

ምዕራፍ - 5

አነባብያ ሓዳርና

“ስለዚ ሰብአይ አቦኡን አዲኡን ይሓድግ፡ ምስ ሰበይቱ ኸኣ ይጠብቕ። ሓደ ሲጋ ድማ ይኸውኑ” (ዘፍ 2፡24)።

ቀንዲ ኣተኩሮ ናይዛ ምዕራፍ እዚኣ ንሓዳር ዚምልከት እዩ። እንተ ኹነ እውን፡ ነቶም ገና ኣብ ሓዳር ዘይበጽሑ ዘለዉ ኣሕዋትን ኣሓትን፡ ኣብ'ቲ እግዚኣብሄር ዚሰርዖ ቅዱሰ ኪዳን ኣትዮም ሓዳር ንምግባር ኪሰጡ ምትብባዕ ከምኡ'ውን፡ እቲ ቅድሚ ምመርጃዎም ኪገብርዎ፡ ከምኡ እውን ኪጥንቀቑሉ ዘለዎም ነገራትን ንምሕባር ዚኣክል፡ ንዘይተመርጃዉ ብዚምልከት እያ እትጅምር።

ኣሰዲባ ግና፡ ሓዳር መሰረቱ ፍቕሪ ኩይነ፡ ዘይቅየር፡ ዘይፈርስ፡ ኪዳንን ሓድነትን ከም ዝኹነ እናሓደረ ንክምቅር ድማ ከንገብሮ ኩነ ከንኣልዮ ዘሎና ንምሕባር፡ ሓዳርና ከመይ ከም ዘሎ ህድእ ኢልና ንምምርማር ኣብዘን ዚሰዕባ ኣርእስታት ተተኩር፡

1. ምኽንያት ዘይመመርጃዊኻ ኣንታይ እዩ፤
2. ምኽንያት መመርጃዊናን ዕላምኡን
3. ንሓዳር ምስ ተዳሎኻኻ ብኸመይ ትመርጽ፤
4. ምኽሪ ንዘይተመርጃዉ
5. ሕጻን መርጃን
6. ሓዳር
7. ሓዳር ንምብታን ሰሪ ኪኹኑ ዚኽእሉ
8. ሓዳርና ከመይ ኣሎ፤
9. ፍትሕ

1. ምክንያት ዘይመመርዓዊኻ እንታይ እዩ፤

ሓደ ግሩህ ሓታቲ፡ 'ዓቕሚ እዳም በጸሕካህ ስለምንታይ ኢኻ ገና ዘይተመርዖኻ ወይ ዘይተመርዖኺ፤' ኢሉ እንተ ዚሓትት፡ ናይ ነፍሲ ወከፍ መልሲ ብርግጽ ዚተፈላለዩ ምክንያታታ፡ ምናልባሽ፡ ናይ ገሌኹም፡ 'ንቤተ-ስበይ ቅድም ከምዚ ኸገብረሎም፡ እብ ከምዚ ኹብጽሖም፡' ወይ ከእ 'ዓቢ ሓወይ ወይ ዓባይ ሓብተይ ከለዉስ እኅ ወዘተ፡ ብዚብል፡ ሓልዮት ቤተ-ሰብ ስለ ዘለኩም ኪኸውን ይኸእል። ናይ መብዛሕትኡ ስብ መልሲ ግና ካብዚ ዝተጠቐለ ዚተፈልዩ፡ ከምዚ ዚስዕብ እዩ፤

- * ዝፈትዋ ወይ ዝፈትዎ ስለ ዘይረኹብኩ፡
- * ከምዛ ዘለኹዎ፡ ግርም ኣለኹ፡
- * ትምህርቲ ስለ ዘይወዳእኩ' ወይ 'ዚእክል ገንዘብ ስለ ዘይሓዝኩ፡
- * ሓዳር ስለ ዘፍርሃኒ፡
- * እንታይ እህወኸኒ፤ ዜምለልሁል እዩ።

ቅድሚ ናብ ካልእ ምስጋርና እምበእር፡ ዝጠቐስናዮን ሓሙሽተ ምክንያታት ብብሓደ ነለተብህለለን።

1.1. 'ዝፈትዋ ወይ ዝፈትዎ ስለ ዘይረኹብኩ' ንዚብሉ

መሰረት ሓዳር ፍቕሪ እዩ። እቶም ንሓዳር ብቐዓት ክሰም ዚፈትዉዋ ዘይረኹቡ ወይ ዚፈትውኦ ዘይረኹባ፡ ክላዕ ሎሚ ንምንታይ እዩ ዘይረኹብኩ፤ ምናልባሽ ብዚተፈላለዩ ምክንያት'ዶ ልቦይ ዓጽዮዮ ኣህሉ፤' ብምባል ጊዜ ወሲዶም ንገዛእ ርእሶም ኺምርምሩ ኣለዎም። እቲ ወዲ ብዛዕባ እትኹኖ ብጸይቲ፡ እታ ንልውን ከምኡ ብዛዕባ ዚኹና ወዲ፡ ብጠባያቱ ይኹን ብባህርያቱ፡ ብኸእለቱ ይኹን ብፍልጡቱ፡ ብትሕዝትኡውን እንተ ኹኑ፡ ዘለዎም መገምገሚ ሚዛንን ትጽቢትን ካብቲ ግቡእ ንዓዕሊ ኩብ ስለ ዘበልዎ ከይከውን ኪጥንቀቐ ኣለዎም።

ንምሳሌ፡ ንገለ ደቂ ተባዕትዮ፡ 'ንእክሊት እስከ ጠምታ ...'፤ ኢልካ ምስ እትሕብሮም፡ ከመይ ጌርካ ንዓኣ ትሓስበኒ፤' ኢሎም ኣብ ምኽራይ ዚበጽሑ ልለዉ። ከምኡ ምባሎም፡ እቲ ኣብ ገዛእ ርእሶም ዘለዎም ኣረእእያ ምስቲ ካልእ ሰብ ኣብኦም ዘለዎ ኣረእእያ ዘይመዛዘን ምዃኑ ዘመልክት እዩ። ስለዚ ኸእ ነታ ንዕኡም ክትከውን እትኸእል፡ ልቦም ዓጽዮም፡ ሕራይ ንዘይትብሎም ካልእ ኺጥምቱ ጊዜ ይሓልፎም ከይህሉ ምስትውዓል የድልዮም።

1.2. 'ከም'ዛ ዘለኹዋ፡ ግርም ኣለኹ'፡ ንዚብሉ

ብቐዳምነት፡ ሓጐስ ናይ ሓደ ሰብ ኣብ ምምርፃዉን ወይ ዘይምምርፃዉን ዚተሞርኩስ ኪኸውን የብሉን። ስለዚ፡ ኩሉ ሰብ ቅድሚ ምምርፃዉ'ውን ተሓጉሉ ጽቡቕ ናብራ ኪነብር ኣለዎ። እንተኾነ ግና፡ እንታይ'ዋ ጐዲሉኒ፡ ከም'ቲ ዝደልዮ ኩይነ እነብር ኣሎኹ'፡ ኢሉ ነቲ ጊዜ ዜሕልፎ ዘሎስ፡ ከም'ቶም 'ከይተመርፖና ክንነብር ኢና' ኢሎም ቊርጽ ኣቢሎም ዚወሰኑ ስሕ ዝወሰነ ድዩ ወይስ ብዘይ ምሕሳብ ዘንጊዑ ስለ ዘሎ እዩ፤ ከም'ቲ ኣብ'ቲ መእተዊ ናይ'ዛ መጽሓፍ እዚኣ “ጽቡቕ፡ ናይ ኣዝዩ ጽቡቕ ጸላኢ እዩ” ዚተባህሉ፡ እቲ ሓዳር ምስ ገበርካ እተስተማቕሮ ኣዝዩ ጥዑም ናብራ ይሓልፎ ምህላዉ ኪዝንግዕ የብሉን።

ኣብ'ቲ መጀመርታ ምዕራፍ ናይ ኦሪት ዘፍጥረት ናይ መጽሓፍ ቅዱስ፡ እግዚኣብሄር ነቲ ኩሉ ዚፈጠሮ ርእዩ፡ ኩሉ ጽቡቕ ከም ዝኸነ እኳ ባዕሉ እንተ መስከረሉ፡ ሰብ በይኑ ኪኸውን “ጽቡቕ ኣይኩነን” ኢሉ ኸኣ ንዕኡ እትበቅዕ ደጋፊት ከም ዚገበረሉ ነንብብ። ነስተውዕል! ኣዳም ኣብ'ቲ ጊዜ እቲ ምሉእ ሰላምን ፍጹም ዝኸነ ናይ እግዚኣብሄር ዕረፍትን ዚነበሮ ሰብ እዩ ነይሩ። ብተወሳኺ፡ እታ ምድሪ ገና ሓጢኣት ስለ ዘይኣተዋ ጥዕምትን ህድእትን እያ ነይራ። እምበኣር፡ ቦቲ ጊዜ እቲ እኳ ኣዳም ደጋፊት ካብ ኣድለየቶስ ሎሚ ግዳ ክንደይ ብዝያዳ ደጋፊት ዘይተድልየና! ደሓር ከኣ፡ እቲ እግዚኣብሄር ብዘይ ብጸይቲ ዚንበር ናብራ “ጽቡቕ ኣይኩነን” ዚበሎሱ፡ ከመይ ጌርና ኢና ንሕና 'ጽቡቕ' እንበሎ! ካብ እግዚኣብሄር ንላዕሊ ንፈልጥ ኩይንና'ዶ ኢና፤ እንተ ድኣ ከይተመርፖና ክንነብር መደብ ዘይብልና ኸይኑ፡ ንኻልኦት ፈተና ካብ ምኻንሲ፡ ፍቓድ ኣምላኽ ኣለሊና፡ ፈሊጥና ንመርፃ ክንሓስብ ኣሎና።

1.3. 'ትምህርቲ ስለ ዘይወዳእኩ' ወይ 'እኹል ንንዘብ ስለ ዘይሓዝኩ'፡ ንዚብሉ

ቅድሚ ምምርፃዉና ዚኣክል ትምህርቲ ኸንቀስም፡ ከም'ኡ'ውን ጽቡቕ ሰራሕን ጥጡሕ ኩነታት መነብብሮን ምእንቲ ኪህልወና ክንንየ ስናይ እዩ፤ ብዙሕ ረብሓ ድማ ኣለዎ። እንተኾነ ግና፡ ኣዚ፡ ክባዕ ሓዳር ንምግባር ዘደናጉየና ምኸንያት ኪኸውን የብሉን። ገለ ሰባት 'ዛ ከይዳደግኩ፡ 'ክንድዚ ኸሕ ንንዘብ ከይኣከብኩ፡ ወይ 'ትምህርተይ ከይወዳእኩ' ወዘተ፡ 'ኣይምርፖን'ዮ ዚብሉ ኣለዉ።

ንምኽኑ፡ ሓዳር ንምግባር ክንደይ ገንዘብ እዩ ዜድሊ፤ መን እዩኽ ሓዳር ድሕሪ ምግባርካ ትምህርቲ ክትቅጽል ወይ ክትምሃር ኣይትኸእልን ኢኻ ዚበለ፤ ብርግጽ ሓዳር ምስ ገበርካ ክትምሃር፡ ሓቢርካውን ገንዘብ ክትገብር ዚከኣል እዩ። እዚ ግና ቀዋሚ ናይ ገንዘብ ኣቶት ዘይብሉ ሰብ፡ ብዛዕባ ዘድሊ ትሕዝቶ ጽቡቕ ንምጋም ከይወሰደ፡ ይመርዖ ማለት ኣይኮነን። እንተ ኹን ግና፡ ካብቲ ዜድሊ ንላዕሊ ንምድላው ኣብ ዘድሊ ኣስምሮኣዊ ጸቕጢ ከይኣቱ ክጥንቀቕ ኣለዎ። እቲ ትምህርቲ ምውዳእን ገንዘብ ምሓዝን ተመርፂኻውን ክብጻሕ ስለ ዚከኣል፡ ኣይደናገ፤

1.4. 'ሓዳር ስለ ዘፍርሃኒ'ዩ'፡ ንዚብሉ

ወዲ ሰብ ኣብዛ ዓለም እዚኣ ብህይወቱ ኸሎ ካብ ዚውሰኖም ዓበይቲ ውሳኔታት፡ እቲ ዚዓበዩ፡ ሓዳር እዩ። ሓዳር ኪብሃል ከሎ፡ ሓንሳእ ምስ ኣቶኹዮ ተጣዲሲካ ክትወጸሉ ወይ ክትልውጦ ዘይትኸእል፡ ብዝኹን ይኹን ምኽንያት ከኣ ከተፍርሶ ዘይብልካ፡ ኣብ ቅድሚ ኣግዚኣብሂርን ሰብን፡ ብቕዱስ ኪዳን ኣትኣትዎ፡ ክላዕ ብሞት ኣትፈላለ ዓቂብኹዮ እትነብር፡ ኣብ መንጎ ሰብኣይን ሰበይትን ዚስራዕ ቅዱስ ሕብረት እዩ። ገሌና ነዚ ተረፂእና፡ 'ሓዳር እንተ ገይረሰ ኣምበር'ዶ ክኸእሎ'የ፤' ዚብል ፍርሂ ዚሓድረና ንህሉ ንኸውን። እዚ ዓይነት ፍርሂ እዚ ኣብ ልብና ንኺሓድር ዚገብሮ ምኽንያት ግና ምናልባሽ እቲ ካብ ገሰ እንፈልጦም ሰብ ሓዳር ዝሰማዕናዮ ወይ ዘስተውዓልናዮ፡ ናይ ዘይምርድዳእ ሽግርን ባእስን ፍትሕን ኪኸውን ይኸእል እዩ።

ብሓፈሽኡ፡ ዘሎናዮ ኣዋን ኣብ መንገዱ ክልተ ሰብ ሓዳር ዘይምቅድዳው፡ ባእስን ዕግርግርን፡ ምፍልላይን ኣብ መወዳእትኡውን ፍትሕ ብብዝሒ ገኒኑ ዚረኣየሉ ጊዜ እዩ። ይኹን ኣምበር፡ ክልተ ሰባት ብሓደ ሓቢሮም ኪነብሩ ኸለው፡ ዘይሰማምዕሉ ኩነት ኺገጥሞም፡ ነንሕድሕዶም ኪረዳድኡሉ ዘይከእልሉ ኣዋን ኺጓንፎም ናይ ግዲ እዩ። ከመይ'ሲ፡ ኣሸንጓይ'ዶ ኣብ በበይኑ ቤት፡ ምስ ነንበይኑ ሰድራ ቤትን ናብራን ኩነታትን ዓቢኻስ ይትረፍ፡ ኣቶም ኣብ ሓደ ቤት ተወሊዶም ብሓደ ዚዓበዩ ኣሕዋትን ኣሓትን እኳ ባህርያቶምን ጠባያቶምን ዚተፈላለዩ ከም ምኽኑ መጠን ኪጋጨዉ ባህርያዊ እዩ።

“ሕማቕ ሕልሚ ፈሪህካስ ከይደቀሰካ ነይሕደር” ከም ዚብሃል፡ ቦቲ ኣብ ሓዳር ካልኣት እንርእዩን ኣንዕዘቦን ሕማቕ ነገራት፡ ኣረ ዜሰንብድ ኩነታትውን እንተ ኹን ተመርኩስና፡ ሓዳር ንምግባር ምውሳን ክንስእን ጌጋ እዩ። ነቲ ስኒት ዚሰፈኖ፡ ሰላምን ፍቕርን ዚዓዘዞ፡ ናይ ብዙሓት ሓዳር ተዓዚብና፡ ከም ስናይ ኣብነት ክንወሰድ፡ ኣብ ክንዲ እንፈርህ ደማ

ክንተብዕ አሎና። ብንግህኡ አብቲ ቅኑዕ መገዲ እግዚአብሄር ተመስሪቱ ዚተፈለመ ምትእምማንን ሓልዮትን ዚመልኦ ሓዳር እንተ ድኣ ኹይኑ ጥዑም እዩ፤ ጸኒዑ ኸኣ እዩ ዚነብር። እምበኣር፡ ሓዳር ንኸይገብር ብፍርሂ ዚተኣሰረ ሰብ እንተ ድኣ አልዩ፡ ብምርጫ ናይ ገሃእ ርእሱ ተጋግዩ ኣብ ዘይኩነ ንኸይእቱ ድኣ ኺጥንቀቕ ኣለዎ እምበር፡ እቲ አቐዲሙ፡ ብኹሉ መገድታቱን ሰጉምትታቱን ኣብ እግዚአብሄር ተወኪሉ፡ ንዕኡ ድማ አሚኑ ዚጉዳዝ ዘበለ ኹሉ ከቶ ከም ዘይሓፍር ኣርጊጾ ኺፈልጥ ኣለዎ።

1.5. 'እንታይ አህወኸኒ' ንዚብሉ

ተሃዊኸካ ኩነ ምሒር ደንጉኻ ኣብ ሓዳር ምእታው ክልቲኡ ጽቡቕ አይኩነን። 'እቲ ደንጉዩ ዘሎ ሰብሲ ምድንንዩ ብኸመይ ኪፈልጥ ይኸእል?' ንዚብል ሕቶ ንምሳሌ፡ ነቲ ቤተ-ሰብ ወይ አዕሩኽ ዚብልዎ ዘረባታት ኢቻልቦ ምሃብ እዩ። ንምሳሌ፡ ተግሊሶም ኪጸበዩ ዚጸንሑ ወሰዲ፡ ቤተ-ሰብ፡ አዕሩኽ 'ዘይትምርዖ፡ እንታይ ትጽብ ኣሎኻ?' ኢሎም ደጋጊሞም ምሕታቶም ሓዳር ኣብ ኺገብረሉ ዚኸእል እዋን ከም ዚበጽሑ ዚሕብር ም'ኳኑ ኺግንዘብ ኣለዎ።

ሰብ ብተፈጥርኡ ኣለኹ ብሃላይ እዩ። በዚ፡ እንተሰ ከይተረድኦ እንተሰ ኪርድኦ ስለ ዘይደለ፡ ገና ንኣሸቶ ዘሎ እዩ ዚመስሎ። እቲ ዕድመ ግና ደው ኣይብልን! ሓደ ጊዜ ኣብ ሓደ ቤተ-ክርስትያን ብዛዕባ እዚ ጉዳይ እዚ ሓደ ትምህርቲ እናካፈልኩ፡ “ብቲ ቐደም ጊዜ ሓደ ሰብ 'እርብዓ ኣትዩ' ኪብሃል ከሎ፡ “አቱም” ተባሂሉ ዚጽዋዕ ዓቢ ሰብኣይ ከም ዝኹነ ገይረ እዩ ዝወሰዱ ነይረ። ደሓር ግና ባዕለይ እትው ምስ በልኩም፡ ምጽእ ኢሉ ከም ቀዳሪ ዝተለጠፈለይ እምበር፡ ኣነስ ገና ከምዚ ወዲ ዕስራን ሓሙሽተን ዓመት ዘለኹ ኹይኑ እዩ ዚሰምዓኒ። እቲ ቐደም 'ብዓል እከለ ዓበይቲ ሰባት እዮም፡ ንሶም ድኣ ይግበርዎ' ዝብሎ ዝነበርኩ ድማ ሕጂ ንኣይ ዘይምልከተኒ ኹይኑ'ዩ ዚሰምዓኒ” ምስ በልኩ፡ ዕድሚኣን ካብ ሰላ ዓመት ንላዕሊ ዚኹና ኣደ፡ “ኣነውን ከምኣ እያ ትስምዓኒ” ኢለን፡ ድምጽን ዓው ኣቢለን ተሃረባ።

እምበኣር፡ ብዛዕባ ናይ ገሃእ ርእሰና ዕድመ ኪኸውን ከሎ፡ ገና ከምዚ ንኣሸቱ ዘሎና ኩይኑ ኪሰምዓና ይኸእል እዩ። ሕማቕ ስምዒት እዩ ንምባል ኣይኩነን፡ ግና ንኹሉ ኣብ ግምት ኣእትዩ እቲ ዕድሜኡ ዝበጽሑ፡ በቲ ግብእ ጊዜ ንኸምርዖ ሰጉምቲ ኪውስድ ኣለዎ። “ብንግህኡ ዚኸድካዮ መገድን ብሽዓኻ ዚወለድካዮ ውሉድን እናሓደረ የሓጉስካ” ዚብል ብሂል ለባማት ኣበታት ቀደም፡ ንመገድን ንቕልዓን ጥራይ ዚምልከት ኣይኩነን።

ብተወሳኸ፡ ገለ ካብ ቶም ሓዳር ኸይንገብር ዜደናጉዩና ምኽንያታት፡
'ወዲ ተባዕታይ ኣብ ዚደለዮ ዕድመ ኪምርዮ ይኸእል እዩ' ዚብል
ኣተሓሳስባ እዩ። ዕድሚኡ በጺሑ ነኻሱ፡ 'እንታይ ዜህውኽ ኣሎኒ' ንዚብል
በጽሑ፡ 'ደጊም ሓዳር ክገብር ተዳልዮ ኣሎኹ ኢልካ ክትምርዮ ምስ
ወሰንካ'ኹ፡ ዓል ክንደይ ዓመት ኢኻ ክትምርዮ ኣትደሊ' ንኣትብል ሕቶስ
ብኸመይ ምመለሳ፤

በዚ ጊዜ እዚ ዘሎና፡ መብዛሕትና፡ መንእሰያት ብምኽንያት ሰደት፡
ካብ ሓደ ዓዲ ናብ ካልእ ክንከይድ፡ ድሕሪ ብዙሕ ኩለል ናብ'ቲ ዝደለናዮ
ዓዲ ንበጽሕ። ኣብኡ ኸአ ከም ብሓድሽ፡ ካብ ባዶ ተበጊስና ንበረት
ክንገብር፡ ናብራና ኸመሓይሽ፡ ካብ ዕድሜና ሓያሎ ዓመታት ይሓልፍ።
እዚ፡ ንደቂ ኣንስትዮ ኸአ ኣምበር ንደቂ ተባዕትዮ ጥራይ ዚምልከት
ኣይኩነን። ኣቶም ደቂ ተባዕትዮ፡ ድሕሪ እቲ ሹሉ ሃለኸለኹ ኣብ'ቲ
ግቡእ እዋን በጺሕና እኳ፡ ንሓዳር ከይሓሰብና ዘንጊዕና ንጸንሕ። እቲ
ዚገደደ ኸአ ኣብ ምሕሳብ ምስ በጸሕና፡ ብዕስራ ዓመት ካባና ኣትንኣሱ፡
ዓልና ኣትኣክል ክንምርዮ ንደሊ። ኣዝስ ገበን እዩ! ሓንቲ ኻብኣተን
ሓብትና ዓል ኣዴና እንተ ትኸውን፡ ከምኡ ኣተሓሳስባ ዘለዎም ከኣ እንተ
ዜጋጥመዋስ ከመይ ኩን ምተስምዓና፤

እተን ከምዚ ናትና፡ ዕድሚኣን ኣብ ሰደት ዘሕለፋ መሳቱና ኣሓት
ብኣተሓሳስባ ዝያዳ ዝረዳድኣና ም'ኳን ነስተውዕሎ። ኣብ መንጎ ሰብኣይን
ሰበይትን ብርክት ዚበለ ናይ ዕድመ ፍልልይ ምስ ዚህሉ፡ ብዙሕ
ዘይምርድዳእ ስለ ዚፍጠር ኣቲ ናብራ ድማ ክብድ ዚበለ እዩ ዚኸውን።
ኣብ ከምኡ ዓይነት ሓዳር ዘለዉ፡ ኣብ መንጎኦም ዕርኽታዊ ርክብ
ንኺፈጥሩ ስለ ዜሸግርም፡ በይንነት ኣጥቂዕዎም ኣብ ጭንቀት ዚኣተዉ
ሒደት ኣይኩኑን።

ኣብ ሕብረተ ሰብና፡ ኣቶም ብዕድመ ኣዝያ ኣትንኣሶም ኸምርዓዉ
ዚደልዩ ካብ ዚህብዎ ምኽንያት ሓደ ናይ ውላድ ጉዳይ እዩ። ሓዳር ናይ
ምግባር ቀንዲ ምኽንያት፡ ንምውላድ ከም ዘይኩነ ብቐዳምነት ክንፈልጦ
ኣሎና። ውላድ ተወሳኺ በረኽት ካብ ኣግዚኣብሄር ንሓዳርና ድኣ ኣምበር
ምኽንያት ንሓዳር ኣይኩነን። ኣረ! እቲ ክትወልድን ከይትወልድን
ኪገብር ዚከኣሎስ ባዕሉ እግዚኣብሄር'ዶ ኣይኩነን፤ "እግዚኣብሄር ከኣ ልዩ
ከም ኣተጸልኣት ርእዩ፡ ማህጸና ኸፈተላ። ራሄል ግና መኻን ነበረት" (ዘፍ 29:31)
ከም ዚብል ንኣስ ዚበለት ስለ ዝተመርዖና ድሓር ከም ኣትወልድ ውሕስነት
የብልናን። ድሓር ከኣ እቲ ውላድ ም'ኳንን ዘይም'ኳንን ንደቂ
ተባዕትዮ'ውን ከኣ ኣምበር ንደቂ ኣንስትዮ ዚምልከት ጥራይ ኣይኩነን።

አብተን ደቂ አንስትዮ ዚርአ ጌጋ እንተ ድኣ አልዩ ኸአ፡ ዕድሚአን በጸሐ ንቕም ነገር ኪቐርብዎን ከለዉ ብዓንተብኡ ዚሰንብዓን ዚነጽግኦምን አለዋ። እቲ ከምኡ ምግባረን፡ ናይ ገሊአን ካብ ሕፍረት ዚተላዕለ፡ ናይ ገሊአን ግና ካብኡ ዚበለጸ ንምርካብ ኪጽበዩ ስለ ዚደልዩ እዩ። ድሓር እቲ ጊዜ ይሓልፈን ከም ዘሉ ኩይኑ ኪሰምዐን ምስ ጀመረ ዚምርዓዉ እንተ ዘይረኽቡኩኸ ብዚብል ፍርሃ፡ ንምፍላጡ እኳ ጊዜ ከይወስዓ፡ ንዝሓተተን ስብ-ብዘይ ምሕሳብን ምጽላይን፡ ተሃዊኸን ኣብ ሓዳር ዚጽመዓ አለዋ። እዚ ድሓር፡ ምሉእ ዕድሚአን ኣብ ዘይወጽእ ጣዕሳ ኬእትወን ይኸእል።

እምበኣር፡ ካብዘን አቐዲመን ዝጠቐሳ ምኽኒታት ወጺእና፡ ተመርዒና ሓዳር ኸንገብር ሰጉምቲ ክንወስድ፡ ቅድሚኡ ግና ንምንታይ ከም እንምርዖ ኣነጺርና ክንፈልጥ ኣሎና።

2. ምኽንያት መመርዓዊናን ዕላምኡን

መሰረት ናይ ዝኹን ይኹን ህንጻ ከምቲ ዚግብእን ኣብቲ ዚግብእን እንተ ዘይጠጢሑ፡ እቲ ኣብ ልዕሊኡ ዚህነጽ ነጥቡ ኸአ ወይ ኪነቅዕ ወይ ኪዮኑ እምበር ኪጸንዕ ኣይክኣልን እዩ። ስለዚ ዝኹን ይኹን ነገር ጥዑይ ንኪኸውን መሰረቱ ክጥዓ ግድነት እዩ። ምእንትዚ ነፍሰ ወክፍና ቅድሚ እቲ ዚዓበዩ ውሳኔ ጌርና ናብ ቅዱስ ኪዳን ምእታውና፡ ስለ ምንታይን ንምንታይን ንምርዖ ከም ዘሎና ብንጽር ክንፈልጥ ኣሎና። እቲ ብቓል ኪዳን ተጀሪንና ሓዳር ንኸንገብር ዚድርኽና ምኽንያትን ዕላማን ፍቕሪ ኪኸውን ኣለዎ።

ብተወሳኺ፡ ሓዳር ብዚምልከት፡ ብዚከኣል መጠን እኹል ኣፍልጦ ኪህልወና፡ ርዱኣት ድማ ክንከውን ኣሎና። “ይብሃል ኢላሰ ድሙ ተኺሒላ” ከም ዚብሃል፡ ይግበር እዩ ኢልካ ወይ ከኣ ኣብ ዘይቅኑዕ ምኽንያታት ዚተሞርኩስ ግጉይ ተበግሶ ሒዝካ ኣብ ሓዳር ምእታው፡ ጥፍኣት እዩ። ሒደት ካብቶም ጌጋ ምኽንያታት እንተ ጠቐስና፡

- * ንወለድና ንምሕጓስ፡
- * ኣዕሩኽትና ኺምርዓዉ ስስ ዝርኣና፡
- * ውሉድ ንኺህልዉና፡
- * ንወጺዒ ዓዲ ንኸንከይድ፡
- * ንጥቕሚ ገንዘብ፡
- * ጥዑም ምግቢ ከሺና ንኸተብልዓና፡
- * ዕድሜና እናደፍኡ ምስ ከደ ዚፈቐደና ከይንሰእን ወዘተ፡ የጠቓልል።

እምበክር፡ ቅኑዕ ምኽንያትን ዕላማን ናይ ሓዳር ምግባር ተረዲኡናን ሓዘናን ብዘይወት ክሳብ ዘሎና ምሳና እትነብር ብጸይቲ ብጸሎትን ብወድኣትን ንምረጽ። እግዚአብሔር ንሱብ ምስ ፈጠረ፡ “ፍረዩን ተባዝሑን፡ ንምድሪ ኸኣ ምልእዎ” በሎም (ዘፍ 1:28)። እዚ በረኸት እዚ ነቶም ኣብ ሓዳር ዘለዉ ጥራይ ምጃኑ መጽሓፍ ቅዱሳዊ ሓቂ እዩ። እንተ ኹነ ግና፡ ከምቲ ኣቐዲምና ዝጠቐስናዮ ንውሉድ ጥራይ ኢልካ ምምርዓው ቅኑዕ እይኩነን። እቶም ንውሉድ ኢልና እንምርዖ፡ ብርግጽ፡ ከምቲ ዝደለናዮ ውላድ ምስ ዘይንረክብ ኣብ ሓዳርና ምጽናዕ ኸጸግመና እዩ።

እቲ ኣብ መዓልቲ መርዓ እንኣትዎ ቃል ኪዳን ኣጥቢቐና ንሕስበሉ። ብሕማም፡ ብመከራ፡ ኩሉ ጸገማት እኳ እንተ ኹነ ሞት ክሳብ ዚፈላልዩና ኩቶ ንኸይንፈላስ ኣብ ቅድሚ እግዚአብሔርን ሰብን ኢና ኪዳን ኣቲና። ስለዚ፡ ውሉድ እኳ እንተ ዘይተዋዘበና፡ ኣብኡ ኸንጸንዕ እሎና፤ ምጥንጣኑ ምርጫ ኣይኩነን። ኣብ መጽሓፍ ቅዱስ፡ ኤልቃና ዚሰሙ ሰብእይ ሃና ዝተባህለት መኻን ሰበይቲ ነበረቶ። “ንሃና ግና እግዚአብሔር ማህጸና ዓጽዩ ኸነሱሰ፡ ይፈትዋ ነበረ እሞ፡ ዕጽፌ ግደ ገይሩ ሃባ።” ይብል። (1° ሳሙ 1:5) ኩልና ከም ዘይንስሕቶ፡ ቦቲ ዘበን እቲ፡ ውሉድ ሃብቲ እዩ ነይሩ። እዚ ሰብእይ እዚ ግና፡ ኣይትወልድን እያ ኢሉ፡ ይትረፍዶ ኪጸልእን ኪስንንሲ፡ ንኸይትጉሂ እኳ ድኣ የጸናንዓ፡ ዕጽፌ ድማ ይገብረላ ነበረ።

3. ምስ ተዳሎናኻ ብኸመይ ንመርጽ፤

ሓዳር ምግባር ቀሊል ኣይኩነን፤ እንተ ዚኸውን ነይሩስ ብዙሕ ጸገማትን ፍትሕን ኣይምተራእየን። ብሓቂ ድማ፡ ካብ ኣብ ባእስን ህውከትን ዚመልእ ሓዳር፡ ከይተመርዖኻ ንበይንኻ ምንባር ይሓይሽ። ብእንጽሩ፡ ነቲ ኣስተውዒሉን ሓሲቡን ምስ እግዚአብሔር ድማ ተማኺሩ መናብርቲ ብጸይቱ ዚመርጽ ስብ፡ ሓዳር፡ እንቋዕ ተመርዓኹ፡ ዜብል ሰናይ ነገር እዩ። ስለዚ፡ ኣገባብ እመራርጻ ኣዝዩ ወሳኒ ግደ ስለ ዘለዎ ቦቲ ዚግብእ መገዲ፡ ሓሲብካን ኣስተውዒልካን ኺትግበር እለዎ።⁴⁴

ቅድሚ ኹሉ እምበክር፡ እቲ ሰማይን ምድርን ዚፈጠረ፡ ናይ ዚመጽእ ኩሉ ድማ ዚፈልጥ እግዚአብሔር ንኺመርሓና፡ ኣብ ስጉምትና ኩሉ ፍቓዱ ንምፍላጥ እናተጠንቀቐና፡ ኣብ ዘይፍቓዱ ዝኹነ ድማ ብዝኹነ ዓይነት መገዲ ኸይንእቱ ክንጽሊ ኣሎና። እዚ ድማ፡ ቅድም መናብርቲና ብቐድሰና፡ ህይወትና ድማ ብጽድቂ ዓቂብና፡ ብመሪሕነት መንፈስ

⁴⁴ “The day you marry, it is either kill or cure.” Spanish Proverbs.
መከሊት - 113

አምላክ ኸንጉዓዝ አሎና ማለት እዩ። ሽዑ ብመንፈሳዊ ህይወት ይኹን፡ ብአተሓሰቡ፡ ብባህርያት እትመጣጠነና፡ ጠባያታን መልክዓን ባህ ዜብለና፡ ከትስማምዓና እትኸልል ኩይና ዚረኽብናያ ዓል አንስተይቲ ደፋኢ ኢልና ንቕረባ። ደቂ አንስተዮ ድማ ከምኡ።⁴⁵

ልዕሊ'ቲ ግዳማዊ፡ እቲ ውሽጣዊ መልክዕ እዩ ኣዘዩ ዜገድሰ። እዚ ማለት ድማ፡ እቲ መንፈሳዊ ህይወት ቀንዲ ኩይኑ፡ ዙሉ ባህርይን ጠባይን ኣተሓሰባን ድሕሪ ምዕዛብ ከኣ ደጋዊ መልክዕ ኣብ ምርኣይ ንስግር። “መልክዕ ንረኣይኡ” ከም ዚብሃል፡ ገለ ኣብ ሕብረ ቁርባት፡ ገለ ኻልእ ኣብ ጸጉሪ ርእሲ፡ ገለ ኻልእ'ውን ኣብ ቁመት፡ ኣብ ቅርጺ ወዘተ፡ የድህብ። ነቲ ሓደ ጽቡቕ ነቲ ኻልእ ዘይጽቡቕ፡ እቲ ሓደ ዚፈትዎ እቲ ኻልእ ዘይፈትዎ፡ እቲ ሓደ ዚብህጎ እቲ ኻልእ ግና ግዲ ዘይገብረሉ እዩ። እቲ ነዚ ዓይነት ድሌት ኣብ ነፍስና ዘቐመጦ እግዚኣብሄር ባዕሉ እዩ። ሰለዚ፡ ካብ መጠኑ ከይሓለፈ፡ ከምዚ እንተ ትኸውን ወይ ከምቲ እንተ ዚህልዎ' ምባልን ምምራጽን ጌጋ ኣይኩነን። እንተ ዘይኩይኑ ሓዳር ድሕሪ ምግባርና ኣብ ካልእ ሰብ ረርኢና ሃረር ክንብልን ንዘይንረኽቦ ኣብ ምምናይን ንነብር።

ብሓፈሽኡ ግና፡ ነዚ ብዛዕባ ብጸይቲ ምምራጽ ዚምልከት ኣርእሱቲ ዚምህረና ካብ መጽሓፍ ቅዱስ ኣብ ኦሪት ዘፍጥረት ኣብ ምዕራፍ 24 ዘሎ ዛንታ ንውሕ ዚበለ እኳ እንተ ኹነ ሃዲእና ከነንብቦ እላቦ። እታ ምዕራፍ፡ ኣብርሃም፡ ንወዱ ይስሃቕ እትኸውን ሰበይቲ ንኬምጽኣሉ ነቲ ግዙኡ ከም ዚለኣኹ ተዘንቱ። እቲ ግዙእ ኣብ'ቲ ዚተላእኮ ቦታ ምስ በጽሑ፡ ነታ ሰበይቲ ጐይትኡ እትኸውን ከመይ ከም ዚመረጸ፡ እግዚኣብሄር ድማ ብኸሉ ከመይ ከም ዜገባዝለን ዜሳኹዓሉን ከምዚ ዚስዕብ ነንብብ፡

እነ ግዙእ ኣብርሃም እዩ። . . . ጐይታይ ድማ ከምዚ ኢሉ ኣምሒሉ'ኒ ካብ ኣዋልድ ለዞም እነ ኣብ ምድርም ዝነበር ዘሎኹ ከንኣናውያን ንወደይ ሰበይቲ ኣይተምጽኣሉ። ናብ ቤት ኣቦይን ዓሌተይን ኬድካ ድኣ ንወደይ ሰበይቲ ኣምጽኣሉ። ሽዑ ኸኣ እነ ንጐይታይ ምናልባሽ እታ ሰበይቲ እንተ ዘይሰዓበትኒ፡ በልኩም። ንሱ ድማ በለኒ እቲ እነ ኣብ ቅድሚኡ ዝመላለሰ እግዚኣብሄር መልኣኹ ምሳኸ ሰዲዱ መገድኻ ኬቐዕንዓልካ እዩ እሞ፡ ንወደይ ካብ ዓሌተይን ካብ ቤት ኣቦይን ሰበይቲ ከተምጽኣሉ ኢኹ። ናብ ዓሌተይ ምለ መጸእካ ድማ ካብቲ ማሕላይ ከትነጽህ ኢኻ፡ እንተ ዘይሃቡኻ ሽዑ ኻብቲ ማሕላይ ንጹህ ከትከውን ኢኻ (37-41)።

⁴⁵ “You May Be One Person To The World But You May Be The World To One Person.” Anonymous.

መከሊት - 114

እብርሃም፡ ይስሃቕ ወዱ ካብተን ከንእናውያን እንሰቲ ኬእቱ እይደለዮን። እግዚአብሔር ከእ መልእኹ ሰዲዱ መገዲ እቲ ግዙእ ከመይ ከም ዜቕንዐ፡ እታ ንወዱ ዜምጽእ ከእ ነቲ ግዙኡ ኺትሰዕሶ ፍቓደኛ ከም እትኸውን ብግልጸ ነገሮ። ናብታ ሃገር ምስ እተወ ዜጋጠሞ ኸእ ከምዚ ዚሰዕብ ነንብብ።

ለሚሆኑ ሽላናብሳ ዓይኒ ማይ መጽሐ በልኩ፡ 'እታ እግዚአብሄር፡ አምላኸ ጉዳታይ አብራሃም፡ እዛ እነ ዝኸዳ ዘሉኹ መገዳ ተቐንጓላይ እንተ ኹንካሰ እንሆ እነ አብ ጥቓ እዛ ዓይኒ ማይ ደው ኢላ ኣሉኹ ማይ ከትቀድሕ እትመጽእ ጓል፡ እነ ሽላ ካብ ዕትሮኺ ኹታ ማይ ኣስትይኒ ዚብላ፡ ንሳ ድማ፡ ሰተ ነግማልካውን ከቐድላለን እየ እትብልኒ፡ ንሳ እታ እግዚአብሄር ንወዳ ጉዳታይ ዚመደባ ሰበይቲ ትኹን፡ እነ ብልበይ ምዝራብ ከይወዳእኩ፡ እንሆ ርብቃ፡ ዕትሮኣ ካብ መንኲብ አውራዳ ሰተ ኣግማልካውን ከስትየን እየ በለት፡ እነ ሰቴኹ፡ ነተን ኣግማል ድማ ኣስተየተን፡ እነ ሽላ፡ ኣቲ ጓል መን ኢኺ ኢላ ሓተትኩዋ ንሳ ሽላ፡ ጓል በቱኦል ወዳ ናሆር፡ ሚልካ ዚወለደትሉ እየ በለት፡ ሽዑ እነ ቐለቤት ኣብ ኣፍንጮኣ፡ አምባር ከላ ኣብ ኣላዳዋ ገበርኩላ፡ ፍግም ኢላ ድማ ንእግዚአብሄር ሰንድኩሉ፡ ጓል ሓው ጉዳታይ ንወዳ ኺወስድ ቅንዕቲ መገዳ ዝመርሓኒ አምላኸ ጉዳታይ ኣብራሃም ኣመስገንኩ፡ ሕጂ ሽላ ንጉዳታይ ሞገስን አምታትን ትገብረሉ እንተ ኼንኩም ንገሩኒ፡ እንተ ዘይኩነ ድማ፡ ንየማን ወይስ ንጸጋም ከምለሰ ንገሩኒ፡ (42-49)

እቲ ግዙእ እብ ቅድሚ ህያው እግዚአብሔር ብልቡ ጸልዩ። እግዚአብሔር ጸሎቱ ከም ዚሰምዖን ቅልጡፍ ምላሽ ከም ዚሃየን፡ ብቲ ንፍፁትን ጸዕረኛን ዝኹነት ንል ንይሰሃቅ ምርካቡ፡ ወለዳ ኸእ ፍቓደኛታት ምንባርም፡ ነሉ ሓደ ብሓደ ምግጥጣሙ ፍቓድ እግዚአብሔር ምንባሩ ከም ዚተረፎእ ነንብብ።

የዐቡ ላባንን ቤቱኤልን፡ 'እዚ ነገር እዚ ኻብ እግዚአብሔር ዚወጸ እዩ። ከኣኣ ሓደው ጸቡቕ ከንዛረበካ ኣይንገኡልን። እንሃ ርብቃ ኣብ ቅድሚኻ ኣላ፡ ውሱዓ እሞ ኺድ። ከምቲእግዚአብሔር ዚበሎ ድማ፡ ሰበይቲ ወዲ ጐይታኻ ትኹን፡ ኢሎም መሰሰሉ። ኩን ኹእ ኦቲ ግዙእ ኣብርሃም ዘረብኣም ምስ ሰምዐ፡ ኣብ ምድሪ ተደራኢ ንእግዚአብሔር ሰገደ። . . . ንጽብሒቱ ምስ ተንስኦ ኹእ፡ 'ናብ ጐይታይ ከምሰሰ ኣፋንወኒ'፡ በለ። ሓዋን ኣዳእን ድማ፡ 'እዛ ጓል ገሰ ዓሰርተ መዓልቲ ምሳና ትቕኒ፡ ድሕሪኡ ትኺድ' በልዎ። ንሱ ኹእ 'ኣይተደናጉዩን፡ እግዚአብሔር መገደይ ኣቐኒዐ-ለይ እዩ፡ ናብ ጐይታይ ከኹይድ ስደዱኒ' በሎም። 'ነታ ጓል ጸዊሶና ኻብ ኣፋ ኹንሓታ'፡ ኹእ በሉ። ንርብቃ ጸዊም ድማ፡ ምስ እዚ ሰብኣይ እዚ'ዶ ትኹዲ፡ በልዋ። 'እኛ ድማ ኣኹይድ' በለት (50-58)።

እቲ ግዙእ ንስድርእ ተኣዚዛ ማይ ንኸትቀድሕ እትወጽእ፡ ሐረ ነተን ካልእት'ውን ቀዳማ እትርከብ፡ ንዕኡ ማይ ንኸተስትዮ ሓቲትዋቡ፡ ንዕኡን ንኸ'ለን እግማሉ'ውን ተሓጉሳ ድእ ክሳብ ዚረውያ እተስቲ፣ ጸዕራ ዘይትጽብጽብ እዩ መሪጽሉ። እብ ልዕሊ እዚ፡ እቲ ካብ ሃገሩን ካብ ቤት እቦኡን ምዃና፡ ምስኡ ኸእ ፍቓዳን ፍቓድ ቤተ-ሰባን ነቲ ምርጭኡ ዓቢ

ግደ ኪህቦ ሽሎ ንዕዘብ። ፍቓድ አምላኽ ብሓደ ወይ ክልተ ጥራይ ዘይኩነስ ብኹሉ ምስክርነት ከም ዚጸንዕ ኦቲ ግዙእ ይፈልጥ ነይሩ። ብኹሉ መገዱ ኣብ እግዚአብሄር ዚምርኩስ ሰብኣይ ሰለ ዚነበረ ሽኢ፡ ብምሉእ ስድራ ቤታ ተመሪቓ እትኸይድ ብርኽቲ መርዓት ረኺቡ፡ ሓዘዋ መገዱ ሽደ።

ኣብርሃም፡ እታ ንወዱ ዚመርጽ ንል ካብ ዓሌቱ እያ ነይራ። እዚ መንፈሳዊ ትርጉም ዘለዎ እዩ፤ ንኣናውን እታ እንመርጽ፡ ብመንፈሳዊ ሀይወታ ምሳና ሓድነት ዘለዋ ክትከውን ግዲ ምኻኑ ይምህረና። ሃዋርያ ጳውሎስ፡ “ምስቶም ዘይእምኑ ብሓደ ኣርዑት ኣይትጸመዱ” (2^ኛ ቈረ 6:14) ዚበሎ፡ ንሓዳር ብዚምልከት ኣይነበረን። እንተ ሽኑ ግና፡ ብዛዕባ ካልእ ጉዳያት እኳ ከምኡ ካብ በለስ፡ ብዛዕባ እቲ ክሳብ ሞት ዚፈላልዩና ብቓል ኪጻን ተጀሪንና እንኣትዎ ሓዳር ዚኣክል ግዳ መጻምድትና ክንደይ ብብዙሕ ጥንቃቄ ክንመርጽን፡ ነዚ ዚበሎ ድማ ከም ግሩም መረዳእታን ክንወስዶ ዘይግብኣና!

ካብቲ ኣብ ዓዱ፡ ኣብ መንኅ ቤተ-ሰቡን ህዝቡን ሕብረተ-ሰቡን ዚነብር፡ እቲ ኣብ ሃገር ሰደት ዚርከብ መንእሰይ፡ ንሓዳር እትኹኖ ንል ኣንስተይቲ ንኺረክብ ኣዝዩ ይኸብደ። ኣብ ሃገርና፡ ቤተ-ሰብና ኺሕብሩና፡ ከምኡውን ኣብ ቤተ-ክርስትያን፡ ኣብ ቤት ትምህርቲ፡ ኣብ ሰራሕ፡ ኩታ ኣብ ዚተፈላለዩ ቦታታት ምስ ብዙሓት ክንራኽብ ሰለ እንኸእል፡ እትኹነናን እንፈትዋን ንምርካብ ብዙሕ ዕድላት ንረክብ። ኣብ ሃገር ሰደት ግና፡ እቲ ኣብ ከባቢና ዘሎ ኣባል ሕብረተ-ሰብና ሓደት ኪኸውን ሰለ ዚኸእል፡ እቲ ዕድላት ከኣ ውሱንን ጸቢብን ይኸውን። ስለዚ፡ ብዚተኻእስ መጠን መንእሰያት ኪራኽቡሉ ዚኸእሉ መዳያት ምፍጣር ኣድላዪ እዩ።

ቤተ-ክርስትያናት መንፈሳዊ ኣኼባታት ዘካይዳሉ ቐንዲ ዕላማ፡ መንፈሳዊ ትምህርቲ ንምሃብ፡ ሓቢርካ ንምጽላይ፡ ስም ኣምላኽ ክብ ንባልን ንምምላኽን እዩ። ምስኡ ግና፡ መንእሰያት ብነጻነት ሓቢሮም ኪሰሕቁን ኪፋለጡን፡ ተፋሊጦም ከኣ ኪቀራረቡ፡ ኣብ ሓዳርን ቍምንገርን ከኣ ንኺበጽሑ ዚድግፍ፡ ኪራኽቡሉ ዚኸእሉ መዳያት ኼዳልዋ ሓደ ካብቲ ሓላፍነተን ኩይኑ ሽተግብርኦ ዘለወን ጉዳይ እዩ።

4. ምኽሪ ንዘይተመርዓዉ

ብዛዕባ ሓዳር ከንሰተብህል ቅድሚ ምብጋስና፡ ነቶም ዘይተመርዓዉ ኣብ ዚጠቓማ፡ ብዛዕባ ቐልጢፍካ ብፍቕሪ ምምራኽን ፍትወት ርክብ-ሰጋን ዚምልከታ ኣብ ገለ ሓደት ሓሳባትን ምኽርን ነተኩር።

4.1. ቀልጢፎም ብፍቕሪ ዚማረኹ

ሓድሓደ መንእሰያት ንሓንቲ ጐርዞ ርእይ ምስ ኣበልዎ ብኣብ-በኣብ ልቦም ይማረኹ። እዚኣቶም፡ ካብቲ ዙነታት ውጽእ ኢሎም፡ እቲ ልቦም ኪማረኽ ዚገበሮ እንታይ ምዃኑ፡ ጠባያታን ባህርያታን ኪዕዘቡ ይኹን ኪምርምሩ ኣዝዩ የሸግሮም። ልቦምን ቀልቦምን ምሩኽ እዩ እሞ፡ ዚገበረት እንተ ገበረት፡ ዚበለት'ውን እንተ በለት ተግባራታ ሰናይ፡ ቃላታ ምቑር፡ ኩይት እዩ ዚረእዮም። እቲ ዚማረኹም ፍቕሪ ኣዛዊሮም ናይ ምርእይ ከእለቶም ስለ ዚድርቶ፡ እቲ ኺርእ ዘለዎ እንጂሮም ከይርእዩ ልቦም ይድፈን። ሽዑ፡ እቲ ጐዳይ፡ እግዚኣብሄር ዘይሓብረሉ እኳ ኹሉ፡ ምስኦም ኪሰማማዕ ስለ ዚደልይዎ፡ ኣረ ተሰማማዒ ዘሎ'ውን ኹይት ስለ ዚሰምዖም፡ ነቲ ፍቓዱን ሓሳቡን ኪሰምዑ ፍጹም እይክእሉን። ካብ ከምዚ ዓይነት ዙነታት ነቐሉ ዚምስረት ሓዳራዊ ዝምድና ኸእ ውጊሉ ሓዲሩ ሓደገኛ ኪኸውን ይኽእል።

እቶም ኣብ ከምዚ ዙነታት ዚወድቁ ሰባት፡ እቲ ጠገለ ዘይበሉ ህዉኽ ምፍታዎም ኪቈጸጸርዎ እንተ ዘይከኢሎም፡ ቀንዲ ምኽንያት ናይ ብህይወት ምንባሮም እታ ንል ትኸውን፤ ንሳኽ ብዛዕባይ ከመይ ኩን ይሰምዓ ይኸውን ኢሎም ኪሓሰቡ'ውን እይክእሉን። ኩይት ኸኣ፡ ከም ዘይትምርዓምዎ ኣርጊጸ ምስ እትነግሮም ከኣ፡ ገለ ኣብ ዘይደልይዎ ሓዳር፡ ገለ ኣብ ሕሱም ኣእምሮኣዊ ጸቕጢ፡ ገለ ኣብ ጽላል፡ ኣረ ክሳብ ኣብ ነፍሶም ምቕታል'ውን ይበጽሑ።

እቲ ኣብ ከምዚ ዓይነት ፍቕሪ ዚወድቕ ሰብ፡ መብዛሕትኡ፡ ብምኽንያት እቲ ብዓይኑ ጥራይ ዚርእዮ ግዳማዊ መልክዕን ምርኢትን ተደፋፊኡ እዩ። ኪዝክሮ ዘለዎ ግና፡ ባህርያትን ኣመልን ልምድን፡ እናሓደሩ ዚቐልቀሉ፡ ብፍሪኦም ከኣ ዚልለዩ እምበር፡ ብኣብ-በኣብ ዚርእ ግዳማዊ መልክዕ የብሎምን። ስለዚ እቲ እትምስርቶ ዝምድና፡ ብሕልፊ ንሓዳር ዚኣክል ስጉምቲ ክትወስድ፡ ምምዛንን ምስልሳልን ምእንቲ ክትከእል፡ ጊዜ ዓዲግካ ምምርማር መወዳእትኡ ንኸልቲኻ ዘየጣዕስ፡ ፍሪኡ ድማ ኣናሓደረ ዘሓጉስ ይኸውን።

4.2. ፍትወት ርክብ-ሰጋ

ፍትወት ርክብ-ሰጋ ከም ምግቢ እዩ ኢሎም ዚዛረቡ ሰባት ኣለዉ። እቲ ከምኡ ምባሎም ከኣ ልክዕ ከምቲ ምግቢ ኪይበላዕና ክንጎበር ዘይንኸእል፡ ሰምዒትና ከኸርዊ ኸኣ ናይ ግድን ከም ዝኹን ገይሮም እዮም ዚዛረብሉ። እዚ ፈጸሙ ግጥይ ዚኹን ኣተሓሳስባ እዩ። እወ! እቲ ሰምዒት'ውን እግዚኣብሄር ዚሃበና ክቡር ህያብ እዩ። እንተ ኹን ግና፡ ቅድሚ ቃል ኪዳን ኣሲርና ምምርዓውና ክንጎበር ዘይግባእ ምኻኑ ቃል ኣምላኽ እንጸሩ ዚምህር እዩ።

ሃዋርያ ጳውሎስ፡ “ነፍሶም ኪመልኩ እንተ ዘይተኸእሎም ግና፡ ብፍትወት ካብ ምንዳድሲ ምምርዓው ይሓይሽ እዋ፡ ይመርዓዉ” ይብል (1^ይ ቈረ 7፡9)። ንምግቢ ብዚምልከት፡ ንሓደ ሰብ ነፍሱኻ ምለኹ፡ ድሕሪ ሕጂ ኸኣ ኣይትብላዕ ክትብሎ ፍጹም ኣይክኣልን እዩ። ብኣንጻሩ፡ ሃዋርያ ጳውሎስ ኣሚትዎ ከም ዘሎ፡ ፍትወት ሰጋ ብዚምልከት ግና ርእሰኻ ክትመልኽ ይክኣል እዩ።

ይብሃል፡ ሓደ ንጉሱ፡ ሓደ መዓልቲ፡ ንመኳንንቱን ሹማምንቱን ኣብ ቤተ-መንግስቲ ንምሓሕ ዓደሞም። ጽቡቕ ክዳውንቲ ተኸዲኖም ካብቲ እዋን ቆጸርኦም ኣቐድሞ ኣቢሎም ስለ ዚመጹ ኸኣ፡ ኣብቲ ንጉሰ ዚሃነየሉ ደገ ቐጽሪ ዘወር ይብሉ ነበሩ። ኣብቲ ዘወር ምባሎም ከኣ፡ ዚተቐመጠ ብዙሕ ምግቢ ረኸቡ እዋ፡ ገለ ኻባኣቶም፡ “እዝሰ ንኸንበልዎ እቲ ንጉሰ ዚገደፈልና ኪኸውን ኣለዎ” ኢሎም ኺበልዑ ጀመሩ፤ ሓያሎ ኻልኣት ድማ ሰዓብዎም።

ወዮ ንጉሰ ልክዕ ቦታ ዚበላ ሰዓት እቲ ቐንዲ ኣደራሽ ኪኸፈት ኣዚዙ ነቶም ዕድማቱ ድማ ኺኣትዉ ጸውዖም። እቲ ኣብቲ ኣደራሽ ዚነበረ ሸሻይ ምግቢ ከምዚ እዩ ኢልካ ኺግለጽ ዘይክኣል ነበረ። እንተ ኹን ግና መብዛሕትኦም፡ ተሃዊኾም ቦቲ ኣብ ደገ ዚረኹብዎ፡ ነቶም ኣብቲ ቤተ-መንግስቲ ዚነበሩ ኣኸላባትን ደማሙን ዚተዳለወ ምግቢ በሊዖም ስለ ዚጸገቡ ኺበልዑ ኣይክኣሉን። እቲ ንጉሰ ከኣ ቦቶም ኪጽበዮ ዚይክኣሉ ህዉኻት ዕዲማቱ ኣዝዩ ተቈጥዐ።

እምበኣር፡ ዝኹን ሰብ ቅድሚ መርዓ ብዘይኸውን ጠልቀፍቀፍ፡ ፍትወት ርክብ-ሰጋኡ ኺዕግብ እንተ ድኣ ጀሚሩ እግዚኣብሄር ኣዝዩ ዚፍንፍፍ ሓጢኣት ከም ዝኹን፡ ድሓር እውን ኣብቲ ሓዳሩ ብዙሕ ሽግር ከም ዚሰዕበሉ ምግንዛብ የድልዮ። ኣብ ልዕሊኡ፡

* ኣብ ዘይተሓሰበ ጥንሰን ሕርሰን ምውዳቕ፡ ምናልባሽ'ውን ናብቲ ጭካኔ ዚመልኦ ግብረ-እክይ ምስዳድ ጥንሲ ምእታው፡

- * ዘይነበረካ ሕማቕ ሕማማት ብምጥራይ ህይወትካን ህይወት ካልአትን ብኸንቱ ምጥፋኡ፤
- * ድሕሪ ሓዳር ዘሉ ርክብ'ውን ዘዩዕግብ፡ እቲ ሓድነትን ምቅርራብን ከአ ዘይምቀር ኪኸውን፡ ከላዕ አብ ምፍልላይን ፍትሕን ኸብጽሕ'ውን ይኸእል።

4.3. ፍቕሪ'ዶ ዓመጽ፤

ንፍትወት ርክብ-ሰጋ ዚምልከት አብ መጽሓፍ ቅዱስ እንረኽቦ ዛንታ ናይ እምኖን ወዲ ዳዊት አሎ። ንሱ ሓደ እዋን ብፍትወት ሓብቱ ታማር ሰጋኡ ብዕብራን ክላዕ ዚብላዕ ማሰነ። ኰነ ኸእ ምኽንያት መዕበራኡ ንዮናዳብ ዓርኩ ምስ ነገሮ፡ እቲ ዓርኩ ሕማቕ ምኽሪ መኸሮ። ከም'ቲ ዚተመኸሮ ድማ፡ እምኖን ሓሚመ ኢሉ ደቀሰ፤ ሓብቱ ቅጫ ክትሰንክተሉ እጸዊዑ ኸእ ናብኡ ከም ኣትመጽእ ገበረ። ብድሕሪኡ አብ ልዕሊኡ ዚገበሮ ግፍዒ ነንብብ፤

እምኖን ድማ ንታማር እቲ ብልዒ ብኢድኪ ከበልዕሲ፡ ናብ ሕልፍኚ ኣእትዎዮ በላ። ታማር ከአ ነቲ ዚገበረቶ ቅጫ ወሲዳ ናብ ሕልፍኚ፡ ናብ ሓዋ እምኖን ኣእተወቶ። ኺበልዕ ምስ ቀረበትሉ ድማ ቀጥ ኣበሉ ሓብ ምሳይ ደቅሲ በላ። ንሳ ኸአ፡ ኣይፋልካን ሓወዮ፡ ኣይተነውረኒ፡ ከምዚ ዚበለ አብ ኣስራኤል ኣይግበርን እዩ እሞ፡ ነዚ ዕሸነት እዝስ ኣይትግበሮ። ነዚ ነውረይ ተሰኪመኽ ኣነ ናበይ ከኸይድ እዩ፡ ንሰኻ'ውን ከም ሓደ ካብቶም አብ ኣስራኤል ዘለዉ ዓያሱ ኸትከውን ኢኻ። ሕጂ ኸአ፡ በጃኻ፡ ንጉሰ ንኣይ ኣይከልኣካን እዩ እሞ፡ ንኣሉ ንገሮ። ንሱ ግና ዘረብአ ኪሰምዕ ኣይፈተወን፡ ካብኣ ሓይሉስ ዓመጽ፡ ምስኣ ድማ ደቀሰ፡ ድሕርዚ እምኖን ኣዝዩ ብዙሕ ጸልኣ እሞ፡ ካብቲ ዘፍቀራ ፍቕሪ እቲ ዚጸልኣ በዝሓ። እምኖን ድማ፡ ተንሲእኪ ኪዲ በላ (2^ድ ሳሙ 13:5-10)።

እምኖን ንሓብቱ ታማር የፍቕራ እዩ ምበልናዮ'ዶ፤ ንዘፍቀርኩሉ ሰብ ኣይትዕምጽን ኢኻ። እምኖን ነታ ሓብቱ ቅንጣብ እትኣክል ፍቕሪ ነይሩዎ እንተ ዚኸውን መኸበራ፡ ምሓለዩላ፡ ምተሓለቐላን ምተኸለላን ድኣ'ምበር ባዕሉ ኣይምዓመጸን፤ ብሕፍረት ንኸትዋረድ ከአ ብድፍረት አብ ልዕሊኡ ዓቢ ገበን ኣይምፈጸመን። ንሱስ፡ ብፍትወት ሰጋ ድኣ ምሒር ነዲዱ ነበረ እምበር ፍቕሪ ዚበሃል'ሲ ከቶ ኣይነበሮን። ንሓብቱ ዓሚጹ፡ ድላዩ ገይሩ ከይኣኸሎ፡ ነዛ ንዓይኑ ኺርእያ እኳ ጸሊእዋሰ ካብ ቅድሚኡ ሰጐን። እዛ ሰብ እዚኣ'ሲ፡ ትንፋሳ ድኣ ኣይትውጽእ እምበር፡ እምኖን ሓዋስ ኣይቀተላንዶ፤

'እዝዩ ስለ ዘፍቀርኩዋዮ' ብዚብል ሓሶት፡ ገለ ብዘሰቅቕን ዘሰካሕክሕን መገድታት ትንፋሶን ዘሕለፍወን ከም ዘለዉ ዝሰማዕናን ዝረኣናን ኣሎና። ግና'ሲ፡ ፍቕርን ቅትሰትን ድኣ እንታይ ዘራኽብ ኣለዎ፤ ገለ ሰባት ድማ፡

‘አነ ፈትየያ እየ፡ ንዓይ አምበር ንኻልእ ክትከውን የብላን፡ ብዚብል ሕልና ዘየድሊ አረማዊ ስጉምትታት ዚወስዱ’ውን አለዉ። ፍቕሪ፡ አትድንግጽ፡ እትሓሊ ሰናይ ድማ አትገብር እምበር ጉድኣት ካልኣት ንጥቕማ፡ ሕፍረት ካልኣት ንዕጋበታ፡ ሓዘን ካልኣት ከእ ንባህትኣ ከቶ ኣይተውዕሎን እያ።

4.4. ንዘይተመርዓዉ ደቂ ተባዕትዮ

4.4.1. ቅኑዕ አተሓታትታ

ወዲ ተባዕታይ ንሓንቲ ዓል ኣንስተይቲ ኣብ ምሕታት ቅድሚ ምእታዉ፡ ከመይ ከም ዚቀራረብ መገድታት ኪፈጥር ኣለዎ። ኣብ ቀሪብካ ምፍላጥን ምዕላልን እንተ በጺሑ፡ አተሓሳስባ ከምኡ’ውን እቲ ኣብ ልዕሊኡ ዘለዎ ኣረኣኢያ ከመይ ምኃኑ እኹል ሓበሬታ ኪረክብ ይኸእል እዩ። እዚ ኸኣ፡ ወይ ብተለፎን ወይ ገጽ ንገጽ ተራኺቦም ኼዕልላ ኸሎ ደስ ከም ዚብላን ዘይብላን ኺግምት ይኸእል። እዚ፡ ቅድሚ ምሕታቱ እንታይ ዓይነት መልሲ ከም እትህቦ ገምጋም ንምውሳድ ይድግፎ። ብዝኸኑ ግና፡ እቲ ምቅርራቡ ኣብ ህይወቱ ካብ ዚገብሮ ሓደ ዓቢ ውሳኔ፡ ንመርዓን ሓዳርን ዜምርሕ ምኃኑ ተገንዚቡ ብምስትውዓል ኪገብሮ ኣለዎ።

ኩይኑ ግና፡ አቀራርብኡ ይኹን ኣዘራርብኡ ባህ ዘየብል ኩይኑ እንተ ድኣ ረኺባቶ፡ ክትኩኖ እትኸእል ሓብቲ እኳ ክትኣብዮ ከም እትኸእል ኪፈልጥ ኣለዎ። እዚ ግና “ዝብኢ ክሳብ ዚደልዎ ይሕንከስ” ከም ዚብልዎ፡ ክሳብ ዚሰልጦ ባህርያቱ ኺሓብእ፡ ምእንቲ ኺፍቶ ኸኣ ዘይኩኖ ይኹን ወይ ኩይኑ ይቕረብ ማለት ኣይኩነን። ኣቲ ዕላሉ ሓቅን ግልጽን ኪኸውን፡ ነዊሕ እዋን ከይወሰደ ድማ ምቹእ ዝኹን መዓልቲ መዲቡ፡ ንሓዳር ቁም-ነገር ሓሲቡ ይቐርባ ከም ዘሎ ብግልጺ ኺነግራ ኣለዎ። ‘ኣይትሰሕቶን እያ’፡ ወይ ‘ምናልባሽ ኣምቢ እንተ በሰትንሰ ኣፊይ ከምግራሳሕኩ ትም እብል’ ካብ ዚብል ጉርሒ ዘለዎ ሕሊና፡ ኣብ ከንዲ ኣግሂድካስ፡ ንቦንቦ ኢልካ ካብ ምዝራብ ፈጸሙ ኪርሕቕ ኣለዎ።

ሓደ እዋን፡ ገለ ኣብ ኣመሪካ ዚዓበዩ፡ ገሰ ድማ ካብ ሃገርና ኣኺሎም ዚመጹ መንእሰያት ዚተሳተፍዎ ኣኼባ፡ ብዛዕባ “ትኹነኒ እያ እትብላ ሓብቲ ምስ እትረክብሲ እንታይ ትገብር?” ብዚብል ኣርእስቲ ንመያየጥ ነበርና። ነፍሲ ወከፎም ዚሃብዎ መልሲ ሰሚዕካ፡ እዞም ክልተ ጉጅሰ እዚኣቶም ዚወስድዎ ስጉምትታት ከመይ በበይኑ ምኃኑ ብቐሊሉ ከተሰተብህለሉ ትኸእል። እቶም ኣብ ወጻኢ ሃገር ዚዓበዩ መንእሰያት፡

ፈትዮማ፡ 'ክትኩነኒ ትኸእል እያ' ኢሎም ንዚሓስቡዎ፡ ቀሪም ሓሳባቶም ኪነግርዎን ኪሓትዎን ከም ዘይከብዶም፡ ብእንጻሩ፡ እቶም ኣብ ሃገርና ዓብዮም ዚመጹ፡ ነዛ ሰጉምቲ እዚእ ምውሳድ፡ ምናልባሽ፡ ካብ'ቲ ኣብ ህይወቶም ኪገብርዎ ዘለዎም ኣታ ኣዘያ ኣትኹብዶም ምዃና ትዕዘብ።

ምናልባሽ ድሕሪ ሕጂ ድኣ እናጠፍኣ ይኸይድ ይኸውን እምበር ከሳዕ ሕጅስ ኣብ ሕብረተ-ሰብና ዓል ኣንስተይቲ፡ ባህልን ኣተዓባብያን ኣሲርዎ፡ ነቲ እትፈትዎ ወይ ኣትሓስቦ ክትሓትት ሰለ ዘይትኸእል፡ ሎሚ'ዶ ጽባሕ እናበለት ተዳልያ ብትዕግስቲ ትጽበ። እቲ ወዲ ኸኣ፡ ነቲ ንዕኣ ዘለዎ ምፍታውን ፍቕርን ኣብ ግምት ኣእትዩ ሰጉምቲ ኣብ ክንዲ ዚወስድ ጊዜኡ የሕልፎ።

“ካባኻ ዘይሓልፍ ጋሻስ ኣጠጥቢቕካ ሰዓም” እዩ'ዋ፡ ነቲ ክንገብር ዚግብእና ብእዋኑ ክንገብር ኣሎና። እዚ ድማ፡ ክትሰማምየ እትኸእል ኩይና ንዝረኸባ ሓብቲ ቀሪቡ ንኸዕልላን ንኸፈልግን፡ ድሕሪ'ዚ ድማ ክትኩኖ ከም እትኸእል ዝያዳ ነጻሩ ምስ ተራእዮ ንሓዳር ከም ዚደልያ ብኸብሪ ዝተመልኦ ቃላት ንምሕታታ ኪፈርህ ወይ ጊዜ ኼሕልፍ የብሉን። ነዚ ብዚምልስት፡ ኣብ መጽሓፍ ቅዱስ ግሩም ኣብኻት ዝኸነና ቦኣዝ እዩ። ናእሚ ብዛዕብኡ፡ “እቲ ሰብኣይ ነዚ ነገር እዚ ሎሚ ኸይወድኦ ኣይዓርፍን እዩ እዋ፡ እቲ ነገር ከመይ ከም ዚውዳእ ከሳዕ ኣትፈልጢ ሰቕ በሊ ጓለይ በለታ” (ሩት 3፡18)። እዚ ባህርያት ቦኣዝ ከመይ ከም ዚነበረ ኣነጻሩ ይሕብር። ንሱ ኣብ'ታ ኸተማ፡ ነቲ ዚበሎ ቀልጢፉ ዚገብር ሰብኣይ ከም ዝኸነ እዩ ዚፍለጥ ነይሩ። ንሕና'ውን ነቲ ዝበልናዮ እንገብር፡ ነቲ ዝጀመርናዮ ኸኣ ኣብ መዕለቢኡ እነብጽሖ ሰባት ክንከውን ኣሎና።

4.4.2. ደቂ ኣንስትዮ'ውን ክመርጸ መሰል ኣለወን

ከም'ቲ ሓደ ወዲ ተባዕታይ ንሓንቲ ዓል ኣንስተይቲ ባህ ኢላቶ መሪጹ ዚሓታ፡ ንሳ'ውን ከምኡ ንኸትመርጽ ምሉእ መሰል ከም ዘለዋ እቲ ወዲ ተባዕታይ ኪግንዘብ ኣለዎ። ሽሕ እኳ ዝያዳ ኻልኣት ይፍተዋን ይድለያን ድኣ እምበር፡ ሓትትዋ ብኣወንታዊ እንተ ዘይመለሱት፡ ነቲ ዚሃበቶ መልሲ ኪቕበሎ ኣለዎ።

እቲ ዘጉሂ ግና፡ ሓድሓደ ደቂ ተባዕትዮ፡ 'ቃለ-ዓለም ገይራ እያ እምበር ትደልየኒ እኳ'ያ፡ ወይ ከኣ 'ኣነ ከምዚ ወይ ከም'ቲ ሰለ ዘይብለይ እኳ'ያ፡ ዚኣመሰለ ግጉይ ሓሳባት ካብ ሕማቕ ኒሕ ዚመጽእ ንሂ ወይ ምስትምሳል ኬጥቅዖም ይርኣ። እዚ ካብ ኣፋ ከይሰምዐን ኸየረጋገጸን ዚብሎ ወይ ከኣ ይኸውን ኢሉ ዚግምቶ እዩ። ምናልባሽ፡ ካልእ ዚሓተታ እዋ ትሓስቡሉ ዘላ፡ ወይ ከኣ ዚመደበቶ መደብ ኪህልዋ ይኸእል እዩ።

ሰለዚ፡ እብ ክንዲ ብዛዕብኡ ጥራይ ብዛዕብእ ኸእ ኸሓሰብ፡ ብዘይ ገለ ቂምን ጽልእን፡ ከም ኣሕዋት ከመይ ከም ዚቀራረቡ ብቐንዕና ኪሓሰብ ኣለዎ።

ንሓንቲ ንል ኣንስተይቲ ንሓዳር ሓቲቶም 'እይፋል' ስለ ዚበለቶም፡ ዚተነጽጉ ኩይኑ ተሰሚዕዎም ተዳሂሎም፡ ብድሕራኡ ንኸልእ ምሕታትሲ ይትረፍ ንምሕሳብ እኳ ከቢድዎም ፍጹም ተሰፋ ዚቈርጹ ኣለዉ። እዚ ዓቢ ጌጋ እዩ፤ ሓንቲ እይፋል እንተ በለት፡ ካልኣት እሓትሲ ኣየለዎን፤ ሓደ ሰብ ከምዚ ዓይነት ዘካታት ምስ ዜጋጥሞ፡ 'እግዚእብሄር ዘይፈቐደ ኪኸውን ይኽእል እዩ' ኢሉ ብምሕሳብ፡ ካልእ ንዕኡ እትኸውን፡ ንሱውን ንዕኡ ዚኸውን ንኬዳልውሉ ኪጽልን ኪሓሰብን እዩ ዚግብእ።

4.5. ንዘይተመርዓዎ ደቂ ኣንስትዮ

4.5.1. ንኸትሕተታ ምድላው

ሓንቲ ንል ኣንስተይቲ ዓቕሚ ሂዋን በጺሓ፡ ደቂ ተባዕትዮ ንሓዳር ኪጥምትዋን ኸሓትዋን ተፈጥሮኣውን ባህርያውን እዩ። ስለዚ እተን ኣብዚ ዕድመ እዚ ዚበጸሕክን እሓት ከም እትሕተታ ተገንዚብክን፡ ግዛር ኣእሳኸን ኣዳሊኸን ጽንሓ። መብዛሕትኡ ጊዜ፡ እንተ ብፍላጥ እንተ ብዘይፍላጥ፡ ካብተን መሓዙትክን ስለ ዘይትፍለያ፡ ቅርብ ኢሉ ኪፋለጠክን፡ ኹዕልሰክን ዚደሊ እይደፍርን። ብሕልፊ እተን ሕፍርፍር ትብላ ኸኣላ፡ ንኸይትሕተታ እውን ትሃድማ።

ብሕት ኢለን ምስ ደቂ ተባዕትዮ ኹዕልላ ምእንቲ ኸይረኣያ ኣዝየን ዚጥንቀቓ ደቂ ኣንስትዮ ሓደት እይኩናን፤ ብወገኑ እውን ኣብ ዚተፈላለዩ እኼባታት ተዓዚበ ኣሎኹ። 'ሰብ ከይርእየኒ' ብዚብል ሓልና ክገባ ክንድ'ቲ ኣብ ዘየደሊ ጭንቀት ምእታው ኣድላዩ ኣይኩነን። ርግጽ እዩ፡ ወድን ንልን ንብሕቶም ኹዕልሉ ርእዮም፡ ተኻፊልቲ ናይቲ ዕላል ዚነበሩ ኸመስሉ፡ ብዛዕባ መርዓን ሓዳርን የዕልሉ ከም ዚነበሩ ገይሮም ዘውርዩ ኣለዉ። እዚ ግና፡ ቅድም ኣብ ዘይስራሕካ ምእታው፡ ካልእይ ከኣ፡ ነቶም ኪፋለጡ ዚደልዩ ሰባት ምስንባድ ጥራይ ዘይኩነስ ዕንቅፋት ከእ ምኃን እዩ፤ ደሓር ከኣ ወዲ ምስ ንል፡ ንል ከኣ ምስ ወዲ ምዕላል እይከእልን እዩ ዚበለ የልቦን።

እምበኣር፡ ደቂ ኣንስትዮ፡ እቲ ኪቐርበክን፡ ከምኡ እውን ኪሓተክን ዚደሊ ካበኡ ክትሃድማ ዘይኩነስ ኸፈርህ ከም ዚኽእል ተገንዚብክን ንዕላል መገዲ ብምኽፋት ነቲ ኪኸብዶ ዚኽእል እቕልል ክተብላሉ ይግብእክን። እቲ ተሓቲትክን እትህብኦ ዝኹነ ይኹን መልሲ ድማ

ብቅንዕና፡ ‘ሕራይ’ ይኹን ‘አይፋል’፡ ምስቲ አብ ልብኸን ዘሎ፡ ጸጋ ብዚመልእ አዘራርባ ክትጎግራ እላቦ። ካብ ብዙሓት ካልኣት ተፈቲኹን፡ ተመሪጽክን፡ ትሕተታ ምህላውክን ተረዲእክን ባህ ኪብልክን፡ ብኸብሪ ድማ ክትምልሳ ይግባእ።

ብተወሳኺ፡ እቲ እትህብእ ምላሽ ዚተፈላለዩ ኪኸውን ይኽእል እዩ። ንኣብነት ዚኣክል ግና፡ ‘ደስ ይብለኒ፡ ኣዚና ክንፋለጥ፡ ጠባይና ክንረኣእ ፍቓደኛ እዩ’ ወይ ከኣ ‘ስናይ ነይሩ ግና’ስ ንሓዳር ሓሲቦካ ኣይፈልጥን’ ወይ ናይ ሓቂ ሃንደበታዊ ነገር እንተ ድኣ ኹይኑክን ከኣ፡ ‘ሓሲቡ ኣይፈልጥን ግና ጊዜ ቦል ሃበኒ፡ ክሓሰበሉ ከምኡ’ውን ክጽልዮሉ’ ወዘተ ይኹን መልሰኹን። ብተወሳኺ፡ ቅርብ ኢሉ ንዜዕልለክን ዘበለ ኹሉ፡ ገና ንጽር ዝኹነ ሓበሬታ ኹይሓዝክን ብሃወኹ ‘ንሓዳር ስለ ዚደልዩኒ እዩ’ ዚብል ሓሳብ አብ እእምርኹን ኣይተሕድራ። ከም ኣሕዋት መጠን ከተዕልል’ውን ከም ዝክኣል ኣይትረስዓ።

4.5.2. ውርዙይ ኣከዳድና

ደቂ ኣንስትዮ ኪጸባበቓን ጽቡቕ፡ ኪኸደናን መልክዑ እዩ። ነዚ ተረዲእ፡ ናእሚ ንሩት “እምበኣርሲ ተሓዲብክን ተለኺኹን ከዳንኪ ተኸደኒ እም፡ ናብቲ ዓውዲ ውረዲ” ከም ዚበለታ አብ መጽሓፍ ቅዱስ፡ ነንብብ (ሩት 3፡3)። እዚ ማለት ግና ብውርዙይ ኣከዳድና ድኣ እምበር ብዜገጸን ብኣዝዩ ክቡር ዋጋ ዚተዓደገ ክዳውንትን ማለት ኣይኩነን። ሃዋርያ ጳውሎስ፡

ኣንስቲ’ውን ከምኡ፡ ብስሩሕ ርእስን ብወርቂ ወይስ በዕናቕ፡ ወይስ ብብዙሕ ዝዋግኡ ክዳውንቲ ዘይኩነስ፡ ብግቡእ ክዳውንትን ብሕንክን ብምቕጻዕ ነፍሰንን፡ ፍርሃት እግዚአብሄር ንዘለወን ኣንስቲ ከም ዚግባእ፡ ብስናይ ግብሪ ኪስለማ፡ እደሊ ኣሎኹ” (1^ይ ጢሞ 2፡9-10) ይብል።

ውርዙይ ኣከዳድና ንጌል ኣንስተይቲ የምሕረላ፡ የማዕርጋ ከምኡ’ውን የኸብራ እዩ። ስለዚ ግቡእ ክብረት ዘየንጸባርቕ፡ ምዕሩግ ዘይኩነ ኣከዳድና ከም ዘሎ አብ ግምት ኬእትውኦ ኣለወን።

እንነብረሉ ዘሎና ዘበን አብ ቤተ-ክርትስያናት እኳ ከይተረፈ ዘይምዕሩግ ኣከዳድና ቀስ እናበለ ኪኣቱ ይርእ ኣሎ። ብሕልፊ ድማ አብ መርዓታት፡ መሓዙ መርዓት ይኹና ካልኣት ዕዱማት ደቂ ኣንስትዮ ዚኸደንኦ ገሊኡ ክዳውንቲ ዘይውርዙይ እዩ። ምስ እነስተውዕለሉስ፡ እቲ እዋን-እምጽኦ ኣከዳድናና፡ ብናይ እቶም ዚሰርሕዎ ድሌትን አተሓሳስባን ንኸይድ ከም ዘሎና ዘርኢ ግርም ምልክት እዩ። በዚ፡ አብ ህይወትና ብዙሕ

ጽልዋ ከም ዜሕድሩልናን ከመይ ከይተረድእና ኸእ ኪቈጸጸና ከም ዚኸእሉ ክንዕዘብ ንኸእል።

እቲ ዘይውርዱይ ምኽዳነንሲ ምናልባሽ፡ 'እንታይ'ዶ ኣለዎ አይ፤ እቲ ካልኣት ዚኸደንኦ'ዶ ግዳ ኣይገድድን' ስለ ዚብላ'ዶ ኸኡን ይኸውን፤ ንምኽኡ፡ ክሳብ ክንደይ ሓጺር፡ ክሳብ ክንደይ እፍ ልቡ ዚተኸፍተ፡ ክሳብ ክንደይ ኣብ ኣካላት ዚጠበቐ ክዳን እዩ፡ ዘኸፍእ ዚብሃል፤' ነፍሲ ወከፍ ንል ኣንስተይቲ ነናታ እረእኒያ ኪህልዋ ይኸእል እዩ፤ እቲ ዘይውርዱይን ዚኸፍእን ኣከዳድና ግና ንኸተለልዮ ከበድ እይኩነን።

መንቀሊ ፈተና ናይ ወዲ ተባዕታይ እቲ ብዓይኑ ዚርእዮ፡ ናይ ንል ኣንስተይቲ ግና ብምትንካፍ ወይ ምሓዝ እዩ። ነዚ ኣብ ግምት ብምእታው፡ ደቀ'ንስትዮ ንኸልኣት መዓንቀፊ ከይኹና ኪጥንቀቓ እድላዪ እዩ። ከምቲ ሩት፡ እብ'ቲ ቅዱስ ጽሑፍ፡ ኣብ ቅድሚያ ቦላዝ ምሉእ ሞጉስ ዚረኽቡት፡ ሕጂውን ደቀ'ንስትዮ፡ ብውርዱይ ኣከዳድናኸን እግዚእ-ብሂር ከመይ ሞጉስ ሂቡ ኹማዕርገክን ከም ዚኸእል እመና።

4.5.3. ብእምነት ምጽናዕ

ሀይወትና ኣብ ጸጽባሕ ብእግዚእ-ብሂር ዕረፍቲ ኹህልዋን ኪትሕጉስን ትእዞዝ ኣምላኽ ምኽኡ እቐዲሙ ተጠቐሱ ኣሎ። ባህግን ድሌትን ሰይጣን ግና፡ ገለ ከም ዚጉደለና ኹይኑ ምእንቲ ኪስምዓና ኣቲ ዘሎና ሰላምን ዕረፍትን ምስራቕ እዩ። ስለዚ እተን ዘይተመርፃኸን፡ 'ንምንታይ ኣይተመርፃኸን' ብምባል ክትሓሰባን ኸትጉህሆን ዘይኩነሱ፡ ቦቲ ዘይተመርፃኸናሉ ጊዜ እውን እንተ ኹን ክትሕጉሳ ኣሎክን።

እታ እግዚእ-ብሂር ንነፍሲ ወከፍ ሰብ ዚመደባ ሰዓትን መዓልትን ሓደ እኳ ከም ዘይወስዳ ወይ ከም ዘይቅይራ ኣሚንክን፡ ኣብ'ቲ ትጽቢትክን ከሉ እዋን ሓጉስክን ዓቅባ። ካብ'ቲ ንሕና እንምድቦን እንሓሰቦን፡ እቲ እግዚእ-ብሂር ዚምድበልናን ዚሓሰበልናን ይበልጽ። እግዚእ-ብሂር እሙን እዩ፤ እታ ተሰፍኦ ኣብኡ እትገብር ነፍሲ ኸእ ከቶ ከም ዘይትሓፍር ተረዲእክን እታ እብኡ ዘላትክን እሙንቶ ጽንዕቲ ትኹን!

4.6. ናይ ምፍላጥ ጊዜ

ነታ ክትኩነኒ ትኸእል እያ እንብላ፡ ብግልጺ ድሕሪ ምሕታትና፡ እንረኽቦ መልሲ ኣወንታዊ እንተ ድኣ ኹይኑ፡ ምስኣ ተቐራራብና ብዝያዳ እንፋላጠሉ መገድታት ከነናድን፡ መደባት ድማ ከነውጽእን ግቡእ እዩ። ቅድሚ ኹሉ ግና፡ ጊዜ ወሲድና ንገዛእ ርእሰና ኸነፈልጣ ኣሎና። እዚ

ኸአ፡ ብርታዐናን ድኻምናን ኩሉ ወገናትና ተረዲአና፡ ኦቲ ካብ ባህርያትና ኺምሓየሽ ዘለዎ ከነመሓይሽ፡ ክንገድፎ ዘሎና ጠባያት ክንውግድ፡ ነቲ ዘሎና ስናይ ነገራት ድማ ንክንዕቅብ እዩ።

ከምቲ እብ ምዕራፍ ክልተ ዘሎ፡ 'እነ መን እየ ... እንታይ እፈቱ ... እንታይስ እጸልእ ... ክሓዝን ወይ ክጐሂ ከለኹ ንሓዘነይ ብኸመይ እገልጸ ... ንሕርቃነይ ብኸመይ እውጽእ... ሓፍነት ወሲደ ቤተ-ሰብ ክምስርት ድልዊዶ እየ ... ወዘተ፡ ዚሓመስሉ ሕቶታት ብምሕታት ንግዝ ርእሰና ክንፈልግ ንኸእል።

ሓደ መጽሓፍ ወይ ፊልም ካብ ፍርቂ እንተ ድኣ ጀሚርካዮ እቲ ምሉእ ትሕዝቶኡ ክትርድኦ ኣሸጋሪ እዩ፤ ኣረ ብጌጋ ኣውን ኸትርድኦ ዚክእል እዩ። ልክዕ ከምኡ ኸኣ ሓቢርካ ምስኡ ዘይዓበኻ ሰብ፡ ዕሰራ ወይ ሰላሳ ዓመታት ናይ ህይወቱ ምስ ሓለፈ ምሉእ ብምሉእ ንኸትፈልጦ ኣዝዩ ከቢድን ኣጸጋምን እዩ። ስለዚ ነዚ እብ ግምት ብምእታው፡ ጊዜ ወሲድና፡ ብኸፋት ልቢ፡ ብዛዕባ ኣተዓባብያና፡ ኣተሓሳስባና፡ ጠባይና፡ ናይ መጻኢ መደባትና፡ ኣንፈትዎን እንጸልእን፡ ከምኡ'ውን ብዛዕባ ቤተ-ሰብና ኩሉ ግልጺ ኪንና ምስ እንዘራረብ ንመሰረት ፍቕርናን ሓድነትናን የደልድሎ።

እብ ሕብረተ-ሰብና ግርህ ኢሉ ናይ ሓቂ ዕድሚኡ፡ ብዛዕባ ቤተ-ሰብ ዚነግር ሰብ ብዙሕ ኣይከኣንን። ብሓዳር ተጸሚድና ክንነብር እንተ ድኣ ኹይንና ኸኣ፡ ውዒሉ ሓዲሩ ምውጻኡ ስለ ዘይተርፍ፡ ብዛዕባ ግዝእ ርእሰና፡ ስድራ ቤትና፡ ዕድሚና፡ ከምኡ'ውን ዝኹነ ይኹን፡ ብሕልፌ እኳ ድኣ ድሓር ዘይምርድዳእን ምስሕሓብን ኬምጽእ ዚኸእል እዩ እንብሎ፡ ናይ ዚሓለፈ ይኹን ህልዊ፡ ኩሉ ኣቐዲምና ምግላጹ ግቡእ እዩ። ንእብነት፡ ንሳ ትኹን ንሱ፡

- * መቐመጢ ወረቐት ንምርካብ ይኹን ወይ ብግቡኣ ተመርዕዮም እንተ ድኣ ነይሮም፡
- * ውሉድ እንተ ኣለዎም ወይ ነይሩዎም፡
- * ሕማቕ ባህርያት፡ ከምኡ'ውን ወልፍን ልምድን ናይ መስተ፡ ጠላዕ፡ ሓሽሽ መሳሊ እንተ ነይሩዎም፡
- * ኪኸፈል ዘለዎ ዚተደራረብ ዕዳ ኣንተ ኣልይዎም፡
- * ዝኹነ ይኹን ሕማም፡ መዓልታዊ መድሃኒት ዜድልዮ፡ ከም ኣኣምሮእዊ ጭንቀት፡ ኤይድስ ወዘተ፡ እንተ ድኣ ኣልይዎም፡ ብዛዕባ ኩሉ ብግልጺ ኺዘራረቡ እድላዩ እዩ።

እዚ ናይ ምፍላጥ ጊዜ፡ ነንሓድሕዶም ምፍላጥ ዚጀምሩሉ ጊዜ ድኣ እምበር ውዱእ ጉዳይ ስለ ዘይኩነ ድማ 'ስምዑልና ርኣዩልና' ዚብሉሉ ኣይኩነን። እዚ 'ኸኣ፡ ምናልባሽ፡ ድሕሪ ምፍላጦም ዘይከዋወኑ ኩይኑ እንተ ድኣ ነጹሩ ተረዲእዎም፡ እቲ ዚመስረትዎ ሕውነትን ምሕዝነትን ዓቂቦም፡ ሕልኸልኸ ብዘይብሉ ኣገባብ ካብ'ቲ ዚጀመርዎ ጉዕዞ ብቐሊሉ ንኼላግሉ የኸእሎም።

4.7. ንዝኸኩነ ብየዋህነት ምእማን ይጐድእ እዩ

ኣብዛ ዓለም፡ ንምትላል ሰጋእ ዘይብሉ ሰባት ከም ዘለዉ ንኹላትና ክወል ኣይኩነን፤ ስለዚ ንእንስምዖ ዘበለ ኹሉ ኣሚንና ኸንቅበሎ የብልናን። ጐይታ የሉስ ክርስቶስ “ደጊም ጠቢባን ከም ተመን፡ ገርህታት ከኣ ከም ርግቢ ኹኑ” ይብል (ማቴ 10:16)። ስለዚ፡ ብሕልፊ ድማ ንምሉእ ዕድሜና ብእኡ ተኣሲርና እንነብር ቃል ኪዳን ዚኣክል ሃንደፍ ኢልና ቅድሚ ምእታዉና፡ ንኹሉ ብምምዝዛን፡ ኣብ'ቲ ዜድሊ ከም ተመን ኣብ'ቲ ቅኑዕ ቦትኡ ድማ ከም ርግቢ ኬንና ንኸንስምዕን ንኸንቀርብን ኣድላዪ እዩ።

ንኣብነት፡ መርዓ ንምግባር ገሊኡም ምሒር ዚህወኹ፡ ገለ ኻልእ ድማ ልቢ ሰብ ጠልጠል ኣቢሎም ንዓመታት ዚኣክል ዚጸንሑ ኣለዉ። እቶም ዚህወኹ፡ ካብ ብዝሒ ምፍታው ተሃንጥዮምዶ እዮም፤ ወይስ ኪህወኹ ዚገብሮም ካልእ ምኽንያት ስለ ዘለዎም እዩ ኢልካ ምሕታትን ምርግጋጽን ኣድላዪ እዩ። እቶም ንነዊሕ እዋን 'ሕራይ ክንምርዖ ኢና' እናበሉ ላሕ ዜብሉ ድማ፡ ምናልባሽ ዓይኒ ኣግፊሖም ከይኩኑ ኣጸራኻ ምፍላጥ የድሊ። ኣብ ልዕሊ እዚ፡ ንትምህርትና ምእንቲ ኪኸውንሲ፡ ቅድሚ ሕጂ ኣብ ቤተ-ክርስትያናት ካብ ዚተገብረ፡ ዝሰማዕከዎን ዝረኣኸዎን ሓደት ናይ ምትላል ኣብነታት ክጠቅስ።

- * ፈጻሞም መገዲ ክርስትና ዘይሰዕቡ ክሰም ሰዓብቲ መሲሎም ዚቐረቡ፡
- * ሓዳር ዚነበሮም ወይ ዘለዎም፡ ናብ ካልእ ዓዲ ከይዶም ከም ዘይብሎም ኩይኖም ደጊሞም ንኺምርዓዉ ዚሓተቱ፡
- * ውሉድ ከም ዘለዎም ኸይነገሩ ኣጽቂጦም ጸኒሖም፡ ሓዳር ገይሮም ዓመታት ምስ ኣለፈ ዚነገሩ ወይ ዚተቓልዑ፡
- * ምስታ ንል ብዛዕባ መርዓ ከይተማኸሩ፡ ናይ መርዓ መዓልቲ ቈጽሮም ንኸማግሌታት ቤተ-ክርስትያን ዘፍለጡ፡
- * ምእንቲ ኹማርኦ፡ ኣብ ሓደ እዋን ንብዙሓት ዚሓተቱ፡
- * ሕማም ኤይድስ ከለዎም ከይነገሩ፡ መዓልቲ መርዓ ዚመደቡ ኣለዉ።

ሰለክ፡ ብሕልፈ እኳ ድኣ በዚ ዘበን እዚ፡ ከምቲ ጐይታ የሱስ ክርስቶስ ዚምህረና፡ ገርህታት ጥራይ ክንከውን ዘይኩነስ ጠቢባን ከእ ክንከውን ከም ዘድልየና ኣይንዘንግዕ።

5. ሕጻን መርዓን

5.1. እዋን ሕጻ

ርሕቀት ብሚትሮ ይዕቀን፡ ክብደት ከኣ ብግራም ይምዘን፡ ፍቕራኽ ብምንታይ ምዓቀንናዮ፤ ብወገኑይ፡ ብምሃብ እዩ ዚዕቀን ምበልኩ። እዚ ግና ብዛዕባ ህያባት ጥራይ ንብል ከም ዘየሎና ግልጺ ይኹን። መጽሓፍ ቅዱስ፡ እግዚአብሄር ንዓለም ምስ ኣፍቀራ፡ ነቲ ሓደ ወዱ ከም ዚሃባ ይነግረና (ዮሃ 3፡16)። ንሕናውን ንእንፈትዎ ሰብ፡ ዘሎና ዘበለ ኹለ፡ ጊዜና፡ ገንዘብና፡ ሓሳባትናን፡ ድሌትናን፡ ህይወትና እውን ከይተረፈ ደስ ኣናበለና ንህቦ።

እምበኣር፡ ክልተ ዝተፋቐሩ፡ ቅድሚ ናብ ሕጻ ኹነ ናብ መርዓ ምእታዎም፡ ብቐዳምነት፡ እቲ ወዲ ተባዕታይ፡ ነዛ ሓብቲ ኣዚኣስ ዘሎኒ ከሉ ክላዕ ዚውፍየላ ኣፍቅራዶ እየ ወይስ ንኸፍቅራ ድሉዊዶ እየ፡ ብምባል ንግዛእ ርእሱ ኺሓትትን ኺምርምርን ኣለዎ፤ ኣታ ንል ኣንስተይቲ ድማ ከምኡ።⁴⁶

ሕጻ ኺበሃል ከሎ፡ ክልተ ዚተፋተዉ ወድን ንልን፡ ዚኣክል ጊዜ ወሲዶም ባህርያቶምን ኣተሓሳስባኦምን ዚቃዶ ምኃኑ ምስ ኣረጋገጹ፡ ቅድም ንቤተ-ሰቦም፡ ደሓር ንኣመሓደርቲ ቤተ-ክርስትያናም፡ ድሕሪኡ ድማ ንኹሉ ሰብ ብዕሊ ነጊሮም መዓልቲ ቃል ኪዳኖም ዚጽበዩሉ እዋን እዩ። ሕጻ፡ መርዓ ማለት ከም ዘይኩነ ብቐዳምነት፡ ንጽር ኪኸውን ኣለዎ። ሰለክ ኦቶም ክልተ፡ ብእዋን ሕጺኦም፡ ኣብ ቅድሚ ኣምላኸን ሰብን፡ ርእሶም ብምግዛእ ንጽህንኦም ሓልዮም፡ ቅድስንኦም ካብ ዜበላሹ ነገራትን ተግባራትን፡ ናብ ሓጢኣት ኼምርሕ ካብ ዚኸእል ርክባት ግዛእ ርእሶምን ኪሕለዉ ኣለዎም።

ኣዝዮም ተፋቂሮምን ተፋሊጦምን ዝከዋወኑ ምኅኖም ብንጽር ተራኣይዎም ክከሉ፡ እቲ እዋን ሕጺኦም ካብ ዚግብኡ ንላዕሊ እንተ ድኣ ነዊሑ፡ ካብቲ ጥቕሙ እቲ ዜኸትሎ ጐድኣት ኺበዝሕ ይኸእል እዩ። ብኣንጻሩ፡ ኦቶም ክልተ፡ በቲ እዋናት ሕጺኦም፡ ዝያዳ ምስ ተፋሊጡ፡

⁴⁶ “Do not marry a person that you know you can live with; only marry someone that you cannot live without.” Anonymous

ዘይከዋወኑ ኹይኑ እንተ ድኣ ተራእይዎም ከእ፡ 'ተሓጺና ኢና ሰለ'ዚ ናይ ግድን ክንምርዖ ኣሎና' ዚብል ሕልና ኺሓድሮም የብሉን። ሓንትሰ ብሰላም ከም ኣሕዋት፡ ምስኡ ድማ ክብረትን ምስጢርን ሓድሕዶም ዓቂቦም ድኣ ይኹን እምበር ተፈላልዮም መመገዶም ኪኸዱ ይኸእሉ እዮም።

ዘሎናዮ ዘበን፡ 'ጽቡቕ ጌርና ተፋሊጥና ኣሎና፡ ሰለ'ዚ ንመርዓ ዚኸውን ዚእክል ገንዘብ ምእንቲ ከነዋህልል' ኢሎም፡ ከይተመርዓዉ ተአኻኺቦም ኣብ ሓደ ቤት ዚነብሩ ሓደት ኣይኩኑን። እዚ ቃል ኣምላኽ ዘይድግፎ፡ ኣብ ቅድሚ ሰባት ሰናይ ኣብነት ዘይብሉ፡ ይትረፍዶ ኺትግበርሲ፡ ኪሕሰብውን የብሉን። ሓያሎ ካብቶም ተአኻኺቦም ዚነብሩ፡ ዚእተውዎ ኪዳን ሰለ ዘይብሎም፡ ነዊሕ ከይጸንሑ ኪፈላለዩ ይረኣዩ።

ገሰ ሰባት ከኣ ቅድሚ ቃል ኪዳን ምትእትታውና፡ ስምዒትና ዚመጣጠን ምዃኑ ክንፈልጥ ኣድላዩ እዩ፡ ዚብሉ ኣሰዉ። እንተ ኹን ግና፡ ሰብ ከም ብዕረር ሓይኽክ ጡፍ እትብሎ ኣይኩነን። እቲ ስጋዊ ርክብ ከኣ፡ ድሕሪ ቃል ኪዳን ነቲ ሓድነትና እነስተማኸረሉ ክቡር ህያብ እግዚኣብሄር ድኣ እምበር መለከዒ ስምዒት ኣይኩነን።

5.2. ቅድሚ መርዓ

ከከም እቲ እንነብረሉ ዓዲ፡ እቲ ቤተ-ክርስትያን ነቶም ክልተ ብቻል ኪዳን ናብ ሓዳር ኪእትዉ ዚደልዩ ሕጹያት እትገብሮ ኣገባብ ኩነ ስርዓት ዚተፈላለዩውን እንተኹን፡ መብዛሕትኡ ከም'ዚ ዚሰዕብ እዩ።

ክልተ ሕጹያት ንመርዓ ኣብ ዚወስኑሉ እዋን፡ ቅድሚ ኩሉ፡ እቲ ውሳኔ ናይ ክልቲኦም ምዃኑ ዚንጸባርቕ፡ ናይ ነፍሲ ወከፎም ኣሰማትን ክታምን ዘለዎ ደብዳቤ ንቤተ-ክርስትያን የቕርቡ። ቀጺሉ፡ ንመርዓን ሓዳርን ዚምልከት ሓፈሻዊ ትምህርቲ ብቤተ-ክርስትያን ይውሃቦም። እዚ፡ ኣብ ሃገርና ኩነ፡ ኣብ መንጎ እቲ ኣብ ሃገር ሰደት ዚነብር ሕብረተ-ሰብና ዝውቱር ኣይኩነን። ቀንዲ ምኽንያት ናይዚ ኸኣ ዚተዳለወ ትምህርቲ ስለ ዘየልቦ፡ ገለኡ ድማ፡ ግፈልጦ ኢና፡ ትምህርቲ ኣየድልየናን እዩ፡ ብዚብል ግጥይ ኣተሓላስባ እዩ።

እንተ ኹን ግና፡ እዚ ትምህርቲ እዚ፡ ኣብ'ቲ ናይ ሓባር ጉዕዞ እንታይ ይጽብዩና ከም ዘሎ፡ ኹጋጥመና ዚኸእል ዝኹን ይኹን ኩነታት ከመይ ከም እንፈትሖ ንኸንርዳእ፡ ንኸንዳሎ፡ ዚድግፍ ረብሓ ዘለዎ ትምህርቲ እዩ።

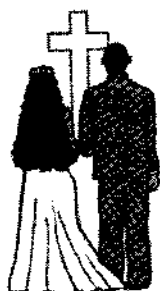
እቶም ንመርዓ ዚቀራረቡ ሕጹያት፡ ቅድሚ መዓልቲ ቃል ኪዳኖም፡ ዘሉ ሕጋዊ ዘበለ ነገራት ኬማልኡ፡ እቲ ብቤት ፍርዲ ዚወሃብ ምስክር ወረቐት ንቤተ-ክርስቲያን የቐርቡ። ከምኡ ኸእ፡ እብ ገለ ዓድታት ሕጋዊ ከም ምዃኑ መጠን፡ ብዛዕባ ሓፈሻዊ ጥዕንኦም ዚምልከት ምርመራ ኺገብሩ ንኸልቲኦም ረብሓ ዘለዎን ሰናይን እዩ።

እብ መወዳእታ፡ ቤተ-ክርስቲያን ኺምርዓዉ ምዃኖም ትእውጅ። እዚ ኸእ፡ እባላታ ስለ እቶም ሕጹያት ኺመሰግኑን ኪጽልዩን፡ ምናልባሽ ድማ፡ ንኸይምርዓዉ ዚኸልክሎም ዚፈልጥዎ ርጉጽ ጉዳይ እንተሉ ንእመሓደርቲ ምእንቲ ኺሕብሩ እዩ። ቤተ-ክርስቲያን ገለ ተቓውሞ እንተ ድእ ሰሚዓ፡ ነቲ ነገር ብምጽራይ ድሕሪ ምርግጋጽ፡ ክትቀጽዕ፡ ነቲ መርዓ ድማ ኸተደሰክል ወይ ኸትሰርዝ ትኸእል።

እብ ባህልና መርዓ ኺብሃል ከሎ፡ ብዙሕ ምድላዊት፡ ሸበድበድን ድኻምን ከምኡ'ውን ገንዘብ ዚሓትት ጉዳይ እዩ። ግና እዚ ኸይእክል፡ በዚ ዘበን እዚ፡ እቲ ሓደ ካብቲ ናይቲ ሓደ ኸልእ ዚተፈልየን ዚበለጸን ምርኡይን ምእንቲ ኪኹነሉ፡ ኣብ ከቢድ ዕዳ ክሳብ ዚእቱ ካብ ዓቕሙ ንላዕሊ ኺገፉፍሖ ይርእ። እቲ ቐንዲ ነገር፡ እቲ ብድሕሪ መርዓ ዘሎ ሓዳር ድእ እምበር እቲ መርዓ ከም ዘይኩነ ዚተዘንግዐ ይመስል።

መርዑ፡ እቲ ሓዳርም ልዕሊ ዓቕሞም ብዝኸነ ዕዳ ኺጅምርዎ ጽቡቕ እይኩነን። እምበኣር፡ “መን ይንገርካ ዚተመኩረ” እዩ'ሞ፡ እቶም ብድሕሪ ሕጂ መርዓ ዚገብሩ ንትምህርቶም ምእንቲ ኪኸውንሲ፡ እቶም ዝተመርዖና፡ ደጊምና ኸንገብሮ እንተ ንኸእል፣ ብዛዕባ ጉዳይ መርዓና እንቐይሮን እንገድፎን ነገራት ከእ እንተ ንዛረብ፣ እቶም መርዓ ንምግባር ኣብ ምድላው ዘለዉ ድማ ጽን ኢሎም እንተ ዚሰምዑስ እየ ክንደይ ዚረብሖ ምኽርን ትምህርትን ኩን ምረኽቡሉ!

5.3. ስርዓተ-ኣገባብ መርዓ

ብቐዳምነት፡ እቲ ክንኣትዎ እንዳለዉሉ ዘሎና ኪዳን ኪልወጥን ኪለወጥን ዘይኸእል ጥራይ ዘይኩነስ ክሳብ ዕለተ-ሞትና ጸኒዕና ክንገብረሉ ዚግብእና ውሳኔ እዩ። ድሓር ስእነት ይኹን ወይስ ሕማም እንታይ ከም ዜጋጥመና ፈጸምና ክንፈልጥ እይንኸእልን ኢና። እንተ ኹን ግና፡ ዝኹን ይኹን ምስ ዜንንፈና፡ ወይ ዚወረደና እብ ኪዳንና ንኸንጸንዕን ንኸይንጠልምን ኣሊንና፡ እቐዲምና ኣሲብናን ጸሊናን መሪጽናን

ርግጽኛታት ኳንና ከንኣትዎ ኣሎና።

መዓልቲ መርዓ፡ ናይ ሓዳር ምግባር፡ ናይ ብስጋ ሓደ ኹንካ ንምንባር ፈላጊት መዓልቲ እያ። ከም ምጅና መጠን ከእ፡ ኣብ ህይወትና ዘይንርሰዓን ባህ እተብለናን ክትኸውን ይግብእ። እንተ ኹን ግና፡ ክሉ ነገር ከምቲ ዚሓስብናዮን ዚተመናናዮን ኪኸውን ከም ዘይክእል ርግጽ እዩ። ንእብነት፡ እቶም እነፍቅሮም ወለድና ወይ ኣሕዋትና ኣብ መርዓና ኪመጹ እንተ ዘይክእሉ፡ ሓድሓደ ነገራት እንተ ተረሰዐ ወይ እንተ ጐደለ ንሓጐስና ኪሰርቆ ኣይግባእን። ቦታ መዓልቲ እቲ ኣካል ክንሕጐስን ብዝያዳ ድማ ነቲ ናብ ከምኡ ደረጃ ዘበጽሓና እግዚአብሔር፡ ብእንገብሮ ዘበለ ኹሉ ኣዚና ከነኸብሮን ክንውድሶን ኣሎና።

ኣብ ሕብረተ-ሰብና፡ ብእዋናት መርዓ ዚርእ ኪእለን ኺውገድን ዘለዎ ብዙሕ ኣሎ። ሓደ ካብዚ፡ ሰዓት ናይ ዕድመ ዘይምኽባር እዩ። መብዛሕትኦ እዋን፡ እቶም መርዑ እኳ እንተ ኹኑ ቦቲ ዚበልዎ ሰዓት ኣይርከቡን። ኣብ ገለ መርዓታት ከኣ፡ እቶም መርዑ ብጊዜ ይመጹ እዋ፡ ሓደሎ ዕዱማት ስለ ዚደንጐዩ ኣብ መኪና ኩፍ ኢሎም ይጽበዩ። ኣብ መንጎዚ፡ እቶም ንመርዑትን ቤተ-ሰቦምን እኽበሮም ሰዓቶም ሓልዮም ዚመጹ ዕዱማት ይቐጽቡ። እዚ ካብ ቀደም ዘይጸንሐ፡ መጽረፍ ባህሊ ዝኹን ሕማቕ ልማድ ሓኪኸና ኸነጥፍኦ ኣሎና።

መርዑ ኹኑ ዕዱማት ቦቲ ዚበልዎ ሰዓት ኺርከቡ ኣለዎም፤ ምክንያቱ ኣገባብ ስርዓቱ እዩ። ቍጽሪ ናይ ዚተረኽቡ ዕዱማት ብዘየገድሱ፡ መርዑ ኣብታ ዚመደብዋ፡ ንዕዱማትውን ዚእወጃዋ ሰዓት መደብ ጐዳዮም ኪጅምሩ ዘገድዶም ሓላፍነት ኣሎ። እንተ ብእፍ እንተ ብጽሑፍ መዓልትን ሰዓትን ጐዳይ መርዕኦም ወሲኖም ዚእወጁ ንሓቶም እዮም። ስለዚ ቃሎም ብዘይ ምሕላው ሸለልትነት ከርእዩ ከቶ የብሎምን።

ዕዱማት እንተ ኹኑውን፡ ኣብቲ ናይ ቃል ኪዳን ስነ-ስርዓት ኪካፈሉ እናኸኣሉ፡ 'ኣብቲ ዕድመ ድራር ወይ ምሳሕ ጥራይ እየ ዝኸይድ' ዚብሉ ንስምዕ። ግና'ሉ፡ ካብቲ ናይ ድራር ዕድመ ንሓፅሊ ኣብቲ ናይ ቃል ኪዳን ስነ-ስርዓት ክንካፈል እቲ ዚበልጸ እዩ። ከመይሲ፡ እቶም ክልተ ንቐዱስ ኪዳን፡ ኣብ ቅድሚ እምላኸን ህዝቢ እምላኸን ቃል ኪተሓታተዉ ኸለዉ ተኸፊልቲ ኳንና ናይ ዓይኒ መስኻኸር ክንኸውን ከመይ ዓቢ ግደ እዩ።

ብተወሳኺ፡ ዕዱማት፡ ኣብቲ ናይ ምሳሕ ወይ ድራር እዋን፡ ቦቲ ዚተቐረበልና ሸሻይ ባህ ኢሉና ከነመስግን ድኣ እምበር፡ ምስ ቅድሚኡ ዝተኸፈልናዮ ካልእ መርዓታት እናወዳደርና 'እንታይ ጐደለ፡ እንታይ ጌጋ ተገብረ' ኢልና ኣይንቋመት። ሕሰብ ምስ እነብሉ፡ እቲ ብዓል ጐዳይ

ክንድ፣ቲ ዚአክል ጉልበትን ገንዘብን ጊዜን አጥፊአሉ፡ ቅንጣብ ጌጋ ዘይትረኽበሉ፡ ዚነኣድ ውራይ ኪኹነሉን ኹሕልፍን፡ፆ እይምፈተወን፤ “ኩናት ዘይወግለ ‘በለሕ’ ከም ዚብልዎ፡ ጉዳይ መርፃ ቀለል እይኩነን። ብማዕዶ ኄንና ክንንቅፍን ክንዋራዘን ከአ እይግዴናን እዩ፤ ግቡእ ድማ እይኩነን።

6. ሓዳር

መውሰዕ እግዚአብሄር ዚሰርዖ፡ አብ መንጉ ሓደ ሰብኣይን ሓንቲ ሰበይትን ዚግበር፡ መሰረቱ ፍቕሪ ኩይኑ፡ ዘይቅየር፡ ዘይፈርስ፡ እብ ቅድሚ ኣምላኽን ሰብን እትኣትዎ ናይ ምሉእ ዕድሜና ቃል ኪዳንን ሓድነትን እዩ። መሰራትን ጀማርን ሓዳር ከአ ባዕሉ እግዚአብሄር እዩ። መጽሓፍ ቅዱስ፡

እቲ ኹብ መጀመርታ ዚፈጠረ፡ ሰብኣይን ሰበይትን ገይሩ ፈጠርም፡ ምእንትዚ ድማ ሰብኣይ ነብኡን ነዳኡን ይሓድግ፡ ምስ ሰበይቱ ኸአ ይጣበቅ፡ ክልቲኦም “ሓደ ስጋ ይኹኑ፡ ከም ዚበሉ፡ ኣየንበብኩምን፤ ደጊም ሓደ ስጋ እዮም እምበር ክልተ ኣይኩኑን፤ ነቲ ኣምላኽ ዜጋጠሞስ ሰብ ኣይፍለዮ” (ማቴ 19:4-6)።

እምበኣር፡ እዚ ናይ ስጋ ሓድነት፡ ከምቲ ሓደ ዚተደመሮ ሓደ ክልተ ዚኸውን ከይኩነሉ፡ ሓደ ሰብኣይ ምስ ሓንቲ ሰበይቲ፡ ብስጋ ሓደ ከም ዚኹኑ እዩ ዜርኢ። እቲ ቐድሞ “ንብረተይ፡ ቤተይ፡ ቤተ-ሰበይ” ዚነበረ፡ ሕጂ “ንብረትና፡ ቤትና፡ ቤተ-ሰብና” ብዝብል ተተኪኡ፡ ከም ሓደ ስጋ ኳንካ ሓንቲ ቤት ምህናጽ ዚጀመረሉ እዩ። እቲ ምሉእ ሓድነት ከአ ኣብ ቅድሚ ኣምላኽ፡ ክሳብ ዕለተ-ሞት ጽንዕን ፍጹም ዘይቅየርን እዩ።

ከምቲ እግዚአብሄር ዚገበሮ ዘበለ ኸሉ ጽቡቕ ዝኹኑ ሓዳር ከአ ከምሉ ጽቡቕን ጥዑምን እዩ። ይኹን እምበር፡ ሓዳር ኪብሃል ከሎ፡ ከሉ እዋን ሰላም፡ ራዝዋ፡ ምርድዳእ፡ ዚመልእ እዩ ማለት ከአ እይኩነን። ምኽንያቱ ክልተ ናይ ጾታን እተዓባብዮን ናይ ባህርይን ጠባይን ልምድን ወዘተ፡ ፍልልያት ዘሎና ሰባት ብሓዳር ተጸሚድና ብሓደ ኸንነብር ከሎና፡ ኣብ መንጎና ናይ ዘይምርድዳእን ምግርጫውን ዘኣት፡ በብእዋኑ ኺፍጠር ዘይተርፍ እዩ።⁴⁷

ሰለዚ ልክዕ ከምቲ ንሓደ ተኸሊ ናይ ወትሩ ኸንክን ዘድልዮ፡ ሓዳር ከአ ካብታ ዚጀመርናላ መዓልቲ እትሒዝና ምስ እንክናኸናን

⁴⁷ “Marriage is an alliance entered into by a man who cannot sleep with window shut, and a woman who cannot sleep with the window open.” Ogden Nash

እንኹሰኩሰን፤ እናሓደረ ይሰሰን፤ እናጠዓመ ደማ ይኸይድ እሞ የሐጉሰና። እቲ ዚግባእ ምክንኻንን ምኹሰኳሰን እንተ ዘይጌርናሉ ግና፤ እቲ ዘይምርድዳእ እናበዝሐ ይኸይድ፤ እናሓደረ ደማ እብ መንጎና ዓቢ ጋግ፤ አብ ውሽጥና ደማ ጓሂ ይፈጥር። እብ ቤትና ሰላም እንተ ድኣ ዘይሃልዩ እብ ደገውን ሰላም ኪህልወና ኣይክእልን እዩ።⁴⁸

ሎሚ ንሓዳርና ከመይ ክንከናኸንን ክንኩሰኩሰን ከም እንኸእል ዚሕብሩ ጽሑፋትን መጽሓፍትን ተወኪሶና ብዙሕ ጠቓሚ ነገራት ክንምሃር እንኸእሉ እዋን እዩ። ከምእውን ምስ ካልኣት ሰብ ሓዳር ሕብረት ብምግባር፤ ተእኪብና ብዛዕባ ሓዳር ምምይያጥ፤ ቅድሚ ሕጂ ዘይፈለጥናዮ ክንፈልጥ፤ ወይ ብዛዕባ ዘይተመኰርናዮ ክንሰምዕ፤ ካብኡ ድማ ክንምሃር ይሕግዘና። ሓድሓደ ካብ እንመሃርም፤ ተማሂርናዮም ድማ ብዙሕ ጥቕሚ ክንረኽበሎም እንኸእል ሓሳባት ቍንጥር ኣቢልና ክንጠቅስ፤

- * ጸታዊ ፍልልይ ዜምጽእ ነገራት፤ ማለት መብዛሕትና ሰብኡት ብዛዕባ እንሰትና ዘይንርድኡ፤ እንሰቲውን ከምኡ ብዛዕባና ዘይርድእእ ነገራት ክሳብ ክንደይ ዚመሳሰል ምኻኑ፤
- * እቲ እብ ቤትና ዘሎ ዘይምርድዳእ፤ መብዛኪኡን ደረጃኡን ድኣ ይፈላስ እምበር አብ ቤት ካልኣትውን ከም ዘሎ፤
- * ነቲ ዜጋጥም ምግርጫዎት፤ ከይደንጉና ብእዋኑ ክንፈትሖ ከም ዘሎና ዚኣመሰለ ነገራት ይርከቡ።

6.1. መጽሓፍ ቅዱሳዊ አገባብ ሓዳር

ከምቲ ከርሰቶስ ርእሲ ማሕበሩ ዝኹነ፤ ንሱ ምድሓን ሲጋሑ ከኣ እዩ። ሰብኣይ ከኣ ርእሲ ሰበይቱ እዩ እሞ፤ ኣትን ኣንሰቲ፤ ከም ንጉይታ ጌርከን ንሰብኡትክን ተኣዘዝእም። ከምቲ እታ ማሕበር ንከርሰቶስ ኣትኣዘዘ፤ ከምኡ ድማ ኣንሰቲ ንሰብኡትን ብኹሉ ይተኣዘዝእም። ከምቲ ከርሰቶስ ንማሕበሩ ዜፍቀራ፤ ኣቲም ሰብኡት፤ ኣንሰትኹም ኣፍቅሩ። ከርሰቶስ ብቻሉ ገይሩ ብምሕጻብ ማይ ምስ ኣጽረያ ምእንቲ ኪቐድሳ፤ ርሰሓት ወይስ ዕጣር ወይ ገለ ነዚ ዚመስል ዘይብላ፤ ብዘይ ገሰ መንቅብ ቅድስትን ከብርትን ማሕበር ገይሩ ንኣኡ ምእንቲ ኪቐወማ ኢሉ፤ ርእሱ በጃ ሃበ። ሰብኡትውን ከምኡ፤ ነተን ኣንሰቶም ከም ሲጋሓም ገይሮም ኪፍቅሩዎን ይግብሉም እዩ። ሰብ ንሲጋሑ ይምግቦን ይከናኸኖን እምበር፤ ሓደ እኳ ዚጸልኦ

⁴⁸ “Unless you lovingly and energetically nurture your marriage, you will begin to drift away from your mate, your marriage moves toward a state of isolation.” Dennis Rainey

የልቦን። አካላት ስጋኡ ስለ ዝቅንፍ ክርስቶስ ከምኡ ንማሕበሩ ይከናኸና አሎ። ስለዚህ ሰብአይ አባሉን አዳኡን ሓዲጉ ምስ ሰበይቱ ይለግብ። ከልቲአምውን ሓዲ ስጋ እየም ዚኹት (ኤፌ 5:22-31)።

አብዚ ጽሑፍ እዚ፡ ሰበይቲ ከምቲ ንጐይታ እትእዘዞ ገይራ ንሰብኢያ ኺትእዘዝ፡ ሰብኢይ ድማ ርእሱ በጃ ክሳብ ዚህብ ንሰበይቱ ኬፍቅራ ከም ዘለዎ ዚሕብራ ክልተ ትእዛዛት ንረክብ። ከነስተውዕሎ ዘሎና፡ ከምቲ ሰበይቲ ንሰብኢያ ንኹትእዘዞ ብልባ ክትውስን ዘለዋ፡ ሰብኢይ ድማ ንሰበይቱ ኼፍቅር ልባዊ ውሳኔ ኺገብር ኣለዎ። እዚ፡ ፍቕሪ ብኸምኡ ኣብ ልቢ ዚበቑል ጥራይ ዘይኮነስ ናይ ገዛእ ርእሰና ተበግሶ እውን ዜድልዮ ጉዳይ ምዃኑ ይሕብር።

እዘን ክልተ “ተኣዘዝኦም” “እፍቅሩ”፡ ዚብላ ትእዛዛት ቅድመ-ኹነት ዘይብለን እየን። ማለት፡ እንተ ኣፍቂርዎ ክትእዘዙ፡ እንተ ተእዚዛቶ ኸኣ ኼፍቅራ ማለት እይኩነን። እይንረስብ! የሱስ ክርስቶስ ነታ ማሕበሩ ስለ ዘፍቀራ ድኣ እምበር ቅድም እታ ማሕበሩ ስለ ዘፍቀረቶ እይኩነን ህይወቱ ዚኣክል በጅኣ ዘሕለፈ። ገለ ሰባት፡ ካብ ግጉይ ምርጻእ ናይዛ ጥቕሲ እዚእ ተበጊሶም፡ መጽሓፍ ቅዱስ ንሰበይቲ እትሒቱ ከም ዚርእያ ገይሮም ይዛረቡ። ግናስ ካብዞን ዝተጠቐሳ ክልተ ትእዛዛት፡ እታ ንምፍጽማ ዚኸበደት እታ ንሰብኢይ ዚተዋህበቶ ደኣይኩነትን! ከምቲ ክርስቶስ ነታ ማሕበሩ ዚገበር፡ ከምኡ ኸኣ ሰብኢይ ንሰበይቱ ህይወቱ ክሳብ ዜሕልፈላ ኼፍቅራ እዩ ተእዚዞ። እቲ “ሰብኢይ ርእሲ ሰበይቲ እዩ፡ ሰበይቲ ትተኣዘዞ” ምባሉ ትገዕጽ፡ ትረገጽ፡ ንምባል ከም ዘይኩነ ንጽር እዩ። ድሓር ከእ፡ ህይወትካ ዚኣክል ክሳብ እተሕልፈላ እተፍቅራ እትርገጽ ክትከውን እይትኸእልን እያ!⁴⁹

እዛ “ተኣዘዝኦም” እትብል ቃል ምስቲ ኣብ መጽሓፍ ቅዱስ፡ ኤፌ 6፡ 5 ብምንጽጻር እንተ ኣቕለብናላ፡ “ኣቲም ግዙኣት ነቶም ብስጋ ጐይተትኩምሲ ብፍርሃትን ብምንቅጥቃጥን ብገርህነት ልብኹም ከም ንክርስቶስ ጌርኩም ተኣዘዝዎም” ብዚብል፡ ሰብኢይውን እብ ቅድሚ ሓላቕኡ ኪፍጽማ ዘለዎ ምዃና ተነጊራቶ ኣላ። ስለዚ፡ ሰበይቲ ከምቲ ሰብኢይ ንሓላቕኡ ዚእዘዝ ንሳ ንሰብኢያ ክትእዘዝ ጥራይ ምሕታቱ ካብዚ ንግንዘብ። ኩይኑ ግና፡ ንሳውን ናታ ፍቓድን ሓሳብን ከም ዘይብላ ተገጽሩ፡ “ርእሲ እየ” ብምባል ባዕሉ ከም ድላዩ ኪውስንን ኺምድብን ዘይኩነስ፡ እናጸለየ ምስ ብዓልቲ ቤቱ እናተማኸረ ኪውስን ከም ዚግብኦ ሕቶ የብሉን። ግና፡ ተዘራረቦምን ተመያዪዎምን እረኣእያኦም ምስ ዚፈላለ፡ ሰብኢይ ሳዕቤን ናይቲ ውሳኔኡ

⁴⁹ “Man dreams of fame while woman wakes to love.” Lord Alfred Tennyson

አስተውላለች፡ ምሉእ ሐላፍነት ወሲቶ ከም ርእሷ እታ ቤት ኪውሰን ይግባሉ።

ሰበይቲ ንስብአይ ደጋፊቱ ክትከውን ከም ዚተፈጥረት ቃል አምላኽ ዚምህሮ እዩ። ሓድሓደ አንስቲ አብ ልዕሊ ስብኢተን ምልካዊ ብርትዕ ዘርእያ አለዋ። መበቁል ናይቲ ዘርእይኦ ሓይሊ፡ ገሊኡ ብደሞዝ ወይ ብትምህርቲ ወዘተ፡ ጸብለል ስለ ዚብልኦም፡ ወይ ብዕድመ ስለ ዚዓብይኦም ወይ አብቲ አተዓባብይኦን ናይ ምልክ-ምቁጽጽር ባህርይ ስለ ዚነበረን፡ ወይ ከምኡ እናረኣያ ስለ ዚዓበያ ኪኸውን ይኽእል። ከም እዚአተን ዚአመሰላ አንስቲ፡ ምስ ብዓል ቤተን ከይተላዘባን ከይተማኸራን፡ ብኢደ-ውነን ምሉእ ሐላፍነት ወሲደን ክላዕ ዓበይቲ መደባት ይኹን ውሳኔታት ዚገብራ፡ መራሕቲ እታ ቤት ዚኹና እየን። ሰብኡተን፡ ብስላም ንምንባር፡ ወይ ሓዳር ምኡንቲ ኺዕቀብ ብዚብል ሕልና፡ ዚበልእም እናገበሩ፡ ብዚበልእም ከኣ እናኸዱ ድላየን ኪገብራ ይገድፍወን። ንላተን ከኣ ጥዑም ጥዑም እናጠዓመን ስለ ዚኸይድ መግደዲኦን ይኸውን።

እተን ገሊኣን፡ 'ንሱ ኺመርሖ ስለ ዘይከኣለ' ወይ 'ሰፍሖ ብምኽኑ እኳየ'፡ ዘምስልስል ዓይነት ምኽኒታት ይህባ። እቲ አብ ከምዚ ዓይነት ኩነታት ዘሎ ሓዳር አብ ደገ ጄንካ እኳ ብቐሊሉ ንኸትመዝኖ ከቢድ አይኩነን። ምኽንያቱ፡ ኣቲ ስብኢይ ትብዓቱ ዚተገፈ፡ አብ ቅድሚ ብዓልቲ ቤቱ ኣኳ ነጻ ኩይኑ ንምዘራብ ዘይደፍር እዩ። ምናልባሽ፡ ብዘይ ፍልጠት ወይ ብዘይ ምርዳኦ፡ ወይ ብዝኹነ ይኹን ምኽንያት፡ ንብዓል ቤትኪ ትመልኪ ወይ ክትመልኪ እትደልዩ እንተ ድኣ አሎኺ፡ ቃል አምላኽ ዘይድግፎ፡ አብ ሓዳር ከኣ ሽግር ኺፈጥር ዚኽእል ዘይቅኑዕ ምኽኑ ተረዲእኪ፡ ህድእ ኢልኪ ነቲ ኹነታት ክትመዝንዮ እዋ ክትምለሲ አማሕጽን። ብምምላሰኪ፡ በረኽት እግዚአብሄር ክትቅበሊ፡ አብ ቅድሚ ብዓል ቤትኪ ሞገስ፡ ንደቅኺ ድማ ጽቡቕ አብነት ክትኩኒ ኢኺ።

6.2. አብ መንጎ ሰብኣይን ሰበይትን ዘሎ ፍልልይ

ሰብኣይን ሰበይትን ብተፈጥሮኦም፡ ብኣካል ኩነ ብባህርያት ከምኡውን አተሓሳስባ ብዙሕ ፍልልያት ከም ዘለዎም ርዱእ እዩ። ደቂ ተባዕትዮ ተኣኪብና ብዛዕባ አንስትና ክንዛረብ ከሎና 'ለካስ ኩላተን ሓደ እየን' ከም እንብል፡ ንላተን ኪእከባ ኸስዋ ድማ ከምኡ ከም ዚብላ ርግጽ

እዩ። ነዚ ኣብ ግምት ብምእታው፡ ነቲ ፍልልይ ከኣ ንምርድኡ ዚእክል ዚተፈላለዩ ጸሓፍቲ ብዚተፈላለዩ ኣብነታት ገይሮም የቐርብዎ።⁵⁰

ገሰ ጸሓፍቲ ንሰብኣይ ከም ሕምባሻ (Waffle) ንሰበይቲ ድማ ከም ፓስታ (Spaghetti)፡ እቶም ገለ ኻልኦት ከኣ ሰብኣይ ካብ ማርሽ፡ ሰበይቲ ድማ ካብ ቪኒስ፡ ካብ ዚተፈላለዩ ዓለማት ከም ዚመዱ፡ ገለ ኻልኦት ድማ ብዚተፈልዩ ኣገባብ ገሊጾም ጸሓፍቲ ኣለዉ። ልክዕ ከምቲ ክልተ ሰባት ካብ ዚተፈላለዩ ዓድታት መጺኦም፡ ቋንቋኦም በበይኑ ስለ ዝኹን ምርድኻኢ ዜሸግሮም፡ ከምኡ ድማ ናይ ደቂ ተባዕትዮን ናይ ደቂ ኣንስትዮን ቋንቋን፡ ኣገላልጻ ስምዒትን፡ ድሌትን ነንበይኑ ስለ ዝኹን፡ ምሉእ ብምሉእ ናይ ሓድሕድ ምርድኻኢ ኪህሉ ኣጸጋሚ እዩ።

ኣብ ሓድሓደ መጽሓፍቲ፡ ኣእምሮ ሰብኣይ ብዛዕባ ሓደት ጉዳያት ጥራይ ከም ዚሓሰብ፡ እቲ ዚሓሰበ ግና ዕሙቕ ዚበለ ፍልጠት ከም ዘለዎ ይሕብሩ። ብዛዕባ ኣእምሮ ሰበይቲ ኸኣ ዕሙቕ ዚበለ ምሕብብ ዘይኩነስ ኣብ ዚተፈላለዩን ብዙሕን ጉዳያት ድኣ ከም ዘተኩር ገይሮም ይገልጽዎ። ኦቲ ካብዚ እንቀስሞ ቀንዲ ነጥቢ፡ ኣየናይ ኣእምሮ እዩ ዚበልሐ ወይ ዚሓሸ ኢልና ንምንጽጻር ኣይኩነን። ግና፡ ነቲ ዚብሉዎ ዘለዉ ፍልልያት ኣብ ግምት ኣእትና ኣብ ነንሓድሕድና ኣፍልጦ ምርድኻኢ ንኺህልወና እዩ። ከምኡ ድማ ደቂ ኣንስትዮ ዓቢ ሹን ንኣሸቶ ዜጋጥመንን ዚግበረለንን ዘበለ፡ ንኹሉ ማዕረ ገይረን ከም ዚርእይኦ ጽሑፍ መጽናዕትታት ይገልጽ። ስለዚ፡ ይዕባይን ኣስ ብዘየገድስ ኦቲ ዚግበረለን ዘበለ ኹሉ ማዕረ ከም ዜሓገስን ማዕረ ኸኣ የጥህየን ማለት እዩ።

ሰበይቲ፡ ሰብኣያ ሕቕፍ ኬብላ፡ ዕንባባ ኪህባ፡ ጽን ኢሉ ኺሰምዓ፡ ተሌፎን ኺድውለላ፡ ኣብ ቤት ኪሕግዛ፡ ኪንኢዳ፡ ከም ዚፈትዋ ኺገልጸላ፡ ኢዳ ኺሕዛ፡ ነቲ ዚኸሸነቶ ጥዑም ኪብለላ፡ ኣከዳድናኣን ኣመሻሽጣ ጸጉራን ከስተውዕለሉ፡ ብደገ መጺኦ ኺትኣቱ ኸላ ጽቡቕ ገይሩ ኪቐበላ፡ ኬዕልላ፡ ናብ ቤት ምግብ ሓዝዋ ኪኸይድ፡ ናይ መርዕኦም መዓልቲ ወይ ዚተወልደትሉ መዓልቲ ዘኪሩ ገለ ኺገብረላ፡ ኬጻውታ ኸሎ፡ ወዘተ፡ ኣዝዩ ባህ ስለ ዚብላ ኣጉህይዋ ዚነበረ ጉዳይ እኳ ቀልጢፋ ትሓድጎ።

ሰብኣይ ግና ብባህርያቱ ከምኡ ኣይኩነን። ሰበይቲ ክትንኢዶ፡ ክተሞጉሶ፡ ትኸእሎ ኢኻ፡ ከመይ ጌርኻ ነዚ ኹሉ ፈሊጥካየ። ከምዚ ብሓጺር ጊዜ ሰሪሕካየ፡ ክትብሎ፡ ብኣኡ ክትሕበን ከላ፡ ሓይሉን ፍልጠቱን

⁵⁰ "Males and females have never seemed to fully understand each other. It will probably continue this way, but I think that's part of the magic of it all." Scott Bairstow

ከተድንቸሉ፡ በቲ ዜድልዮ ክትድግፎ፡ ነቲ ጌግኡ እናረአየት እኳ ሸለል ክትብላሉ፡ ሰቕ ኪብል ከሎ ክትርድኣሉ፡ ጥዑም ምግቢ ክትክሽኑሉ፡ ደጋጊማ ምስ ዘይትሓቶ ደስ የብሎ።

ሰብኣይን ሰበይትን ካብ ናይ ባህርያትን ናይ ኣዘራርባን ፍልልይ ዚነቐለ ኺጋጨው ይኸእሉ። እቲ ዘለዎም ባህርያዊ ፍልልያት እንተ ዚርድእዎ ግና፡ ኣብ መንግሥም ዚፍጠር ዘይምርድግኡ ኣዝዮ ምቕነሰ። ብሓፈሽኡ፡ ፍልልይ ባህርያትን ፍልልይ ኣዘራርባ ሰብኣይን ሰበይትን ንምንጽጻር ዚኣክል እትሰዕብ ሰንጠረዥን፡ ዚቕጽል ዝርርብን ንሰተውዕለለን።

ሰብኣይ	ሰበይቲ
• ኺምጐሰ፡ 'ከማኻ ጅግና መን ኣሎ' ኪብሃል ከሎ ደስ ይብሎ።	• 'ጽብቕቲ' ኺትብሃል፡ ክትነኣድ ከላ ባህ ይብላ።
• ኪድላ ኸሎ፡ ደስ ይብሎ።	• ክትፍቀር ከላ ደስ ይብላ።
• ጸዕረኛ ብምዃኑ ዚፍቶ ይመስሎ።	• ብምሕላያ እትፍቶ ይመስላ።
• ዕዮኡ ወይ ሰርሑ የገድሶ።	• ርክብን ዝምድናን የገድሳ።
• ሰሪሑ ኺኣቱ ኸሎ ማዕረኡ ክትሰርሕ ይጽበያ።	• ክይሓተተቶ ኺድግፉ ትጽበዮ።
• ንምሕጋዝ ኪሕተት ይጸበ።	• ክይተሓተተት ሓገዝ ትውፊ።
• መፍትሒ ጸገም ኪህብ ይፈቱ።	• ዕላል ትፈቱ፤ ዚሰምዓ ትደሲ።
• ሓሳቡ እንተ ዘይተቐበላቶ ይኹሪ።	• ንሓሳባታ ትደጋግም።
• እንተ ጐሃየ ትም ይብል።	• ምስ ጐሃየት ትዛረብ ወይ ትበኪ።
• ጌግኡ ሸለል ክትብላሉ ኸላ ይሕጐስ።	• ንዘይከእለቶ ኺርድኣላ ትፈቱ

ሰበይቲ፡- ክሕግዘካዶ፡ ሓግዙኒ ዘይትብል!
 ሰብኣይ፡- እዚ ክቢዱንስ ሓግዙኒ ክብል!
 ሰበይቲ፡- ጽቡቕ ጌርካ ድኣ ሰላም ዘይትብላኒ!
 ሰብኣይ፡- ተሰኪመ እንድዮ ዝኣቱ ዘለኹ!

ሰበይቲ፡- ክትድውላለይ ክጽበየካ ውጂለ።
 ሰብኣይ፡- ፋዱስ'ይ ኣይደወልኩልክን!
 ሰበይቲ፡- ድሕሪኡ እምበር ተጽብየካ።
 ሰብኣይ፡- ንሰኺ እኳ ክጻወት ዚውዕል ዘለኹ'ዮ ዚመስለኪ!⁵¹

⁵¹ “If it weren't for marriage, men would spend their lives thinking they had no faults at all.” Anonymous.

ሰበይቲ፡- እሞ ንዓይ ዚኹና ከልተ ደቐኛ ዲኻ ስኢንካ!

ሰብኣይ፡- እሞ ስርሓይ ኸገድፍ ዲኺ ትደልይኒ ዘሎኺ!

ሰበይቲ፡- ትማሊ፡ 'ሰለ ዘይጠጥም እዩ' ኢለ ሸለል ኢለዮ። ሎሚ ግና ከም ዝረሳዕካዮ ተረዲኡኒ፤ መበል ዓሰርተ ዓመት ናይ መርዓና ትማሊ እዩ ነይሩ፡ ሓቢርና ከንዘወር ምሓሰብካ! ንሱ እንተ ተረፈ ድማ፡ ሓንቲ ዕምባባ ጽጌሬዳ ሒዝክለይ ከትመጽኦ እኣ ኣይትኸእልን! 'የፍቅረኪ'የ ንምባልክ እንታይ እዩ ዚኸብደክ!

ሰብኣይ፡- ስምዒ እንዶ! እንተ ዘየፍቅረኪ ንምንታይ ተመርዕየኪ፤ ርዳኣ ነገር'ዶ ኣይኩነን! ነቲ መዓልቲ ድማ ረሲዐዮ ኣይኩንኩን፡ ዚመጽእ ዘሎ ሰሙን እዩ መሲሉን።

ሰበይቲ፡- ከዳን ትቐይር ዘሎኻ ድኣ፡ ሕጂ ኣቲኻ ናባይ ኢኻ፤

ሰብኣይ፡- ቈጸራ ኣላትኒ።

ሰበይቲ፡- በል ሕራይ ከዳንካን ኣሳእንካን ኣብኡ ኣይትግደፎ።

ሰብኣይ፡- ብዛዕባ ሓንቲ ስር'ዶ እዩ ዘዛርበኪ ዘሎ!

ሰበይቲ፡- እቲ ዕለተ-ዕለት ኣብ ፈቐድኡ ትድርብዮ ዘሎኻ ከሉኸ።

ሰብኣይ፡- ከዓውንተይ ዛሕ ከም ዘብል ስብ ጌርኪ ኣይትዛረቢ።

ሰበይቲ፡- እዛ ካምቻ ኣይትፍተወንን እያ፡ ምስዛ ሰሬኻ ድማ ኣይትኸይድን እያ።

ሰብኣይ፡- ዝበልኪ ድኣ በሊ ኣምበር ሕጅሰ ኣይቅይርን እየ።

ሰበይቲ፡- ነዛ ተባላሽያ ዘላ መብራህቲ ክዐርያ እየ ካብ ትብል ኣዋርሕ ኩይኑ።

ሰብኣይ፡- በዛ ሰሙን ኣዚኣ ኸገብራ እየ።

ሰበይቲ፡- ደበሳይ ብናይ ኢድ ስራሕ ንፉዕ እዩ፤ ድሓን ንዕኡ ክሓቶ እየ።

ሰብኣይ፡- ባዕለይ ኸገብሮየ እንድየ ዝብለኪ ዘሎኺ!

ሰበይቲ፡- በል ምውጻእካ ዘይተረፈ፡ ጸጉርኻ ነዊሑ ኣሎ ተቐምቀሞ።

ሰብኣይ፡- ስቕ እንዶ በሊ ባዕለይ ሓሲበ ክቈርጽ እየ!

ሰበይቲ፡- ድሓን ሕራይ! ሴልፎንካን ቦርሳኻን ሒዝኩ'ዶ ኣለኻ፤

ሰብኣይ፡- ምዓሰክ ረሲዐዮ ኣፈልጥ፤

ሰበይቲ፡- ከሉ ጊዜ!

ሰብኣይ፡- ከልተ መዓልቲ ረሲዑ ኢልክሰ፡ ከሉ ጊዜ ትብልዮ። ንዓኺ ቅድሚ ምምርዓወይ ድኣ መን የዘክረኒ ነይሩ፡ ንምዃኑ ነቲ ኣቐሑትክ ኣምጺኣኩዮ፤

ሰበይቲ፡- በጃኻ ንኣግረ-መገድኻን'ዶ ተማልእዮ።

ሰብኣይ፡- ንምንታይ ኬድኪ ዘየምጸእኩዮ፤

ሰበይቲ፡- ኣነ እቲ መገዲ ኣይፈልጠን እየ።

ሰብኣይ፡- ጽቡቕ ገይረ ኣንድየ ዝሓበርኩኺ፤ በሊ እንታይ ዜጋጊ ኣለዎ፤

ሰበይቲ፡- ቅድሚ ሕጂ ከይደዮ ስለ ዘይፈልጥ ከይጠፍእ ፈሪህ። ኣቲ ቋንቋ ስለ ዘይመልኩ ኸእ ንስኻ ከትዛረቦም ኢለ'የ።

ሰብኣይ፡- መቸም ኣይክእሎንየ ጥራይ እዩ መልሰኺ፤ በሊ ንዕናይ ሒዝኩዮ ዋላ ብኣውቶቡስ ትምለሲ።

ሰበይቲ፡- በል ሕራይ ከዳነይ ከቆይር ተጸበየኒ።

ሰብአይ፡- ሰዓት'ዶ እዩ ዚወስደልኪ፡ በቃ ጽባሕ ትኹዲ፤ ከትጉበርዮ እናኸላልኪ፡ ንዓይ ካብ ከሉ ተባኹርኒ ኣሎኺ።

ሰበይቲ፡- ትጐደ'ሎኹ፡ በጃኻ ቀስ ኢልካ ዘውር፤

ሰብአይ፡- ወይ ሰቐ በሊ ወይ ባዕልኺ ዘውሪ፤

ሰበይቲ፡- እቲ መገዲ በዚ ኣይመስለንን፡ ጠፊእና ኣሎና፤ ስለ ምንታይ ዘይንሓትት፤

ሰብአይ፡- ኣሃዶ እዩ ዝፈልጦ ወይስ ንስኺ፡ ሰቐ ግዳ በሊ፤

ሰበይቲ፡- ኣብ'ዚ ካብ በጻሕና ድኣ ነቶም ቁልፀ- ሳእኒ ኸንዕድገሎም ዘይነላግስ፤

ሰብአይ፡- ሕጂ ምእንትኡ ኣይመጻእናን፡ ድሓር ከኣ፡ ብዙሕ ገንዘብ ተጥፍኢ ከም ዘሎኺ ፍለጢ።

ሰበይቲ፡- እስከ በል ንዓይ ኢለ ዝገዛእከዎ እንታይ ርኢኻ፤

ሰብአይ፡- እንታይ'ም ፈሊጠ፤ ገንዘብ ምሓዝ ኣይትኸእልን ኢኺ።

ሰበይቲ፡- ንምንታይ ኢኻ፡ ዘይከውን ዘረባ እናተዛረብካ ተጐህየኒ። ቅድሚ ሰለስተ ዓመት እንዳ ብዓል ሃይለ ከንከይድ፡ ከሎና ከምኡ ኢልካኒ፡ ዓሚ ከምዛ እዋን ድማ ንቤተ-ክርስቲያን እናኺድና ደጋምካዖ፡

ሰብአይ፡- እዚ'ም እንታይ ዘብኪለዎ፡ ኣይትዛረበኒ'ዶ እዩ፤ ንምንታይ ኢኺ ናይ ዓመታት ከይተረፈ ኣብ ሰንኺ ነኺሰኪ ትሕዝዮ፤

ካብ'ዚ ምልልስ ናይ ሰብአይን ሰበይትን፡ ኣብ መንጉ ክልቲኦም ዘሎ ናይ ባህርይ፡ ናይ ኣገላልጻ ሰምዒት፡ ናይ ኣረኣእያ ከንታት ፍልልይ ኸንዕዘብ ንኸእል። ኣብ ልዕሊ እዚ፡ እቲ ሰብአይ ካብ ሰበይቲ ዚጽበዮን ዚብላን ካብ'ቲ ንሳ እትብሎን ካብኡ ድማ እትጽበዮን በበይኑ ምጃኑ ንርዳእ።

6.3. ንሓዳርና ዜመቅሩ

ሓዳር ላዛ ዘለዎ፡ እናሓደረ ኸእ ኺምቅር ካብ ዚገብሩ ቀንዲ ሰለስተ ነጥብታት፡

- (1) ምልዛብ (ምዝርራብ)
- (2) ምትእምማን
- (3) ምትሕልላይ እዮም።

ኣንጻር ናይ'ዘን ሰለስተ እዚኣተን ግና፡ ሓዳር ብምረት ኺዕብለል፡ ኣረ ክላዕ ዚፈርስ እኳ ዚገብሩ ነገራት ድማ፡ ምትሕርራቕ፡ ምቅይያም፡

ነንሓድሕድካ ምትሕስሳው፡ ምኑርራሕ፡ ከምኡ ድማ ምጥርጣርን ብጸቢብ ምጽብጽብን ይርከብም።

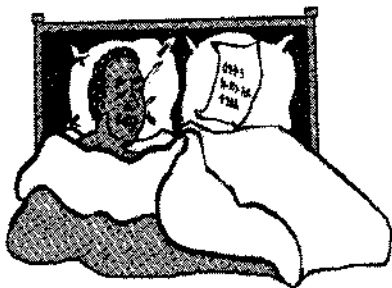
6.3.1. ምልዛብ

ኣብ ሓዳር ምዝርራብ ምእንቲ ኺህሉ፡ ንምዝርራብ ዚምችእ ሃዋህው ኪህሉ ኣለዎ። ምዝርራብን ምልዛብን ዘይብሉ ቤት፡ ጸላም ቤት እዩ። ብሓፈሽኡ፡ ዝርርብ ኪበሃል ከሎ ኣብ ሓሙሽተ ደረጃታት፡ ከምዚ ዚስዕብ ብቅደም-ተኸተል ኪሰራዕ ይከኣል።

- 1^ይ. ንዚኹን ዘይትፈልጦ ሰብ፡ ወላ ንሓላፊ መገዲ፡ እትዛረቦ፡
- 2^ይ. ንእትፈልጦ ሰብ ብዛዕባ ዝስማዕኩሉ ሓቂ ጥራይ እትዛረቦ፡
- 3^ይ. ንዓርክኻ ወይ ፈታዊኻ እትካፍሎ፡
- 4^ይ. ንዚቐርበኻን ንዚሰምዓኻን ኹሉ ገለጽኻ እትዛረቦ፡
- 5^ይ. ብዘይ ሕብእብእ ናይ ልብኻ ዘርዚርኻ ብግልጺ፡ ገበን እውን እንተ ኹን፡ ንምክፋል እትዛረቦ።

ምስ ዚኹን ይኹን ዝተፋለጥናዮ ሰብ ዝያዳ እናተቐራረብና ክንከይድ ከሎና፡ እቲ ናይ ምዝርራብና ርክብ ድማ እናማዕበለ እዩ ዚኸይድ። ዘይምትእምማንን ምኑርራይን ምስ ዚፍጠር ግና እቲ ምቅርራብና ናብ ምርሕሓቕ የዝበል።

ከምቲ ግቡእ፡ ካብ ምስ ዚኹን ይኹን ሰብ ንላዕሊ ምስ ብዓልቲ ቤትና፡ ብዘይ ሕብእብእ ብግልጺ ክንዘራረብ እዩ ዚግብእና። ኣብ ሓዳርና ገለ ጸገም ኺፍጠር ከሎ፡ እቲ ደረጃ ዝርርብና ይዝሕትል፡ ሽዑ እቲ ምዝርራብና ምስ ዘይንፈልጦ ሰብ ንዛረብ ከም ዘሎና፡ ዝምድናዊ ምቅርራብ ዘየንጸባርቑ፡ ከምዚ ተረኺቡሎ፡ እከለ ደዊሉ ነይሩ፡ ንቁልዑ ናብዚ ውስደም፡ ናብቲ ኣብጽሓዮም፡ ዘምሰልሰል ቍርጽ ዚበለ ጥራይ ይኸውን። መወዳእትኡ ኸእ ናብ ፈጸሙ፡ ‘ድሓን’ዶ ሓዲርካ’ እኳ ኣብ ዘይብሉ ደረጃ ይበጽሕ።

ንመረዳእታ ዚእክልሲ፡ ንግሆ ምትንሳእ ስለ ዘሸግሮ፡ ዙል’ሳዕ ብዓልቲ ቤቱ እተተንስኦ ዚነበረት ሰብኣይ ነይሩ። ሓደ መዓልቲ ኸእ፡ ምስ ብዓልቲ

ቤቱ ተኹራርዮም ስለ ዚነበሩ፡ ምእንቲ ኸይዛረባ፡ “ሰዓት ሓሙሽተ እተንሰእኒ” እትብል ጽሕፍቲ ኣብ ልዕሊ መተርኣሳ ኣቐሚጡላ ደቀሰ። ንግሆ ብር እንተ በለ፡ ወያ ብዓልቲ ቤቱ ከየተንሰኣቶ ከም ዚኸደት፡ ኣዝዩ ደማ ከም ዚረፈደ ተገንዚቡ ኣመና ተቈጥዑ። ድሓር ግልጽ እንተ በለሰ፡ ኣብቲ ጥቓ መተርኣሱ፡ “ሰዓት ሓሙሽተ ኩይኑዩ ተንሰእ”፡ እትብል፡ ጽሕፋ ዚገደፈትሉ ርኣዮ። “ኢድ ሸናሒት ጸናሒት” ከም ዝብሃል እዚ ሰብኣይ ኣዝሰ፡ ኢዱዩ ረኸቡዶ እይምበልኩምን፤ ካብዚ ዛንታ እዚ እንረኽቦ ትምህርቲ እንተ ድኣ ሃልዩ፡ ሳዕቤን ናይ ዘይምዝርራብ፡ ምርሕሓቕን ምትሕርራቕን ምጂኑ እዩ። ስለዚ እቲ ምዝርራብና ኪዝሕትል ከሎ፡ ብእዋኑ ኺእስ ኣለዎ። ከላእ ትኹርዮ! እንታይ ምስ ኣእተወና ኢና ተጂራሪና እንሓድር፤

ኣብዛ እዋን እዚኣ፡ ምስ ብዓልቲ ቤትና ዘሎ ኩነታት ምዝርራብና ካብ እዘን ኣብ ሳዕሊ ዝተጠቐሳ ሓሙሽተ ኣበዮናይ ደረጃ ኩን ምረኽብናዮ፤ ኩነታት ሓዳርና ብግልጺ ንኸንዘራረበሉ፡ ከመይ ከም ዘሎ ኸኣ እመቱ ኸንገብር፡ ከመይ ኣሎና፤ ኢልና እንተሓታተሉን እንዘራረበሉን፡ እብ ሓደ ይኹን ክልተ ወርሒ፡ እንተ ተኻኢሉ ካብ ቤትና ወጸኢ፡ ብሕት ኢልና ምስ ብዓልቲ ቤትና፡ ብመደብ እንዘራረበሉ፡ ሰሩዕ እዋን ኪህሉ ኣዝዩ ኣድላዩ እዩ።

ምዝራብን ምዕላልን ብዚምልከት፡ ደቂ ኣንስትዮን ደቂ ተባዕትዮን ባህርያዊ ፍልልይ ኣለዎም። ደቂ ኣንስትዮ ብዛዕባ ዚሓለፍኦ እጋጣሚታትን ኩነታትን መዓልታዊ ምዝርራብን ምዕላልን ባህትኣን እዩ። ንምሳሌ፡ ሰበይቲ፡ ብዓል ቤታ ብዛዕባ ሓደ ዚተሳተፈቶ ጉዳይ ከመይ ከም ዚነበረ ምስ ዚሓታ፡ መጽሓፍ ተንብብ ከም ዘላ፡ ከሉ ዘርዚራ እያ ኣትነግሮ። ግና ዚሰምዕ እዝንን ዘቐልብ ልብን ከኣ ትደሊ። እዚ ነቲ ናይ ምዝርራብ ደረጃ ግርም እናሰጐመን እናማዕበለን ኪኸይድ የተባብዖ። ብኣንጻሩ፡ ሰብኣይ ንዚተሓተቶ ሕቶ ሕጽር ዚበለ መልሲ ይህብ። “ኺነግራ ስለ ዘይደሊ ኣይኩነን፤ ስለዚ ከሉ ዘርዚሩ ኺነግራ እንተ ድኣ ኹይኑ፡ ኣታ ሰበይቲ ናይ ነፍሲ ወከፍ ክትፈልጦ እትደሊ፡ ብዙሕ ሕቶታት ክትሓቶ ትግደድ ማለት እዩ።

ደቂ ተባዕትዮ፡ ሓደ ኻብ ባህርያትና ከነስተብህለሉን ክንእርሞን ዘሎና፡ እቲ ብዓልቲ ቤትና እተካፍለና ነገራት፡ መብዛሕትኡ፡ ጸገም ስለ ዚኹና ወይ መፍትሒ ስለ ዚደለየት እይኩነን። ንምዕላል ዚኣክል ኪኸውን ከም ዚኸእል ተገንዚብና፡ ቅልጥፍ ኢልና ከምዚ ክትገብሪ ነይሩኪ ወይ ንምንታይ ከምዚ ዘይጠርኪ፡ ዚመስል ዘረባታት ኣይንደርቢ። ኣብ ልዕሊ እዚ፡ ከተዕልለና ኸላ፡ ኣብ ካልኣ ነገራት፡ ከም እኒ

ተለብኸንን፡ ኮምፕዩተር፡ ጋዜጣ ወይ መጽሐፍ መሳሊ እድሂብና፡ ፈረቃ ልብና ከይንህባ ክንጥንቀቅ ኣሎና። እዚ 'እይስምዓንን እዩ' ዚብል ሕልና ኣሕዲራ፡ ካልእ እዋን፡ ከይተዕልለና ወይ ዚንገር ነገርውን ንኸይተካፍለና ኸገብራ ስለ ዚኸእል ነርሕቆ።

እቐዲሙ ከም ዚተሓበረ፡ ሰብ ብባህርይኡ ይኸን ብኣተዓባብይኡ፡ ሓደ ካብ ሓደ ዚተፈላለዩ ስለ ዝኸውብታል ኪዳን ተቋሪጦ እብ ሓዳር ኸኒነብር ከሎ ኣብ'ቲ ጉዕዞ ናብርኡ ኸረዳድኣሉ ወይ ግርህ ኢሉ ኸዛረበሉ ዜጸግሞ ነገራት ኸህሉ እዩ። እንተ ኹን ግና፡ ብሕልፊ ምስ ብዓልቲ ቃል ኪዳንና ወይ ብዓል ቃል ኪዳንና ብዘይ ፍርሂ፡ ብፍቕርን ህድኣትን፡ ጸጋ ብዚመልኦ እገባብ ምዝርራብ ምስ እንኸእል ጥራይ እዩ እቲ ምልዛብና ፍረ ዚህልዎ፤ እቲ ውጽኢቱ ድማ ባህ ዘብል ዚኸውን። እቲ ዜሕዝን፡ ካብ ምስ ካልኣት ሰባት ንላዕሊ ምስ ብዓልቲ ቤትና ክንዛረብ ከሎና ዝደዳ ጸርጸር ንብል፤ እሩም ብዘይኩነን ብቑርጽ-ቑርጽ ዚበለ ኣዘራርባን ንዛረብ።

እብ ሓዳርና ኪእረም ዘለዎ ነገር እናሃለው፡ ንብዓልቲ ቤትና ወይ ንብዓል ቤትና ፈሪህና ዘይንግሮ ገሰ ነገር'ዶ እሎ፤ እብ ሕብረተ-ሰብና ግርህ ኢልካ ብግልጺ ምስ ብዓል ቤትካ ወይ ብዓልቲ ቤትካ ምልዛብ ዳርጋ ልሙድ ኣይከውንን። እብ ክንዲ ምስ ብዓልቲ ቤትና ምስ ዓርክና፡ እብ ክንዲ ምስ ብዓል ቤትን ምስ ሳንድኣን ብግልጺ ምዕላል ዚቐልሰና እዩ ዚመስል። 'ከምዚ እንተ ኢለዮ ኪቑጣዕዮ ...' ወይ 'ከምቲ እንተ ኢለዮ ድኣ ኹትኩራ ...' ወይ 'ከይንብኣስ' ብምባል፡ ዜጉሃዩናን ዘይንሕጉሰሉን ነገራት እኳ እንተ ኹን፡ ንዓመታት ዚእክል ዓቑርናዮ እንነብር ሓያሎ ኢና።

ንሓደ ሰብ ካብ'ቲ ዚዓበየሉ መገዲ ኸትቅይሮ ቀሊል ስለ ዘይኩን፡ ንዓመታት ዚእክል እውን እንተ ጽዓርና ኪሰልጠና ኣይክእልን እዩ። ስለ'ዚ፡ እቲ ዚበለጸ፡ ኣብ'ቲ ምቕያር ዘድልዮ ንግዝ ርእሰና ክንቅይር፡ እብ'ቲ ምስምማዕ ዜድልዮ ኩነታት ድማ፡ እናመዛዘንና፡ እቲ ናብራ ንኸልቱና ከመይ ምቹእ ከም ዚኸውን ክንገብር ከሎና እዩ። እዚ ግና፡ እቲ ሓደ ቦቲ ሓደ፡ ተጽቑጦ፡ ኪቐበሎ ዘይግባእ ሕራይ እናበለ፡ ኣይፋል ንኸብሎ ዘለዎ ኸእ ሕራይ ወይ እው እናበለ ይንበር ማለት ኣይከውንን።

እቲ ምዝርራብና ናብ ዚገደደ ባእስን ዘይምርድዳእን ምእንቲ ኸዩምርሕ ፈሪህና፡ ንኹሉ እብ ውሽጥና ምዕቋሩ እቲ ዚኸፍኡ፡ ውጽኢቱ ድማ፡ መብዛሕትኡ እዋን፡ ሕማቕ እዩ። እእምሮናን ሕልናናን ብኡ ተዓብሊሉ፡ ሓጉስናን ሰላምናን ኸግፈፍ፡ ብውሽጣዊ እህህታ ተበሊፅና ኸንምህምን፡ እፎይታ ዘይብሉ ናብራ ኸንንብር እንተ ዘይኩይኑ ክንቀስን ኣይንኸእልን። እብ ውሽጥና ኸጥጃእ እንተ ጸኒሑ ውዲሉ ሓዲሩ እብ

ምግንፋል ይበጽሕ። ስለዚህ ናብራ አምስሉ ንኸንብር ዚገብረና፡ ነቲ ከነታት ከእ እናበኣስ ኪኸይድ ዚገብር ድኣ እምበር መፍትሒ ስለ ዘይኸውን ብግልጺ ምዝርራብ ኣድላዩ እዩ።

6.3.2. ምትእምማን

ምትእምማን፡ ደፋኒ እናበለ፡ ጊዜ ወሲዱ፡ ካብ ዚተፈላለዩ ተመክሮታትን ኣጋጣሚታትን በቑሉ እናማዕበለ ዚኸይድ እዩ። ንምሳሌ፡ ኩሉ እዋን ሓቂ እንዛረብ፡ ከምቲ ዚበልናዮ እንነብርን እንገብርን፡ ምስ እንጋገ ድማ ነቲ ጌጋና ተኣሚንና 'እው፡ በዲሉ' ብሃልቲ ምስ እንኸውን፡ እንእመን ዓይነት ምዃንና ነመስክር። ብኣንጻሩ፡ ብርኡይ እንሕሱ፡ ንሓቂ እንጉዕጽጽ፡ እንተ ድኣ ጁንና፡ እቲ ዚዕዘብ ይመዝና፤ ቀስ እናበለ ኸኣ እቲ ኣባና ዘለዎ እምነት ይምህምን። ስለዚ፡ ብሕልፊ እኳ ድኣ ሰብኣይን ሰበይትን፡ ኣብ መንጉስም ናይ ዘይምትእምማን መንፈሱ ከም ገለ እንተ ድኣ ተፈጠሩ፡ ብድሕሪኡ፡ እቲ ሓዳር ኪጥዕም ኢልካ ምጽባይ ሕልሚ እዩ።

ኣብ ሓዳርና ምትእምማን ምስ ዚጉድል፡ ብኣፈን ድኣ ኣይበልኦ እምበር፡ 'እባይ ጸኒሑ፤ ምስ መን ጸኒሑ፤ እቲ ገንዘብ ኣባይ የእትምሉ'፡ ዚኣመስሉ ጥርጥር ብዚመልኦ ሕቶታት ልበን ኪመልእ ይኸእል እዩ። እዚ ግና ንኣንስቲ ጥራይ ዘይኮነስ ንሰብኡት እውን ከምኡ ኪኸውን ዚኸእል እዩ። እናማዕበለ ምስ ዚኸይድ ከኣ ኣብ ዚገደደ ደረጃ በጺሑ፡ 'እምበር'ዶ ብሓይ ክንብር ኢና፡ ናብ ዜብል ከነታት የብጽሕ። ብሕልፊ ሰበይቲ፡ ሰብኣያ ኩሉ እዋን ከም ዚሕለቐላ፡ ዚከላኸለላ፡ ዚጥንቀቐላን ድኣ እምበር ከም ዘይጥንጥና ክትኣምኖ ስለ እትደሊ፡ ፍርሂ ተሕድር። እታ ንሰብኣያ ብምሉእ ልባ እትእምኖ ግና ፍርሂ የብላን። ምትእምማን ዘለዎ ሓዳር ከኣ ብሰላምን ቅሳነትን ምሉእ እዩ።

6.3.3. ምትሕልላይ

ኣብ ሓዳር ነንሓድሕድካ ምትሕልላውን ምጽብጻብን እተብጽሕ ዓባይ ጸገም፡ 'ንዓይ ይጥዓመኒ' እዩ። ምጽብጻብ ኪብሃል ከሎ፡ እነ ከምዝን ከምትን እገብር፡ ንሳኽ እንታይ ትገብር ወይ ንሱኽ ገባር እንታይ ኩይነ፤ ዘምስልስል ኣተሓሳስባ እዩ። ከምዚ ዓይነት ኣተሓሳስባ፡ ናብ ኣእምሮና ኪመጽእ ምስ ዚጅምር፡ ጥዕና እታ ሓዳር ተኸሲኡ ከም ዘሎ ምልክት እዩ።

ብኣንጻሩ፡ ሓልዮት ሕድሕድ፡ 'እነ ኸገብሮ እስኪ ዕርፍ በል፡ ወይ ዕርፍ በሊ'፡ ምስ ዚህሉ ሓዳር ይጥዕም። ኣብ ደገ ንኻልኦት ክንሕግዝ

እንግዲ፡ እብ ቤትና ኪኸውን ከሎ ግና፡ ምጉያይሲ ይትረፍ ኸንሕግዝ፡ ካብታ ኹፍ ኢልናያ ዘሎና ነቕ ዘይንብል ብዙሓት ኢና። እዚ፡ 'ርእዩለይ ሰምዑለይ፡ እገብር እሎኹ' ዓይነት ናብራ ኣምሰሉ ምኅኑ ንገንዘብ። እምበኣር፡ ኩሉ እዋን፡ እቲ ሰብእይ ብዛዕባ ናይ ሰበይቱ ጥዕና፡ ሰሓም፡ ናይ እእምሮ ቅሳነት፡ ዕረፍቲ ኩነ ድቃስ፡ ... ወዘተ ኪሓሊ፡ እታ ሰበይቲውን ከምኡ፡ ብዛዕባ ሰብኣያ ምስ እትሓሊ፡ እቲ ሓዳር እናሓደረ ይምቅር።⁵²

6.4. ሓዳር ንኺብተን ሰሪ ኪኸውን ዚኸእሉ

እብ ሓዳርና፡ ብሰራዕ መደብን እገባብን ክንዘራረበሎም፡ ክንተእማመንሎም፡ ክንተሓሳየሎም፡ ዜድልየና፤ እንተ ዘይከውን፡ እብ ምስሕሓብን ባእስን ንኸንበጽሕ ምኸንያት ዚኹኑ ሓያሎ ኣለዉ። ቀንዲ ካብ እዚእቶም፡

- (1) ገንዘብ
- (2) ሰምዒት
- (3) ቤተ-ሰብ
- (4) ምግብን ዕዮ-ቤትን ይርከብዎም።

6.4.1. ገንዘብ

ገንዘብ፡ ከሰሓሕብ፡ ጽኑዕ ሓዳር እውን እንተ ኹነ ኹዕኑ ዚኸእል ሓያል ከም ምኅኑ መጠን፡ ብጥንቃቄ ክንሕዞን ክንኣልዮን፡ ብግልጺ ክንዘራረበሉን ኣሎና። ከምኡ'ውን፡ ብዛዕባእ፡ እብ መንን ክልተ ሰብ ሓዳር ምትእምማን ኪህሉ የድሊ። ብዓልቲ ቤቶም ዘይትፈልጦ ሕቡእ ገንዘብ ዘቐምጡ፡ ብሕቡእ ድማ ንሰድራ ቤቶም ናይ ገንዘብ ሓገዝ ዚገብሩ ብዙሓት እዮም፤ ደቂ እንስትዮ እውን ከምኡ፡ ሓያሎ እለዋ። እዚ ግብሪ ምትሓል ጥራይ ዘይከውን፡ ሓሶትን ካብ ሓዳርካ ምስራቕን እዩ፤ ውዒሉ ሓዲሩ ኸእ እብ ዘይምትእምማን የብጽሕ። ሓደ ቅኑዕ ሓታቲ፡ 'ኩሉ እተእትዎን እተውጽኦን ገንዘብሲ ብዓልቲ ቤትካ ትፈልጦ' ወይ ብዓል ቤትክሰ ይፈልጦ' ዶ፤ ኢሉ እንተ ዚሓተና፡ እቲ እንህበ መልሲ እንታይ ኩን ምኹነ፤ ምስኡ ድማ ነቲ እንእትዎ ገንዘብ 'ናተይ እዩ' ዚብል ሰምዒት' ዶ እዩ ዘሎና ወይስ ናይ ቤትና፡ ናይ ክልቴና ዚብል እዩ፤

⁵² "You can never be happily married to another until you get a divorce from yourself. A successful marriage demands a certain death to self." Jerry Mccant

ሓዳር ምስ ገበርካ እቲ ዘሎካ ንኸልቴኻ ሓደ ዚብጽሓካ ከም ምኺኑ መጠን፡ ከመይ ከም እትጥቀመሉ ኸእ እቲ ውሳኔን መደብን ናይ ክልቴኻ እዩ። ‘ንሰኪ ከንዲ ናተይ እይተእትውን ኢኺ’ ወይ፡ ‘እነ እንድ’የ ሰሪሐ ዘምጽእ ዘሎኹ’ ዘምስልስል ዓይነት ኣተሓሳስባን ሕልናን ኣብ መንጎ ክልተ፡ ብፍቕርን ብኺያንን ዚነብሩ፡ ብሰጋ ሓደ እካል ዝኹኑ፡ ሰብ ሓዳር ብፍጹም ኪህሉ የብሉን። ብሕልፊ እኳ ድእ እታ ኣብ ቤት፡ ደቅና እትናቢ ብዓልቲ ቃል-ኪዳንና፡ እቲ ዘሎና ገንዘብ ናታውን ከም ዝኹኑ ከም ዚሰምዓ ከንገብር እሎና። ከምቲ ሰብኡት ምስ እዕሩኸትና ንኸንዘናግላ ገንዘብ ዘድልየና፡ ንሳ ድማ ከምኡ ኣብ ዚደለየቶ እተውዕሎ ከምኡ ኪህልዋ ከም ዘድልያ ነሰተውዕል። እምበእር፡ ንገንዘብ ብዚምልከት፡ ብዛዕባ ዘቐመጥናዮ ይኹን ዘለቃሕናዮ ወይ ዝተለቃሕናዮ፡ ነሉ ብዓልቲ ቤትና ክትፈልጦ ኣለዋ።

‘ድሓን ኣሎኹ’ ኢልና ሰለ እንሓሰብ፡ ንሕማቕ እዋን ድሉዋት ኪንና እንጸንሕ ብዙሓት እይኩንናን። “ነሉ መዓልቲ ደሓን ሓንቲ መዓልቲ ዘይደሓን” ከም ዚብሃል፡ እንታይ ከም ዚጋጥመና ኣይንፈልጥን ኢና። ብዛዕባ ኣታውን ወጻእን ናይ ቤትና ይኹን፡ ሕሳባት ናይ ባንክ፡ ንእዋን ጥሮታ እነዋህልሎ፡ ከምኡውን ዘሎና መድሕን ህይወት ወዘተ፡ ነሉ ብዓልቲ ቤትና ክትፈልጦ ኣለዋ። ብሓጺሩ፡ ንሳ ዘይትፈልጦ ኪህሉ የብሉን።

እደ ኹይና፡ ቈልዑ ኸተዕብን ንብዓል ቤታ ክትከናኸንን ዚጸንሐት፡ ኣጋጣሚ ኹይኑ ብዓል ቤታ ብዘይተሓሰበ ሓደጋ እንተ ሓሰፈሉ፡ ኣሸንኳይ’ዶ ቈልዑ ሓዛ፡ ንውልቃውን እንተ ኹነ ኣብ ዘይሓሰበቶን ዘይትፈልጦን ሽግር ክትወድቕ ትኸእል እያ። ስለዚ ኣቐዲምካ ክልቴኻ ተዳሊኻሉ ክትጸንሕ ንኹልኻ ዓቢ ጥቕሚ እዩ።

6.4.2. ሲጋዊ ስምዒት

ሓደ ካብቲ ክቡር ህያባት፡ እግዚኣብሄር ንሓዳርና መመቀርን ንምፍራይን፡ ብዓቢኡ ኸእ ፍቕሪ ሓድሕድና መግለጽን ዚሃበና ሲጋዊ ስምዒት እሎና። እዚ ክቡር ህያብ እዚ፡ እናኢሰካ ኪርእ ዘይብሉ፡ ብግቡእ ኺዕቀብን ኣብቲ ግቡእ፡ ከምቲ ግቡእ፡ በቲ እግዚኣብሄር ዚሰርፖ ኣገባብ ኺትግበር ዘለዎ እዩ። እንተ ዘይኩኑ፡ ንሓዳርና፡ ኣብ ከንዲ ዘመቐሮሉ፡ ከምርሮን ክሳዕ ብትን እውን ከብሎ ተኸእሎ ኣለዎ። ስለዚ ምእንቲ ብግቡእ ክንሕዞ፡ ብዛዕባ እዚ ጉዳይ እዚ፡ ካብ ጽሑፋትን መጻሕፍትን፡ እንተ ተኻእሉ፡ ምስ ብዓልቲ ወይ ብዓል ቤትና፡ ብሓባር እናንበብና

ንምሃር። ዚተፈላለዩ ባህርያትን ስምዒትን ስለ ዘሎና ኸኣ ክልቴና ብግልጺ ክንዘራረበሉ፡ ብዛዕብኡ ውን ሓልዮት ሓድሕድ ኪህልወና ኣድላዩ እዩ።

ብተወሳኺ፡ ኣብ ምዕራፍ ክልተ ዝጠቐስናዮ ጽርየትን ጽፈትን ዚምልከት ብሕጽር ዚበለ ኣገባብ ደጊምና ክንርእዮ። ከምቲ እቲ መጀመርታ፡ ቅድሚ መርዓና፡ ንሕጽይትና ክንርእዮ ከምቲ ናብ ካልእ ቈጸራ ይኹን ተዓዲምና ክንከይድ ከሎና ጽርርይ ኢልና እንኸይድ፡ ሕጂውን ስብኡት ንብዓልቲ ቤትና፡ ኣንስቲ ድማ ንብዓል ቤትክን ከምኡ ንግበር። እዚ፡ ኣብ መንጎ ክልተ ስብ ሓዳር ምትሕልላይን ምክብባርን ዜርእዮ እዩ። “ጽሬት ንርእስኻ እዩ” ከም ዚብሃል ኣብ ስራሕ ውዲልና፡ ወይ ክንዓዩ ወይ ክንከሸን ጸኒሕና፡ ኣካላትና ካብ ርሃጽን ርስሓትን ምሕጻብ፡ ኣፍና ብግቡእ ምምዋጽ፡ ናይ ዘወትር ልማድና ኪኸውን ኣለዎ። ናትና ሕማቕ ጩና ንዓና ከይጨንወና ስለ ዚኸእል ክኣ ዝያዳ ኣቓልቦ ክንገብረሉ የድልየና።

ሀ. ንዚተመርዓዉ ደቂ-ተባዕትዮ

ገሌና ስብኡት፡ ካብታ እዋን መርዓና ጀሚርና ብዛዕባ ናይ ገዛእ ርእሰና ስምዒትን፡ ርክበ-ሲጋዊ ድልየትን እንተ ዘይኩይኑ ናይታ ብዓልቲ ቃል ኪጻንና ግና ኣብ ግምትውን ኣይነእትዎን ኢና። ሳዕቤን ናይ እዚ ኸኣ፡ ንሳ ኣውን ኦቲ ምስ ብዓል ቤታ ኪህልዋ ኣትደልዮ ርክብን፡ ክትረኽቦ ዚግብኣና ኣትደልን ውሽጣዊ ባህታን ምእንቲ ኺትረኽቡሉ ብእግዚኣብሄር ዚተዋህባ ክቡር ህያብ፡ ውዲላ ሓዲራ ንክትጸልኣ ምኽንያት ኪኸውን ይኸእል እዩ።

ሽሕኳ ከምቲ ንደቂ ተባዕትዮ ብቐዳማይ ደረጃ ድኣ ኣይሰራዕ ኣምበር፡ ደቂ ኣንስትዮውን ስምዒትን ድልየትን ከም ዘለወን ርዳኣ ይኹን። ስለዚ ድሌት ሓድሕድና ንምስትውዓል ዚኣክል፡ ብሓልዮትን ትዕግስትን፡ ብግልጺ እናተዘራረብና ኸኣ ብምርድዳእ ምስ እንገብሮ እቲ ተራኽቦና፡ ከምቲ ኪኹሞ ዚግብኣ፡ መግለጺ ሓቀኛን ልባዊ ፍቕርን ይኸውን።

ብጻዕቂ ዕዮ ቤትን ደድሕሪ ደቃ ኺትጐይን ደኺማ ኣትውዕል ብዓልቲ ቤትና፡ ዕረፍቲ የድልያ። ዕዮ ቤት ከቢድ እዩ፤ ደኺመን ዚወፃላ፡ መብዛሕትኣን ደቂ ኣንስትዮ ኸኣ ብተፈጥሮኣን ንርካበ-ሲጋ ድልዋት ከይኩና ይገብረን። ስለዚ፡ ደቂ ተባዕትዮ፡ ብደገ መጸእና ኣቲ ዘለወን ድኻም፡ ከምኡ ድማ ከንታት ጥዕነኣን ... ወዘተ፡ ምምዛን ክንከእል ኣሎና። ኣብ ክንዲ፡ ፍቕሪ ብዚመልኣ ድንጋጽን ሓልዮትን፡ ገዛ ስበይተይሲ ደኺማ እያ ውዲላ ምባል፡ ቀዳማትና እንተ ደቂሳ እንኹራ

ሰብኡት ብዙሓት ኢና። ክንፈልገው ዘሎና ግና፡ ቅድም ምትሕልላይ ደሓር ከእኒ ንኹሉ ጊዜን እገባብን ከም ዘስዎ ምግንዛብ ንሓዳርና የጥዕሞ።

መጽሓፍ ቅዱስ እብ ኦሪት ዘፍጥረት፡ እብ 26፡8 ንጉሰ እቢሚለክ፡ ይስሃቅ ምስ ሰበይቱ ርብቃ ኪሰሓቅ ከሎ ርእዩ “ንሓ ሰበይትኻ እዩ” ብምባል ሰብእይን ሰበይትን ምጅናም ከለሊ ከኣለ። ምስ ሓብቱ፡ ወይ ምስ ዘመዱ ወይ ምስ ካልእ ሰበይቲ ይሓሓቅ ከም ዘይነበረ፡ ካብ ርሑቕ እለልዩ ኪፈልጥ ከኣለ። እዚ፡ እቲ ምስ እነፍቅራ ብዓልቲ ቤትና እንስሕቆ ሰሓቅ፡ ካብቲ ምስ ካልእ ሰብሲ ይትረፍ፡ ካብቲ ምስ ኣሓትና እንስሕቆ እኳ ፍሉይ ምጅኑ የርኢ። እቲ ምስ ብዓልቲ ቤትና እንገብሮ ፍልይ ዚበስ ምቅርራብ፡ ጉጅም ምባል፡ እብ ቤት ምሕጋዝ፡ ምጽዋት፡ ምስሕሓቅ፡ ምትሕቕቋፍ ወዘተ፡ ባህ ኬብላ፡ ብኡውን ንርክብ-ሲጋ ድልውቲ ይገብራ፤ ሓዳርና ንኺምቅር ከእ ይገብሮ።

ከባቢኻ እዩ ዚምህረካ እሞ፡ ቅድም ባህሊ፡ ደሓር ከኣ፡ ምናልባሽ እውን፡ እብ ቤትና ዘይርእናዮ ስለ ዚኹን፡ መብዛሕትና ንብዓልቲ ቤትና እብ መደቀሲና ጥራይ ኢና እንሓቕፋ። እብ ቅድሚ ሰብ፡ ንብዓልቲ ቤትና፡ ይትረፍዶ ክንስዕምሲ፡ ምሕቋፋ እኳ ነውሪ ዚመስለና ብሓቂ ብዙሓት ኢና። እቲ ፍቕርና እብ ቅድሚ ደቅና እኳ ከነርእዮ እንተ ንኸእል፡ ንሶምውን ክንደይ ከም እንፋቕር ምረእዩን ምተማህሩን። ሰለዚ፡ ካብ እቲ ዚዓበናሉ ኩነታት ፍንትት ኢልና፡ ጽቡቕ ለውጢ ንምግባር ብግስ ክንብል የድልየና።

ለ. ንዚተመርዓዎ ደቂ ኣንስትዮ

ከምቲ እብ ላዕሊ ተጠቐሱ ዘሎ፡ ስምዒታዊ ፍትወት ርክብ-ሲጋ ንሰብኡት ብቐዳምነት ዚስራዕ፡ ኣድላዩ እዩ፤ ንደቂ ኣንስትዮ ግና ከምኡ ኣይከውን፤ ሰለዚ ተፈጥሮእዊ ባህርይ ብምጅኑ፡ ደቂ ኣንስትዮ፡ እቲ ብዓል ቃል ኪጻን ካብእን ጥራይ ዚረኽቦ ምጅኑ ተገንዚበን ኪሓልያሉን ቀዳሚነት ድማ ኺህብእን ይግባእ። ንርክብ-ሲጋ ብዚምልከት፡ እብ ፍቕራዊ ሓልዮት ዚተሞርኩስ ምርድጻእን ምልዛብን፡ እብ መንጎ ሰብእይን ሰበይትን ሰብ ሓዳር ኪህሉ ናይ ግዲ ምጅኑ ብቐሊል ኪውሰድ ዘይብሉ ጉዳይ እዩ። ብዛዕባ እዚ መጽሓፍ ቅዱስ ዚብሎ ምስ እንርኢ፡

ሰብኣይ ንሰበይቱ ዚግብኣ ይግበረላ፡ ከምኡውን ሰበይቲ ንሰብኣዮ ትግበረሉ። ሰበይቲ፡ ሰብኣዮ እምበር፡ ኣብ ገዛእ ስጋኣ ኣይትመልኸን እዩ። ከምኡ ኸኣ ሰብኣይ፡ ሰበይቱ ድኣ እምበር፡ ኣብ ገዛእ ስጋኡ ኣይመልኸን እዩ። ንጸሎት ጊዜ ምእንቲ ከትረኽቡ፡ ንጊዜኡ ብምስምማዕ ክልቴኹም ድኣ እምበር፡ እቲ ሓዲ ካብቲ ሓዲ

አይረላ። ብምኸንያት እቲ ነፍሰኹም ዘይምምላኸኩም ሰይጣን ምእንቲ ኸይፍትነኩም ከእ፡ ከም ብሓድሽ ተራኽቡ (1^{ይተ} ቈረ 7:2-5)።

እምበኣር፡ ቃል ኣምላኽ መሰረት ብምግባር፡ ነውሪ ዝኹኑ፡ ዓገብ ኪብሃሉ ካብ ዘለዎም፡ ኣብ ገስ ነጥብታት ነስተብሃል፤

- * ገስ እንስቲ ሰብእየን ብገለ ነገር ባህ ምስ ዘየብለን፡ ወይ ገስ ዘድልየን እሞ፡ ዚሓተትኦ እንተ ዘይተገብረለን፡ ንኸይቀርብን ብምግባር፡ ነቲ ስጋዊ ስምዒት ከም መቐጽዒ በትሪ ይጥቀማሉ። እዚ፡ ኣንጻር ተጠቒሉ ዘሎ ቃል ኣምላኽ እዩ፤ ነቲ ዘሎ ዘይምርድጻእ ወይ ግጭት ከእ ዜብእስ እዩ።
- * ገሊእን ከእ፡ ንሰብኡተን ውሉን መዓልታት ገደረን ካልእ ጊዜ ንኸይቀርብዎን ይገብራ። እዚ ኣብ ጊዜ ሕርሲ ወይ ብምኸንያት ጥዕና እንተ ዘይኩዎይኑ፡ ኩነ ኢልካ ንባህ እይብሎ ወይ ንህልኽ ወይ ንምፍዳይ ሕነ ዚግበር እንተ ድኣ ኹዎይኑ ኺግበር ዘይብሉ ጌጋ እዩ።

6.4.3. ቤተ-ሰብ

ቃል ኣምላኽ ኣብ ዘፍ 2፡24 “ሰብኣይ ኣብሉን ኣዲኡን ይሓድግ ምስ ሰበይቱ ድማ ይለግብ” ከም ዚብል ሓዳር ዚጅመር ቅድም ቤተ-ሰብካ ብምሕዳግ እዩ። ስለ ዝኹነ ኸእ ሰድራ ይኹኑ ቤተ-ሰብ ኣብ መንጎ ክልተ ሰብ ሓዳር ኺእትዉ ፍጹም ስርዓቱ ኣይኩነን። እቶም ሓደስቲ መርዑ ብርኮም እንተ ወጹአም፡ ሓዳርም ኺገብሩ፡ ካብ ተሞክሮ ይኹን ካልእ እናተማህሩ ባዕሎም ቤቶም ኪሃንጹ፡ ናብርኣም ድማ ንምምዕባል ኪጽዕቱ ምስ እንገድፎም ዓቢ ሓገዝ ይኹኖም። ምኽሪ ኣድልይዎም ባዕሎም ምስ ዚሓቱ ግና፡ ሻራ ብዘይብሉ፡ ንኸልቲአም ዚጠቅም ምኽሪ፡ ምስናይ ሓልዮቱ ምሃብ ጌጋ የብሉን።

ኣብ ዘየእትወና ጉዳይ እንኣቱን ‘እፈልጥ’ ብዚብል ተበግሶ፡ ዘይከውን ምኽሪ እንህብ ሰባት ኣሎና። ወለዲ፡ ብሕልፊ ኸኣ ኣዴታት፡ ከምቲ ኣብ ቤተን ዚገብርኦ እብ ቤት ደቀን ድማ ከምኡ ኺገብራ ህርድግ ዚብላ ሓደት ኣይኩናን። ገሊእቶም ሓሳባት ኣዴታቶም እናኣኣንገዱ፡ ከይተፈለጠም ሓዳርም ኣብ ምዕናው ክሳዕ ዚበጽሕ ዚዕዘመ ኣለዉ። ሰበይቲ ንሰብኣዮ ቀዳመይቲ ቤተ-ሰብ እያ፤ ሰብኣይ ከኣ ንሰበይቱ ቀዳማይ ቤተ-ሰባ ምጻኑ ርዳእ ኪኸውን ኣለዎ።

ኣብ መንጎ ክልተ ሰብ ሓዳር ናይ ምስሕሓብ መንፈስ ኬእትዉ ዚኸእሉ፡ ካብ ቤተ-ሰብ ዚነቐሉ፡ ሓደ ምኸንያት፡ ቤተ-ሰብና ልክዕ ከምቲ ቅድሚ ምምርዓውና እንገብረሎም ዝነበርና ክንቅጽል ስለ ዚጽበዩ እዩ።

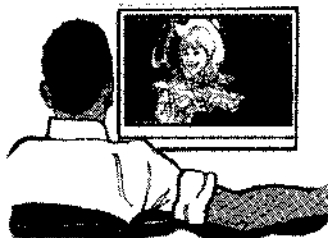
ከም ሰብ ሓዳር መጠን፡ ሓደ አካል ሰሰ ዝኹንና፡ ጊዜና ይኹን ገንዘብና፡ እብ ኩሉ ብርኪ፡ 'እቲ ናተይ ናታ፡ እቲ ናታ ናተይ' ድኡምበር 'ናተይ ናትካ' ዘይብሉ ከም ዝኹን እብ ላዕሊውን ተጠቂሱ ኣሎ። ሰሰዚ፡ ንቤተ-ሰብና ኸንሕግዝ፡ ጊዜ ድማ ክንህበም እንተ ድእ ጄንና፡ ክልቴና ብምምኻርን ብምልዛብን ኪኸውን ግዲ እዩ።

ምስናይ እዚ፡ ሰብእይ ንሰድራ ቤት ብዓልቲ ቤቱ፡ ሰበይቲ ድማ ንሰድራ ቤት ብዓል ቤታ፡ ሓደ ከም ዚበጽሕዎም፡ ንክልቲኦም፡ ብሓደ ዓይኒ ኺርእይዎም፡ ብዘይ ሻራ ኬኸብርዎም፡ ኬፍቅርዎም፡ ኪሓልዩሎምን አሰዎም። እንተ ዘይክእሉም ግና፡ እብቲ ሓዳርም ከቢድ ምግርጫው ኬምጽእ ይኸእል እዩ። ከምኡ ኸእ 'ሰድራ ቤትኩም ክንዲ ናትና ሃብታማት፡ ፍሉጣት፡ ሰብ ክብርን ሽመትን ወዘተ፡ መዓሰ ነይሮም' ዚእመሰሉ ዘይእሩም ዘረባታት ካብ እፍና ኪወጽእሲ ይትረፍ ክንሓሰቦ እውን የብልናን።

6.4.4. ምግብን ዕዮ-ቤትን

እቲ እትበልዮ ኩሉ ጥዑም፡ እናጠዓመካን ባህ ኢሉካን ክትበልዮ ከመይ ጽቡቕ እዩ። እንተ ኹን ግና ጣዕሚ ናይ እንበልዮ ምግቢ ኣብ መልሓሰና እነሰተማቕሮ ጥራይ ምጃኑ ክሓሰብ ከለኹ፡ 'ንምንታይ ድኡዩ ብዛዕባ ክብድና ዚመጽ ብዙሕ እንዛረብ ብምባል አግረም። 'ንምንታይ ከምዚ ትሰርሒ ... ክንደይ ጊዜ ከምዚ ክበልዕ ትደልይኒ፣ ምግብኺ ዘይጥዑም ይኸውን ኣሎ፡ ሕሉፍ ሓሊፍና፡ 'ንምንታይ ኣብ ጣውላ እይቀረብክለይን፡ ብምባል ብኹራ ንእንሰትና እንዛረብ ሰብኡት ሒደት ኣይከሰንናን። ገሌና ከምታ ክንዓቢ ኸሎና ዝርእናዮ፡ ሕጂውን ከምኡ ምግቢ ተቐረቡ ኪጸንሓና ንጽበ።

እዚ ግና፡ ንደቀ'ንሰትዮ ካልእ ዓይነት ምግቢ ምሰራሕ ኣይክእልንዮ' ብምባል ወይ ድማ ብትህኪት ከፍ ንምባል ግጉይ ምትብባዕ ንምሃብ

ኣይኩነን። ከምቲ፡ “መልክዕ ደእ ይሃበኒ እምበር ውሕልነትሲ ካብ ጐረቤተይ እምሃሮ” ዚበለት ለባም ሰበይቲ፡ ክእለትን ፍልጠትን ሒሃ ዚተወልደት ሰበይቲ የላን። ድልየት እንተ ድኡልዩ፡ “ኸንብር እዮ ብሃሊት ድማ እንተ ድኡ ኹይና፡ ኦቲ ክትመሃሮ እትኸእል ወሰን የብሉን።

ንቤተ-ሰባ ጥዕና ዚህብ ምግቢ ክትኸሸን፡ ንደቃ ድማ ቅኑዕ እገባብ መብልዕ ንምምሃር ጊዜ ክትሰልዕ ኣድላዩ እዩ።

ግና፡ ሰበይቲ ጥራይ እያ እትኸሸን ዚብል እተሓሰባ ግጉይ ምዃኑ ንገንዘቡ። ደቂ ተባዕትዮ እውን ንኸሸኑ ሕልፍ ኣልና ክንፃደ፡ ንብዓልቲ ቤትና እውን ብዘድልዎ ኩሉ ክንሕግዛ ግቡእ እዩ። ብደገ መጸእና ኢድናን እግርናን እኪብና፡ ኣብ ቅድሚ ተለብኻን ወይ ኮምፕዩተር፡ ወይ ድማ ጋዜጣ ወይ መጽሔት ተኹዲምና ከነንብብ፡ እቲ ዚወፃለቶ ከይእኸላ፡ ከሸና፡ ቀሪባ ኹተብልዓና ክንጽበስ ምስ ምንታይ ይቕጽር፤ ብሕልፈ ኸኣ፡ እብቲ ናብራና ተወሳኺ ገንዘብ ስለ ዘድሊ ምሉእ መዓልቲ እብ ደገ ኪትሰርሕ ውዲላ፡ ቁልፁ ፈቐዳስ ንዓና ኪትፈቅድ ቢያና ኺትፃዩ ላዕልን ታሕትን ኪትብል ክንሓድጋ ቅኑዕ እይኩነን። እቲ ሓልዮትናን ፍቕርናን ድኣ ኣበይ ኣሎ፤ ኣይንረሰብ፤ ኣካልና ከም ምዃና መጠን እቲ ንዕኣ ዚሰምዓ ንዓና እንተ ዘይተሰሚዑና፡ ገለ ዘይጠዓዩ ነገር ኣሎና ማለት እዩ።

ግደ ሓቂ ክንዛረብ፡ ብዓልቲ ቤትና ስለ ዝኸሸነትልና፡ እነመስግንን 'ጥዑም' ምባል እንፈልጥን ሓደት ኢና። መብዛሕትና፡ ጌጋ ምስ ኣንረክብ ምውቃስ፡ ነቲ ዘይጽቡቕን ሕማቕ ነገራትን ርኢኻ ምንቃፍ እንተ ዘይኩይኑ፡ ነቲ ጽቡቕን ጥዑምን እስተብሂልካ ናይ ምንኣድ ወይ ናይ ምምስጋን ጠባይ ኣይነዘውትርን ኢና። 'ጥዑም ድኣ ዘይትብል፤' ተባሂሎም፡ 'ጥዑም እንተ ዘይከውንዶ ኣበልዎ እለኹ' ኢሎም ዚምልሉ እለዉ። ምንኣድን ምምስጋንን ንምህናጽ ዚድግፉ ግሩም ጠባያት ከም ምዃናም መጠን ቅድም እብ ቤትና ነዘውትርም።

7. ሓዳርና ከመይ ኣሎ፤

7.1. ብዝገበርናዮ ምርጫ'ዶ ዓጊብና ኣሎና፤

ሓዳር፡ እብ ዓለም ብህይወት ክሳብ ዘሎና እዋን ብዘይቅየር ኪዳን ዝእቶናዮ እዩ። ስለ ዚኹን ኸኣ፡ ክሳብ እታ ዕለተ-ሞትና ብእኡ ዓጊብናን ተሓጉሰናን ክንነብር ኣሎና። ኣዚ ኸኣ፡ ኣቲ ኺመሓየሽ ዘለዎ እናመሓየሽና፡ ኺዕቀብ ዘለዎ እናዓቀብና፡ ኣቲ ኺእለ ዘለዎ ኸኣ እናኣለና ክንጉዓዝ የድልየና ማለት እዩ። ምእንትዚ፡ ሰብኡት ድሌት እንሰቶም፡ ኣንስቲ ኸኣ ድሌት ሰብኡትን ንምፍላጥ ነፍሲ ወከፎም ወርትግ ኪጽዕሩ ኣለዎም።

ሰብ ይትረፍዶ ናይ ካልእ፡ እቲ ናቱ ድልየት እኳ እንታይ ምዃኑ ኣነጹሩ ምፍላጥ የጸግሞ። እብ ልዕሊ እዚ፡ ሓደ ምስ መልኣሉ ካልእ ስለ ዚደሊ፡ ድልየቱ ገደብ የብሉን። ብዓልቲ ቤትና ከተማልኡ፡ ወይ ኺትገብሮ እንደልዎ ኩሉ ጽሒፍና እንተ እንህባ፡ ሓንቲ እኳ ኸየጉደለት ከእ ንኹሉ እንተ ተማልኡ፡ ብድሕሪኡ ካልእ እንሓቶ ዘይብልና ዕጉባትን ሕጉባትን ዶ

ምኹንና፤ ዘበት! ካልእ ኺትገበርን ኺማላእን እንጽበዮ፡ ካብ'ቲ ቐዳማይ ዚነውሕ ዝርዝር ሒዝና ድኣ ምቐረብና። እንስቲ'ውን ከምኡ።

እምበኣር፡ እቲ ደልዮ-ደልዮ ምባልና ቅጥፂ ወይ ደረት ዘይብሉ፡ ኩባ ሓቂ ዚሓልፈ፡ ኪኸውን ኣይንግደፎ። ኣብ'ዛ ምድሪ እዚእ ኣበር ዘይብሉ ሰብ ኪህሉ ስለ ዘይክእል ድኻምና ፈሊጥና፡ ድኻም ብዓልቲ ቤትና ተረዲእና፡ ነቲ ጽቡቕ ዘሎ ናብ ዚበለጸ፡ ነቲ ኺመሓየሽ ዜድልዮ ድማ ብትዕግስትን ብዓቕልን ክንኣልዮ፡ ሓቢርና ብምዕያይ ንጉዳዝ። እሞኹ ንብዓል ቤትና ወይ ንብዓልቲ ቤትና ብዚምልከት፡ ኣብ'ዛ እዋን እዚእ ዝእርእስና እንተ ንሓትት፡ “ንዓኣ ወይ ንዕኣ ብምምርፃወይ ክንደይ ተዓዊተ'ዶ፡ ወይስ ‘ካልእ ዚሓሸ ክረክብ ምኽኣልኩ ነይረ፤ ጌጋ ምርጫ መሪጸ’ ምበልና፤ “ኣብ ኢድካ ዘሎ ወርቂ ዳርጋ ጨርቂ” ከም ዚብሃል፡ ነታ ምሳና ዘላ ዚደልዩ ክንደይ ሰብኡት ከም ዚነበሩ ሕጂ'ውን ከም ዘለዉ፤ ነቲ ዝተመርዖናዮ ሰብኣይ ዚምነያ ከም ዚነበራ ሕጂ'ውን ከም ዘለዎ ክንዝክር ጽቡቕ እዩ።

እቲ ዚሓሸ እዩ እንብሎ ሰብ እኳ እንተ እንምርዖ፡ ገሕ ኣበር ከም እንረኽብሉ ዘጠራጥር ኣይከኑን። “ኣብ'ቲ ሰግር ሓጽር ዘሎ ሳዕሪ ካብ'ዚ ናትና ይልምዕ”⁵³ ከም ዚብሉዎ፡ ናብራና ገዲፍና፡ ተመጣጢርና ናብራ ኻልኣት ኣብ ክንዲ ምምዕዳው ነቲ ዘሎና ከነጸብቕ ንፈትን። ነቲ ቃል ኪዳን ዝኣቶናሉ ሰብ ብኸብሪ ሒዝና፡ ንሓዳርና ከነጸብቕን ከነልምዕን ከነማዕብልን ምስ እንጽዕት ሓጉስና ይመልእ።

7.2. ኣብ'ቲ ዝኣቶናዮ ቃል'ዶ ጸኒዕና ኣሎና፤

እቶም ሰብ ሓዳር ዘበልናሱ፡ ኣብ'ቲ ኣብ ቅድሚ ሰብን እግዚኣብሄርን ዝኣቶናዮ ኪዳን ጸኒዕናዮ ንነብር ኣሎና፤ ኣብ ቤትና ሰላምን ሓድነትን ኣሎ'ዶ፤ ይንዋሕ ይሕጸር፡ ዳርጋ ኮልና፡ ቅድሚ ምምርፃውና ናይ ምፍላጥን ናይ ሕጸን እዋን፡ ብብመጠኑ ኣሕሊፍና ኢና። እዚ ናይ ሕጂ ዘሎናዮ ምስ'ቲ እዋን እቲ እንተ ዚነጸጸርከ ከመይ ኩን ምኹን፤ ሕጂ'ዶ ወይስ ሽዑ ኣዚና ንፋቕር፤ መልሰና ‘ሽዑ እምበር’ እንተ ድኣ ኹይኑ፡ ኣብ'ቲ ሓዳርና ገሕ ዚጐደስ ኣሎ ማለት እዩ።⁵⁴

⁵³ “The grass on the other side of the fence looks greener”

⁵⁴ “I’m certain that most couples expect to find intimacy in marriage, but it somehow eludes them.” James Dobson.

ሓዳር ጌርና፡ ምስቲ ጊዜ እናሓፈ ምዃዱ፡ ብዘበለጸ እናተፋለጥናን እናተረዳዳእናን ሰለ እንኸይድ፡ ፍቕርና ዝያዳ ኪስበን፡ ካብቲ ናይ መጀመርታ ናይ ድሓር፡ ካብ ናይ ትማል ድማ ናይ ሎሚ፡ እናወዓለ እናሓደረ ዚበለጸ ኪኸውን እዩ ዚግብእ። ህልዊ ከንታት ሓዳርና፡ ቅርብ ኢልና ምምዛኑ ንኸንክእልሲ፡ ነዘን ዚሰፅባ ሕታታት ከንምልስ ንፈትን።

- * ቅድሚ ምምርዓውና፡ ምዕጻው ተሌፎን እሸጊሩናሱ፡ ንሰኪባ፡ ንሰኻባ፡ ንብሃሃል ዝነበርና፡ ሕጂኸ እነፅልሎ ሰኢንና ቤትና ቤት ቀባሕባሕዶ ኩይኑ ኣሎ፤
- * እቲ ሽቡ ሓቢርና ድሕሪ ምጽናሕና ምፍልላይ ዚኸብደና ዚነበረ፡ ሕጂኸ ንገዝና ምእታው ይጽልኣናዶ ኣሎ፤
- * ክቡር ዝኹነ ህያብ ከንህባ ንህወኸ ዝነበርና፡ ዕንባባ እናሓዝና ንኸዳ ዝነበረና፡ ሓዳር ድሕሪ ምግባርናኸ፡ ምሃብ እቋሪጽና፡ ‘እነ እንድየ ዕንባባኺ፤ ሕጂ ተገዚኡ ጽባሕ ዚሓርር ካብ ዝገዝእልኪ፡ ካልእ ንሓዋሩ ዚጠቐመኪ ኸገዝእልኪ’፡ ብዘምስልስል ዘረባታትዶ ንጥብር ንህሉ፤
- * እቲ ሓቢርና ንኸንነብር ሃረር እንብሎ ዝነበርና፡ ሕጂኸ ከመይ ኣሎና፤
- * ዝበለትናስ ይትረፍ፡ ዘይበለትና ሓገዝ እኳ ኸንሕግዝ ንህንጠ ዝነበርና፡ ሕጂኸ ንእሸቶ ኣኳ ትኹን ከንሕግዝ ዓጽ-ዓጽዶ ንብል ንህሉ፤
- * ብጽቡቕ ቃላትን ሕልናን፡ ‘ኣጆኻ’ እናበልከን ትድግፋ ዝነበርከን፡ ሕጂኸ ብሕያውነት ዘይብሉ ቃላትዶ ትምልሳ ትህልዋ፤
- * ዝተዋህበ ህያብ እንተ ተዋህበከን፡ ድሌትከን እናበዝሐ ከይዱ ምዕጋብ ሰኢንከን፡ ንሰብኡትከን ዕረፍቲ ትኸልኣዶ ትህልዋ፤

ሓደ ሓረስታይ ሕይል ዚበለት ሰበይቲ ኣእትዩ መከርኡ እናረኣየ ይነብር ነበረ። ኩነ ኸእ ሓደ እዋን ወያ ሰበይቲ ሕምም ኢላ ብሃንደበት ሞተት። እዚ ሰብኣይ፡ እቲ ሞታ ኣይሓዘን ኣይዕረፍቲ ኩኖ። ገለ ዓመታት ምስ ሓለፈ ኸእ፡ ቤተ-ሰቡን ደቂ ዓዱን ‘ተመርዖ’ እናበሉ ኣጨነቕዎ። ንሱ ግና ‘ኣይፋል’ ኢሉ እኳ እንተ ኣሐለሎም፡ ኣብ መወዳእትኡ ሓንቲ ኣምጺኦም ብግዲ ድኣ ኺምርዖ ገበርዎ። ርኣይ እንተብለ ወያ ዜምጽእሉ መርዓት ኣዝያ ልእምቲ ኹይና ረኸባ። ኪመጽእ ከትርእዮ ኸላ ትቕበሎ፡ ኣግሩ ትሓጽቦ፡ ጥዑም ምግቢ ከክሺና ተብልዖ ነበረት። ንሱ ኸእ ብልቡ፡ “ኣንሱቲ ከመይ ምዃንከን እፈልጥ እዩ፡ ድሕሪ ሰለስተ ወርሒ ከም ትልወጢ መዓስ ጠፈኡኒ” ኢሉ ብምዕዛብ ይጽቢያ ነበረ። ንላ ግና እናጠዓመት፡ ዝያዳ ኸእ እናሓገጐሰቶ ኸደት። ኣብቲ ሳልሳይ ወርሓ፡

ከምቲ ልማዳ እግሩ እናሓጸበቱ ሽላ ወዮ ሓረሰታይ፡ በዚ መጻ ዘይበለቱ ጽፈኳት ጉንዲ እዝና ለኸዋ። ብብርቱሶ ሰንባይ፡ “ውይ! እንታይ ድኣ ገይረኩም?” እንተ በለቱ፡ “ክሳብ ሎሚ ኣበይ ኔርኪ?” በላ ይብሃል።

ከምቲ ኣብዛ ጽዊ-ጽዋይ ዘንበብናዮ፡ ኣቐዲመ ተመርዕዮኪ ወይ ተመርዕዮካ እንተ ዝኸውን መን ምሃብ? እንብሎ እሞ፡ እናሓደረ ዚምቅር ሓዳር ከህልወና ብሓቂ ደስ ዜብል እዩ! ብዓልቲ ቤትና እንተ ትሕተትሲ፡ እወ ኣብቲ ሓዳርና ዝያዳ እናተፋቐርናን ናብራ እናጠዓመናን ይኸይድ ኣሎ፤ ብዓል ቤተይ ኣዝዩ ከም ዘፍቅርኒ እፈልጥ እየ፤ ንሱ ድማ ብኸሉ መዳያት የተባብዓኒ፡ ንቐድሚት ክሰጉም ድማ ይድግፍኒ እዮ፤ ምበሰት፤ ከም ሰብኣይ እንተ ንሕተትከ፤ እወ፡ ዝያዳ ትጥዕመኒ ኣላ፡ እትድግፈኒን እተሓጉሰንን እያዶ ምበልና፤ እቲ መልሰና ኣይፋል እንተ ድኣ ኹይኑ፡ ኣብቲ ሓዳርና ኺእለን ኺዕረን ዘድልዮ ኣሎ ማሰት እዩ። እምበኣር፡ ነፍሲ ወከፍና ሕጂ ብዛዕባ ሃለዋት ሓዳርና፡ ከከም ዝመሰሰና ኸንግምት ኣብ ከንዲ እንፍትን፡ ነንሓድሕድና ንተሓታተት፤ ግሩህ፡ ቅንዕ መልሲ ኸኣ ንሃብ።

ብዛዕባ ዚኹነ ይኹን፡ ንሓዳርና ብዚምልከት ጉዳይ ምስ ብዓልቲ ቤትና ወይ ምስ ብዓል ቤትና ኩፍ ኢልና፡ መደብ ጌርና፡ ብሕት ኢልና እንዘራረብናሉ እዋን ኣሎ፤ እንተ ድኣ ነይሩ እሞ፡ ኣቋሪጽናዮ እንተ ድኣ ኣለና፡ ንቐጽሎ፡ ኣብቲ ሓዳርና ኣዝዩ ጠቓሚ እዩ። ምናልባሽ፡ ገሌና ፈጺምና ጌርናዮ ዘይንፈልጥ እንተ ድኣ ኺንና ድማ፡ “ድንክል እለ እምበር ነይተኾሞ” እዩ እሞ፡ ሕጂ ንጀምሮ።

ከምቲ ኣቐድሞ ኣበሊቡ ዚተባህለ፡ እቲ ሓዳርና እናመቀረ ኪኸይድ፡ ከሉ እዋን፡ ኣብ መንጎና፡ ምልዛብን፡ ምትሕልላይን፡ ምትእምማንን ከህሉ ኣለዎ። ምስኡ ድማ፡ ኣብ ሕብረተ-ሰብና ዝውቱር ዘይኩነ ልምዲ እኳ እንተ ኹነ፡ ኪትሰምዖ ባህ ሰስ ዚብላ፡ ንብዓልቲ ቤትና ከሉ እዋን ከም እንፈትዋ፡ በቲ ዓይንና ድማ ካብ ከላተን ኣንሰቲ ከም እትጽብቕ ብዘይ ምቑራጽ ንንገራ። ደቂ ኣንሰትዮ ድማ ከምኡ ንብዓል ቤትክን፡ ብኸሉ መገዲ ኸትድግፍኣን ከተኸብርኣን ጽዓታ።

መብዛሕትና፡ ንብዓልቲ ቤትና ‘እፈትወኪ እዩ’ ምባል ኪኸብደና ጸኒሑ፡ ቁልው ምስ ወለድና፡ ብሕልፊ ድማ ንኣኸቱ ኸለዉ፡ ‘እፈትወኪ ወይ እፈትወኪ’ ምባል፡ ፍቕርና ክንገልጽ ንርእ። ከምዚ ንደቅና ፍቕርና ምግላጽና ጽቡቕ እዩ። እንተኹነ ግና፡ እታ ብዚያዳ ከም እንፍቅራ ኸንነግራን ኸናርእያን ዚግብኣና ብዓልቲ ቤትና እያ። እቶም ቁልው ዓብዮም፡ ሓደ መዓልቲ ካብ ቤት ኪወጹ፡ ነናብ ሓዳርም ድማ ኪኸዱ እዮም። እታ ምላና እትተርፍ፡ ክሳብ ዕለተ-ሞትና ኸኣ ካባና ዘይትፍለ

መናብርትና፡ እታ አካልና ዚኹነት ብዓልቲ ቃል ኪዳንና እያ። ስለዚ ካብ ደቅና ንላዕሊ ከነፍቅራን ፍቕርና ድማ ክንገልጽላን ይግባእ።

7.3. አገላልጻ ሕርቃንና

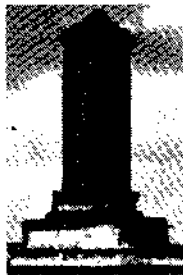
ዚተፈላለዩ ሰባት ንሕርቃኖም ብዚተፈላለዩ መገዲ የርእይዎን ይገልጽዎን። ነፍሲ ወከፍና፡ ምስ እንኹራ እንታይን ከመይን ከም እንገብር፡ ሓንሳእ ሀድእ ኢልና እስኪ ንገዛእ ርእሰና ንመርምር። ገሌና ምስ ኩረና ብቐሊሉ ዘይንምለስ፤ ገሌና ድማ ዓመታት ዚገበረ፡ ቀደም ዘኹረየና ነገር ተመሊሰና እነኳማስዕ፤ ገሌናውን ሃጽ-ኢልና ካብ ቤት ወጺእና እንኸይድ፤ ገሌና ኸኣ ምናልባሽ ኣድና ዚቐድመና፡ ንኸውን። እዚ ኹሉ ግጥይ፡ ኪእረም ከእ ዘለዎ እዩ።

ሰብ ኩይኑ ዘይገራጮ እምኒ ኩይኑ ዘይጋጮ የልቦን። ስለዚ፡ ገለ ዘይምስምማዕ ኣብ ዚፍጠረሉ እዋን፡ ነፍሲ ወከፍ ጸጸግዑ ሓዙ፡ 'ንዓይሲ ከምዚ ኺገብረኒ ወይ ኪትገብረኒ' ዚኣመሰለ ሓሳባት ኬእንግድ ጊዜን ዕድልን እንተ ድኣ ሂብዎ ወይ ሂባቶ፡ እቲ ጉዳይ ኣብ ክንዲ እናዘሓለ እናበኣሰ እዩ ዚኸይድ።

ኣብ መንጎ ክልተ ሰብ ሓዳር ንዚፍጠር ዘይምስምማዕ ከመይ ክንፈትሖ ከም እንኸእል፡ ኣብ ምዕራፍ ሾብዓተ ብሰፊሖ ተዘትዩሉ ኣሎ። ብሓጺሩ ግና፡ እቲ ዘሎና ምግርጫው ምእንቲ ኺእለ፡ እቲ ጌጋ ኸኣ ምእንቲ ኺእረም፡ ብህድኣት ናብ ምርድዳእ ኬበጽሓና ኣብ ዚኸእል ሃዋህው ከተኩር፡ ከመይ ከም እነተግብሮ ድማ ሰጉምቲ ክንወስድ ኣሎና።

እምበኣር፡ ካብ ሕርቃንና ምልሰ ኢልና ብህድኣት ንምልዛብ ካብ ዚሕግዙና ሓደ፡ ኣብ ልብና ዘቑምናዮ ሓወልቲ መሳሊ ኺህሉ ኸሎ እዩ። ሓወልቲ፡ ሓደ እዋን ዓቢ ሞያ ዚገበረ ሰብ፡ እቲ ዚገበሮ ንኸይርሳዕ ንኹሉ እዋን ኪዝከር ዚቐውም እዩ። ንሕና ድማ ኸምኡ፡ ካብታ ዝተፋለጥናላ እዋን ጀሚርና ብብዓል ቃል ኪዳንና ወይ ብዓልቲ ቃል ኪዳንና ዚተገበረልና ሰናይ ዘበለ ግብርን እንርእዩ ሓልዮትን ዙሉ፡ ኣብ ልብና ነዋህልል። እቲ ኸምኡ ምግባርና፡ ኣብቲ ዝተጉሃሃናሉን ዝተሓዘንናሉን እዋን፡ ከምዚ ዚገበረለይ እንድዮ፡ ከምዚ ዚገበርተለይ እንድዮ'ዩ ኢልና ብምስትንታን፡ ንዚተገበረልና ሰናይ ክንጽብጽብ እሞ፡ ኣብ ልብና ንኸንምለስ ይድግፈና። ኣብ ልዕሊ'ዚ፡ እቲ ክትጉሂ ኸላ ወይ ኪጉሂ ኸሎ፡ ንኸይንጭክን፡ ንኸንተሓሳስ፡ ንዚገበረልና ወይ ንዚገበረትልና እናዘከርና ድማ ሓለፋ እቲ ዝተገብረልና ንኸንገብር ይድርኽና።

“ንብራሪ ዓብ መልሲ ንሰበይቲ ኣብ ሳልሳቲ ሸጥ ኣይትኸላእ” ዚብል ግጥይ ኣበሃህላ፡ ከም ቅኑዕ ኣሚንናሉ ዝግበና ኣይንስኣንን ንኸውን። ሓድሓደ ሰባት፡ ኣብ ክንዲ ከም ብጽሓት ተዘራረቦም ብምርድዳእ ዘለዎም ጸገማት ንምፍታሕ ዚፍትኑ፡ ንኣንስቶም ናብ ምህራም ዚህንደዱ፡ ኣረ ገሊኦምሲ ካብኡ ሓሊፎም ክሳብ ንምቕታሊን እኳ ዜፈራርሁ እውን ኣለዉ። እዚ ፈጸሙ ኪኸውን ዘይግብኦ፡ ብዓይኒ ሕጊውን እንተ ኹነ ሸለል ኢልካ ዘይሕለፍ ዝበን ምኹነ ኩሉ ኪፈልጦ ዘለዎ ጉዳይ እዩ። ምእንተኸኢ ዝኹነት ትኹን ንል ኣንስተይቲ እቲ ዚግባእ ሕጋዊ ሰጉምቲ ኪትወስድ እምበር ኣብ ከምዚ ዓይነት ዘካታት ንምንባር ከትግደድ ከም ዘይብላ ክትግንዘብ ኣለዋ። እቲ ግቡእ ሰጉምቲ ብዘይ ምውሳዳ፡ ከይተረድኣ እኳ ድኣ ይኹን እምበር፡ ነቲ እኩይ ተግባር ኪቐጽል ተተባብዮ፡ ነቲ ሰብኣይውን ደጊሙ ንኺገብር ትድግ። ከም ዘላ ኪርድኣ ኣለዎ።

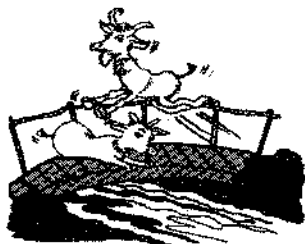
ኣፋዊ ይኹን ካልእ ብዘየገድሱ፡ ኣብቲ ምግርጫው ንቕታሊት ዘምልከት ዝኹነ ይኹን ነገር እንተ ድኣ ተላዒሉ እታ ሰበይቲ ብዚቐልጠፈ እዋን ካብቲ ቤት ኪትወጽእ ኣለዋ። እቶም ከምዚ ዓይነት ግፍዒ ንምፍጻም ዚህንደዱ ሰባት ተግባሮም ደገ ወጺኡ ምእንቲ ኸይቅላዕ፡ እቲ ጉዳይም ድማ ከይፍለጥ፡ ነንሰቶም ንሓደ ሰብ እኳ ከይነግራ የፈራርህዎን። ግና፡ መፍትሕ ናይቲ ተግባራዊ-ግፍዒ ኪረኽብ እንተ ድኣ ኹይነን ንስብ ሕጊ ይኹን ንዚኣምንኦ ሰብ፡ ብዘይ ውዓል ሕደር፡ ጸገመን ኬካፍላ ኣለወን።

8. ፍትሕ

መብዛሕትና፡ ቅድሚ እታ መዓልቲ መርዓና፡ ነታ ዝፈቶናያ ወይ ዝፈቶናዮ ናትና ናይ በይንና ንኸንገብራ ወይ ንኸንገብር ብዙሕ ጽዒርና ንኸውን። ካብ ምሒር ናፍቓት ዝተላዕለ ኸኣ እታ መዓልቲ መርዓና ቀረባ ኸነሳ ኣዘያ ዝነውሓት ኩይኑ ዝተሰምዓና ብዙሓት ኢና። ግናስ፡ ክሳብ ክንድዚ ተፋቲና ብሓደ ንምንባር ከኣ ኣብ ቅድሚ እግዚኣብሄርን ሰብን፡ ብዘይልወጥ ኪዳን፡ ሓዳር ኸንገብር ቃል ኣቲና ኸነስና፡ ድሕሪ ሓደት ዓመታት ናብ ፍትሕ ክሳብ እንበጽሕ ክንኸውንሲ ኣዘዩ የሕዝን እዩ። እቲ ቢታ መዓልቲ መርዓና፡ ብጥዕና ኩነ ብሕማም፡ ብራህዋ ኩነ ብሰእነት፡ ብሓጉስ ኩነ ብሓዘን፡ ንኹሉ ገዲፍና ክንፋቕርን ከይንፈላለን ዝኣቶናዮ ቃል ኪዳን፡ ክንዝከርን ኣዳጂቕና ክንሓስበሉን ኣሎና።

ንዕርቂ ይኹን ንምኽራ፡ እብ መንጎ ክልተ ሰብ ሓዳር እቲና፡ እቲ ከሳዕ ፍትሕ ኬብጽሖም ዚኸእል ሽግራት ምስ እንዕዘቦ፡ መብዛሕትኡ እዋን፡ ብቐሊል ኺፈትሖም ምኽእሉ ነይሮም ዘብል ዓይነት ኩይኑ ኢና እንረኽቦ። ምናልባሽ መበገሲ ናይቲ ጸገም ቆሎ-ጥጥቕ ዓይነት እኳ እንተ ነበረ፡ ብዓንተብኡ ብምርድዳእን ይቕረ ብምብህሃል እንተ ዘይተአልዩ፡ እቲ ንእሽቶ ምኩርራይ እብ ምትሕርራቕ ኬብጽሖ ይኸእል። ምእንት'ዚ ድማ እዩ፡ መጽሓፍ ቅዱስ "እብ'ቲ ኩራኹም ጸሓይ ኣይዕረብኩም" ዚብል (ኤፌ. 4፡26)።

ክልተ ጤለ-በዱ እብ ፍርቂ መገዲ ናይ ሓንቲ ጸባብ ድልድል፡ መሳገሪት ውሕጅ ፊት ንፊት ተራኽባ ይብሃል። በዘን በትን ኪሓልፉ ፊቲንን ምትሕልላፍ ሰለ ዚሰእና ኸእ ኪደፋፍእ ሰዓታት ሓሰፈ። ምድፍፋእ ከም ዘየዋጽእን ተገንዚበን ድማ ኣብ ባእሰን እብ ምርጻም እራእሰን በጽሓ። ግና፡ ግደ ድኻም ኩይነን ድእ ተረፋ እምበር፡ ከሳንፋሰ ኣይከእላን። እብ መወዳእትኡ፡ እታ ሓንቲ፡ ተምበርኪኻ ትሕት በለት፡ እታ ኻልእይቲ ኸእ ዘለላ ብልዕሊኣ ሓለፈት፤ ብኸምዚ ኸእ መገደን ኪቐጽላ ኸእላ። እምበኣር፡ እብ መንጉና ገለ ምኩርራይ ምስ ዚፍጠር፡ ሓዲና ነቲ ኸነታት ተዓዚቡ፡ ቅነዕ ይሃሉ ጌጋ፡ ጉዳይ ምምጽራይ እወግን እበሉ፡ 'እስኪ ህድእ ንበል፡ ኩፍ ንበል እሞ፡ እቲ ዘኩራረየና ንዘራረበሉ' ምስ ዚብል፡ እቲ ኸነታት ብዓንተብኡ ይእለ፤ ሰላም ከእ ይፍጠር። ከነስተውዕሎ ዘሎና ግና፡ እዚ ከምዚ ንሰላምን ንዕርቅን ተበግሶ ናይ ክልቲኻ ሓላፍነት ድእ እምበር፡ ኹሉ እዋን ግደ ሓደ ጥራይ ኪኸውን የብሉን።

ዘሎናዮ ዘበን ፍትሕ እዝዩ በዚሑ ዚርእ ዘሎሰ ሰለምንታይ ኩን እዩ፡ ንብል ንኸውን። ግና፡ እብ ሰብእይን ሰበይትን ዘሎ ምጽውዋር እናዛሕተሰ ይኸይድ ሰለ ዘሎ እዩ። እዚ ኸእ ምናልባሽ፡ እተን ደቂ እንስትዮ እብ ደገ፡ ኺሰርሐ ውዒለን ተመሊሰን ድማ እቲ ምሉእ ሓላፍነት ዕዮ ቤት እብእን ሰለ ዚጸዓን፡ እቲ ድኻምን ጸቕጥን ብዙሕ ከይጸወራ ሰለ ዚገብረን ኪኸውን ይኸእል። ምናልባሽ፡ ገሊእን'ውን ሰራሐን ሰለ ዚኣትዋ ኬናብረን ዚኸእል ናይ ግሃእ ርእሰን እኹል እቶት ሰለ ዘለወን፡ እብ ሓዳረን ገለ ዘይምቕድዳው ምስ ዚፍጠር፡ ፍትሕ፡ ነጻነት ከም ዚህበን ኩይኑ ሰለ ዚሰምዐን ኪኸውን ይኸእል። ብወገን ደቂ ተባዕትዮ ድማ፡ ምናልባሽ ምስ ብዓልቲ ቤቱም እመናንት ብዘይ ምጃን ዚፍጠር ኪኸውን ይኸእል።

መጽሐፍ ቅዱስ፡ ሰብአይን ሰበይትን ዚእትዉዎ ኪዳን ናይ ምሉእ ዕድመ ምዃኑ፡ ብህይወት ክሳብ ዘለዉ ነሉ ዕድሜኦም ድማ እቲ ሓደ ምስቲ ሓደ ዚተኣሳስሩ ምዃኖም ይነግረና።

ሰበይቲ እቲ ሰብኣያ ብህይወቱ ክሳብ ዘሎ ዘመን እስርቲ እያ፡ ሰብኣያ እንተ ሞተ ግና፡ ብእግዚአብሄር ጥራይ ድኣ ይኹን እምበር ኣብ ዝደለየቶ ክትምርፖ ሓራ እያ፡ (ዮቲ ቈረ 7:39) ይብል።

ብቐጥታ ብዛዕባ ሓዳር ድኣ ኣይኹን እምበር፡ ሃዋርያ ጳውሎስ'ውን ንሰብ ሮሜ፡

ወይሰ ኣሕዋተይ፡ - ነቶም ሕጊ ዚፈልጡ እየ ዝዛረብ ዘሎኹ እሞ፡ - ሰብ ብህይወቱ ክሳብ ዘሎ ምሉእ ዕድሜኡ ሕጊ ከም ዚመልኮ'ዶ፡ ኣይትፈልጡን ኢኹም፤ ሰበይቲ፡ ሰብኣያ ብህይወቱ ክሳብ ዘሎ፡ ብሕጊ ኣብኡ እስርቲ እያ። ሰብኣያ እንተ ሞተ ግና፡ ካብቲ ሕጊ ሰብኣያ ፍትሕቲ እያ። እምበኣርሲ ሰብኣያ ብህይወቱ ኹሎስ፡ ንኸልእ ሰብኣይ እንተ ኹነት፡ ዘማዊት እያ እትበሃል። ሰብኣያ እንተ ሞተ ግና፡ ካብቲ ሕጊ ሓራ ወጸኣ እያ እሞ፡ ንኸልእ ሰብኣይ እንተ ኹነት፡ ኣይዘማዊትን እያ (ሮሜ 7:1-3) ይብሉም።

እግዚአብሄር ፍትሕ ከም ዚጸልእ፡ እቲ ዝኣተናዮ ኪዳን ከነፍርሶ ከም ዘይግባእ ድማ፡

እምበኣርሲ መንፈስኩም ሓልዉ፡ ነታ ሰበይቲ ንእስነቱ ኸኣ ሓደ እኳ ኣይጥለም። ምፍታሕን ንኸዳኑ ብዓመጽ ዚኸድኖን እጸልእ ኣሎኹ፡ ይብል እግዚአብሄር ኣምላኽ እስራኤል" (ሚል 2:15) ይብል።

ጌዴታ የሱስ ክርስቶስ ድማ ኣብ ወንጌል ማቴዎስ ኣብ 19:9 ብምኽንያት ዝሙት ፍትሕ ከም ዚከኣል፡ ምሂሩ ኣሎ። ሃዋርያ ጳውሎስ ኣብ 1^{ይቲ} ቈረንቶስ 7:12-14 ሓደ ዘይኣማኒ ሰብኣይ ሰበይቱ እማኒት ብምዃና ኺፍታሕ እንተ ደለየ፡ ወይ ዘይኣማኒት ሰበይቲ ሰብኣያ እማኒ ብምዃኑ ኺትፍታሕ እንተ ደለየት፡ ኺፍትሑ ከም ዚኽእሉ፡ መምርሒ ሂቡ ኣሎ።

እተን ቀዳሞት ክልተ ጥቕስታት ሰብኣይን ሰበይትን ብህይወት ክሳብ ዘለዉ፡ ክልቲኦም ምስ ሓድሕዶም፡ እቲ ሓደ ምስቲ ሓደ ዚተኣሳስሩ ምዃኖም የመልክት። ሓዲኦም ብሞት ምስ ዚፍለ ግና፡ እቲ ዚተረፈ ደጊም መጻምዱ የሎን እሞ፡ ካብቲ ኺዳን ነጻ ይኸውን ማለት እየ። እምበኣር፡ ሽሕ እኳ ብዝሙት ምኽንያት ወይ እቲ ዘይኣማኒ ኪፍለ ብምድላዩ ምፍታሕ ዚከኣል እንተ ኹነ፡ ክልተ ሰብ ኪዳን ብህይወት ክሳብ ዘለዉ እዋን ምስ ካልእ ሰብ ንምጽማድ ቃል ኪዳን ንኺተኣታተዉ መጽሐፍ ቅዱስ ዚድግፎ ኩይኑ ኣይረኽቦን። ብፍትሕ ኪፈላለዩ እንተ

መረጹ ግና፡ በከ ከወይኖም ከነብሩ፡ ዋጋ ናይቲ ዚገበርዎ ምርጫ ዜገድዶም ምዃኑ እኣምን።

8.1. ቅድሚ ናትሕ ከውሰዱ ዘለዎም ስጉምታታት

ናትሕ ከብሃል ከሎ፡ መዕነው ቤት፡ ሓዳር ዘብርሰ፡ ሰድራ ዚብትን ድኣምበር 'መናትሕ' ማለት ኣይከውንን። ስለዚ፡ እቶም ኣብ ኪዳን ዘሎና፡ ክም ሕልፍ ዚብል ሓሳብ እውን እንተ ኹነ ኣብ ኣእምሮና ኪቕልቀል ፍጹም ኪንገድፎ ዘይብልና እኩይ ነገር ምዃኑ ንገንዘብ። ምእንትዚ እቶም ኣብ ቅድሚ እግዚአብሄርን ስብን ብዘይልወጥን ብዘይፈርስን ኪዳን ዚተኣታተዉ፡ ብሃወኹ ናትሕ ኣብ ኣእምሮኦም ቅድሚ ምእንጋዶም፡ ኣብ ግምት ከእትውዎ ዘለዎም ስጉምታታት እሎ።

ብቐዳማነት፡ 'ጸገም ሓዳረይሲ ከምቲ ዚግባእ ኣብ ቅድሚ እግዚአብሄር ኣቕረበዮ' ደ፡ ኩሉ እቲ ዝኸእሎኹ ነይረ'ደ፡ ምስ ብዓልቲ ቤተይክ ዚኣክል ምምይያጥ 'ጌርናሉ' ደ፡ ሓሳባታ ኩሉ ኹነ ተረዲአዮ' ደ፡ ንሳኹ ነቲ ሓሳባተይ ኩሉ ተረዲአዮ' ደ፡ ወዘተ ብምባል ኣንቶምን፡ 'እነ እየ ቅኑሶ' ዚብል ኣተሓሳስብኦምን ኣወጊኖም፡ ብትሕትና፡ ገዝእ ርእሶም ኪምርምሩ ኣለዎም።

መጽሓፍ ቅዱስ ብዛዕባ ምግርጫውን ባእሰን ዚምልክት፡ "ሓውኻ እንተ በደለካ፡ ኪድ፡ ንሰኻን ንሱን ኣብ በይንኹም ግንሓዮ። እንተ ሰምዓካ፡ ንሓውኻ ረባሕካዮ። እንተ ዘይሰምዓካ ግና፡ ብኣፍ ክልተ ወይ ሰለስተ ምስክር ኩሉ ኪጸንዕ፡ ሓደ ወይ ክልተ ምሳኻ ውሰድ። ንኣታቶም እንተ ዘይሰምዶም ከእ፡ ንማሕበር ንገራ" ይብል። (ማቴዎስ 18:15-17) ነዚ መሰረታዊ መምርሒ ብምግባር፡ እቶም ሰብ ኪዳን ኣብ ሓዳር ስኒትን ፍቕርን ምስ ዚጠፍእ፡ ንኹሉ ብህድኣት መርሚርም ዓቕምም ብዘፈቐደ፡ ኪኣልይዎን ኪፈትሖዎን ፈቲኖም ምስ ዘይከውንሎም፡ ሓደ ወይ ክልተ፡ ክእለት ኣለዎም ዚብልዎም፡ ዚኣምንዎም፡ መንጎኛታት ኪገብሩ የድሊ።

እዚ ግና ድሮ ኣብ ልቦም ዚቈረጽዎን ዚቐበጽዎን ነኩሉ፡ ፈቲኖም ነይሮም ምእንቲ ኺብሃሉ ዚገብርዎ ኪኸውን የብሉን። ምክንያቱ፡ ኣብ ዕርቂ ንኺበጽሑ፡ ልባዊ ድልየትን ጽዓትን ምስ ዚህልዎም ጥራይ እዩ ፍረ ኪረኽቡሉ ዚኸእሉ። ከምኡ ጌሮም እቲ ጉዳይ እንተ ዘይተኣልየ ድማ፡ ብዛዕባ ጸገማት ሓዳርን ኣፈታትሖን ዚተማህሩ ሰብ ሞዶ፡ እንተ ተኸእለ ባህልናን ልምድናን ኺርድኦም ምስ ዚኸእሉ ኣማኸርቲ ኪዘራረቡ ድኣ እምበር፡ ቀልጢፎም ተስፋ ብምቕራጽ ናብ ናትሕ ኪኹዱ የብሎምን።

ብመሰረቱ ፍትሕ ምርጫ ስለ ዘይኮነ ከም መፍትሒ ኺውስድም የብሎምን። ፍትሕ ውድቀት እዩ፤ ከም ምጃኑ መጠን ከኣ ዚጎድእን ንሕሊና ዜማህምንን ሳዕቤናት ኣለዎ። ኣብ ሳዕሊ ዚተጠቐስን ካልእን ኩሉ ተፈቲኑሱ፡ ገና እቲ ጉዳይ ከረሩ፡ ኸልቲኦም ሰላም ሰኢኖም፡ ናብርኦም ኣብ ምረት ኪህሉ ይኸእል እዩ። ሽዑውን፡ ንኹሉ ውጽኢትን ሳዕቤንን ፍትሕ ኣብ ግምት ብምእታው፡ ነቲ ቐዳሱ ሓዳር ኣብ ምዕናው ቅድሚ ምግስጋስ፡ ንሓጺር እዋን፡ በበይኖም ዚጸንሑሉ፡ ጊዝያዊ ምፍልላይ ኺገብሩ ኣድላዪ ይኸውን።

ነቲ ዘሎና በረኽት ገና ምላና ኸሎ ከይነሰተብህለሉ ንኸእል ኢና። ጊዝያዊ ምፍልላይ፡ ካብቲ ኩነታት ግልል ኢልካ ብዛዕብኡ ክትሓሰብ፡ ነቲ ነገር ኣብኡ ንኺበጽሕ ዚነበረካ ግደ፡ ከምኡውን ኣብኡ ንኺይበጽሕ ክትገብሮ ዝነበረካ ግና ዘይገበርካዮ እንታይ ከም ዚነበረ ክትሓሰብ፡ ግእርእስካ ክትምርምር፡ ኣብ ነናይ ግእርእስካ ጌጋታት ኸተተኩር እሞ፡ ኣብ ልብካ ንኸትምለስ ዚድግፍ እዩ። ምስ ዚኸውን ከኣ፡ እቶም ክልተ፡ በቲ ተፈላልዮምሉ ዚጸንሑ እዋን፡ ተረሓሒቑም ካብ ሓድሕድ ኪሕብኡ ዘይኮነስ፡ ክልቲኦም ከም ኣሕዋት ብመደብ ዚራኽቡሉ ጊዜ ኪህልዎም ኣድላዪ እዩ።

ብተወሳኺ፡ ኣብቲ ጊዝያዊ ምፍልላዮም፡ ንሳ ይኹን ንሱ፡ ብጸይ፡ ሰማዒ ወይ ደንጋጺ ረኺብና ኢሎም፡ ብሕልፊ ምስ ተጻይ ጸታ ዚኹን ስብ፡ ብዛዕባ ኩነታት ሓዳርም ከይዘራረቡ፤ ብዛዕብኡ ድማ ኸየዕልሉ፡ ከምኡ እውን ጥንቃቄ ዘይብሉ ርክብ ኸይገብሩ ኣዝዮም ኪዕቀቡ ናይ ግዲ እዩ። ድሕሪ ናይ ሓጺር እዋን ምፍልላይ፡ ተመሊሶም ጽቡቕ ምርድዳጺ ዚሰፈኖ፡ ፍቕሪ ዚግዘዞ ሓዳር ኪሃንጹ ዚኸእሉ ግሩም ኣብነት ዚኹኑ ስብ ሓዳር ኣለዉ።

8.2. ሳዕቤን ፍትሕ ኣብ ውሉድ

ኣብ ሓድሓደ ቤት፡ ድሮ ብልበም ተፈላልዮም ክሰሩም፡ ምእንቲ ደቆም ኢሎም ብሓደ ዚነብሩ ስብ ሓዳር ኣለዉ። እቲ ህልዊ ኸነታት ንደቆም ዘይርድኦም ከወይኑ እኳ እንተ መሰሎም፡ ዕድሚኦም ብዘየገድሱ፡ ደቆም የስተውዕሉን ብእኡ ኸኣ ይትንክፉን እዮም። ንምጃኑ፡ ክሳዕ ክንደይክ እዮም ምእንቲ ውሉዶም ኢሎም ኪጸውሩ፤ እዚ ዓቢ ሕቶ ከም ምጃኑ መጠን፡ ብዛዕባ ግእርእሶምውን ኪሓሰቡ ስለ ዘድሊ፡ ኩሉ ሚዛኑ ዚሓለወ ኪኸውን ኣለዎ። ስብ ሕድሪ ከም ምጃኖም፡ እው፡ ንደቆም ኪሓልዩ ሓላፍነት ኣለዎም። ግና፡ ብሕልፊ፡ ማህረምቲ ዘለዎ ኩነታት ምጽዋር

አየድልን እዩ። እቲ ንህይወቶም ኣብ ሓደጋ፡ ንህይወት ውሉዶም ድማ ዕንወት ዜሰዕብ ኪጻወርዎ የብሎምን።

ውሉድ፡ ካብ'ቲ ምፍልላይ ናይ ወለዲ፡ እቲ ቅድሚ ምፍልላይ እብ መንጎ ወለዶም ዚርእይዎ፡ ዚዕዘብዎን ዚሰምዕዎን፡ ምስሕሓብን ባእሰን፡ ብዘያዳ የሳቕዮም፤ ጽልዋ ድማ የሕድረሎም። ዚገደደ ሽእ፡ ከም ቅቡል ዓይነት ባህርያት ገደሮም ይወስድዎ። ወለዶም፡ ኣብ ክንዲ ኪተሓቕቑ፡ ኣቢሮም ኪሰሕቁን ዚርእዩ፡ ዘይዘራረቡ፡ ሰላም ዘይብሃሉ፡ ኣረ ኪቋየቑን ኪብእሱን፡ ሕሉፍ ሓሊፉ ሽእ፡ ኪትሃራረሙ ዚርእዩ ቆልዑ ብዛዕባ ሓዳር ግጉይ ምርዳእ ሓዞም እዮም ዚጎብዩ።

ኣብ ጊዜ ፍትሕ፡ እቲ ኣዝዩ ዚጉዳእ እቶም ውሉድ ምኅኖም ኩላትና ንፊልጦ ጉዳይ እዩ። ወለዲ ሓልዮት ደቆም ከም ዘለዎም ርዱእ እኳ እንተ ሽኑ፡ ድሕሪ ፍትሕ እቶም ውሉድ ኣብ ትምህርቶም ኩነ ኣብ ዚገብርዎ ከሉ፡ ባህርያቶምን ጠባያቶምን ከም'ቲ ቅድሚ ፍትሕ ዚነበሮ ሽኑይኑ ኪቕጽል ኣይክእልን እዩ። ሰለዚ፡ ካብ'ቲ ናይ ቅድም ብዚበለጸ ፍቕሪ፡ ኪደግፍዎምን ኪርድእዎምን ኣለዎም።

ንዚመጽእ ህይወቶም ብኹሉ ዚትንክፍ ከም ምኅኑ መጠን፡ ዘይተርፍ ኩይኑ ኣብ ፍትሕ ወይ ምፍልላይ ዚበጽሑ ወለዲ፡ ኣብ'ቲ እዋን ምፍልላዮም፡ ንውሉዶም እንታይ ከም ዚነግሩዎም፡ ብኸመይ ከም ዘዳልዉዎም፡ ሓቢሮም ኪመያየጥሉ ዚግባእ፡ ኣገዳሰነቱ ሽእ ኣዝዩ ዓቢ ዝኹነ ጉዳይ ምኅኑ ኺግንዘቡ ኣለዎም።

መብዛሕትኡ ጊዜ ከነታት ደቂ ናይቶም ተፋቲሖም ነንበይኖም ዚነብሩ ሰብእይን ሰበይትን እንተ ድእ ርኢና፡ እቶም ቆልዑ ምስ መን ክለዉ እንታይ ከም ዚሓስቡን ዚብሉን ክሳዕ ዚጠፍኦም ይደናገሩ። ከመይሲ፡ እቲ ሓደ ወላዲ ምእንቲ ዝያዳ ኪቐርብዎን ኺፈትዉዎን ብዛዕባ እቲ ሓደ ንኣእምሮኦም ብሕማቕ ሓሳባት ይመልኦ። እዚ ሽእ እቶም ወለዲ ብዛዕባ ገዛእ ርእሶም ጥራይ እምበር ብዛዕባ እቶም እቦን ኣደን ዘድልዮም ውሉድ ኣዳቕቆም ገይሮም ይሓስቡ ከም ዘየለዉ ይሕብር። እዚ ሽእ እቲ ገና ዘየሰተወዕልዎ ዘለዉ ቀንዲ ነገር፡ ነቶም ቆልዑ፡ እታ ኣደ ከሉ ጊዜ ኣዲኦም ምኅና፡ እቲ ኣቡወን ከሉ ጊዜ እቦኦም ምኅኑ፡ ኪሓኮ ወይ ኪቕይሮ ዚኸክል ሓደ እኳ ከም ዘየልቦ እዩ። ይፋትሑ ድኣ'ምበር፡ እቲ እብ መንጎ ክልቲኦም ዘሎ ዝምድና ኪብተኺ ዘይክእል፡ ቀጻሊ ድኣ እምበር ከቶ ዘይቅየር እዩ። ነዚ ተረዲኦም እቲ ኣቦ ብዛዕባ እታ ኣደ፡ እታ ኣደ ድማ ብዛዕባ እቲ ኣቦ፡ ንደቆም ከም'ቲ ዚግባእ ዚጠቐሞም፡ ሰናይን ሓቅን ዚሃንጽን ዘበለ ኪነግርዎም ኣለዎም።

9. ግዛእ ርእሰና ንመርምር

ሓዳርን አነባብያኡን ብዚምልከት፡ ዚሰዕባ ነጥብታት፡ ግዛእ ርእሰና እናመርመርና ነመልክተለን። እቲ ኣብ ህይወትና ጽቡቕ ሰለ ዘዩሎ ክንልውጦ ዘሎና ብዚተሓተ፡ ቅጽ 1፡ እቲ ኣዘዩ ጽቡቕ ሰለ ዘሎ ክንዕቅብ ዘሎና ድማ ብዚለዓለ፡ ቅጽ 5፡ ከከም ሃለዋቲ፡ ካብ 1-5 ነመልክተሉ።

ንዘይተመርዓዉ	
1. ንዓይ እትኹነኒ ንኸረከብ ኣጽልን ኣናድን ኣሎኹ።	(1)(2)(3)(4)(5)
2. ንህይወተይ ብቐድሰና እመርሖ ኣሎኹ።	(1)(2)(3)(4)(5)
3. ቀልጢፉ ብፍቕራ መሰል ዚማረኽ ዓይነት ሰብ ኣይኩንኩን።	(1)(2)(3)(4)(5)
4. ውርዘይ ኣከዳድና እየ ዝኸደን፡	(1)(2)(3)(4)(5)
5. ነታ ዝፈተኸዋ ነጻ ኩይና ንኸትመርጽ ዕድል እህባ እየ።	(1)(2)(3)(4)(5)

ንዚተመርዓዉ	
1. ብምርጫይ ሕጉሰዮ፡ ዓጊብ ድማ ኣነብር ኣሎኹ።	(1)(2)(3)(4)(5)
2. ንብዓልቲ ቤተይ ኣፍቕራ እየ፡ ንሳ'ውን ትፈልጠ'ያ።	(1)(2)(3)(4)(5)
3. ንብዓል ቤተይ ኣኸብሮዮ፡ ንሱ'ውን ይፈልጦ እዩ።	(1)(2)(3)(4)(5)
4. ኣብ ሓዳርና ግርም ምልዛብን ምርድዳእን ኣሎ።	(1)(2)(3)(4)(5)
5. ኣብ ሓዳርና ምሉእ ምትእምማን ኣሎ።	(1)(2)(3)(4)(5)
6. ኣብ ሓዳርና ሓልዮት ሓድሕድ ኣሎ።	(1)(2)(3)(4)(5)
7. ኣታውን ወጻእን ገንዘብና ብዚምልከት ግልጺ ኢና።	(1)(2)(3)(4)(5)
8. ንቤተ-ሰብ ሓድሕድና ኣድልዎ ኣይንገብርን ኢና።	(1)(2)(3)(4)(5)
9. ከምታ ኪዳን ዝኣቶና ኢና ዘሎና።	(1)(2)(3)(4)(5)

❖ አነባብያ ሓዳረይ ብዚምልከት ከመሓይሾ ዚግብኣኒ እንታይ ኣሎ፤

❖ ከምቲ ዝኣተኸዎ ኪዳን ንክነብር ኪገብር ዘሎኒ ቀንዲ ነገር
እንታይ እዩ!
